

Kl. 09.00–15.11
16.00–16.39

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 1 april justerades.

§ 2 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Motioner

2025/26:4077, 4079 och 4086 till arbetsmarknadsutskottet

2025/26:4081, 4083 och 4094 till socialutskottet

2025/26:4078, 4084 och 4085 till civilutskottet

2025/26:4088 till civilutskottet

2025/26:4091 och 4096 till utrikesutskottet

2025/26:4082, 4092 och 4098 till finansutskottet

2025/26:4070 och 4072 till utrikesutskottet

§ 3 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Miljö- och jordbruksutskottets betänkanden

2025/26:MJU18 Förbättrat genomförande av UTP-direktivets förbud mot
sena annulleringar

2025/26:MJU19 Reformering av avfallslagstiftningen för ökad
materialåtervinning

§ 4 Tillgänglighetskrav för vissa medier

*Tillgänglighetskrav
för vissa medier*

Konstitutionsutskottets betänkande 2025/26:KU32

Tillgänglighetskrav för vissa medier (prop. 2025/26:59)
föredrogs.

Anf. 1 PER-ARNE HÅKANSSON (S):

Herr talman! Tillgång till medier, nyhetsförmedling, konst och
litteratur är avgörande förutsättningar för att var och en efter sina behov
och förutsättningar ska kunna vara delaktig i samhället och demokratin.

Funktionsrättskonventionen, antagen av FN:s generalförsamling 2006, tar fasta på dessa rättigheter och kräver att stater vidtar åtgärder för att säkerställa tillgänglighet och att människor ska kunna leva självständiga liv. Sverige har också sedan ett antal år tillbaka fått skarpa propåer av FN-organet om att vidta åtgärder.

EU har sedan 2019 antagit tillgänglighetsdirektivet, som ska tillämpas i alla medlemsländer. Det skulle göras med start 2025. För svenskt vidkommande har avvägningar om anpassningen till våra mediegrundlagar, om tryck- och yttrandefriheten, gjort att ärendet har dragit ut på tiden. Många tycker nog att det har gått alltför lång tid. Det kan jag ha viss förståelse för.

Lagen som det ska utgå ifrån i EU-direktivet ställer tillgänglighetskrav på en rad kommersiella produkter och tjänster, däribland EU-böcker och programvara för att läsa EU-böcker.

Konstitutionsutskottet har behandlat det förslag som regeringen nu lagt fram och som baseras på den statliga Utredningen om mediegrundlagarna och tillgänglighetskrav för vissa medier, SOU 2024:96. Där nådde en parlamentarisk referensgrupp, som jag för övrigt själv ingick i tillsammans med representanter från ett flertal partier, fram till enighet om förslagen som nu läggs fram utifrån mediegrundlagarna.

Utredningen föreslog ändringar i yttrandefrihetsgrundlagen och tryckfrihetsförordningen för att säkerställa att krav på tillgänglighet kan ställas på medietjänster som omfattas av grundlagsskyddet som sådant. Förslaget innebär att riksdagen antar som vilande förslaget till lag om ändring i det som ibland omnämns som mediegrundlagarna: tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen.

Det bygger i huvudsak på att det införs nya delegationsbestämmelser i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen som under vissa förutsättningar gör det möjligt att i vanlig lag reglera vissa krav på tillgänglighet.

När det gäller tryckfrihetsförordningen förtydligas krav om att införa och på ett visst sätt utforma produktinformation om syftet är att säkerställa tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning eller krav om att införa och på ett visst sätt utforma information om programmet och förse programmet med vissa tekniska funktioner och med möjlighet till alternativ presentation av innehåll.

I fråga om yttrandefrihetsgrundlagen slås det fast en förpliktelse om att den som sänder program har att införa och på ett visst sätt utforma information om en tjänst som denne tillhandahåller.

Utrymmet för att ställa krav på att införa och på ett visst sätt utforma produktinformation, exempelvis på en förpackning, utvidgas. Det ska också bli möjligt att ställa tillgänglighetskrav som rör information på bland annat e-böcker och e-handelstjänster.

Det slås också fast skyldighet för nätinnehavare att vidaresända tillgänglighetstjänster, som textning och tolkning, och att detta ska kunna gälla även andra än public service-företagens program. Förslagen handlar även om krav på tekniska funktioner i program, exempelvis att en tv-tittare ska kunna styra till exempel textning eller tolkning, och att dessa måste sändas med programmen.

Herr talman! Det kan i sammanhanget betonas att det inte får göras några andra begränsningar i tryck- och yttrandefriheten på mediegrundlagarnas område än dem som följer av just dessa grundlagar: 1 kap. 1 § femte stycket tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 2 § andra stycket yttrandefrihetsgrundlagen.

Under beredningsarbetet besökte jag för egen del Myndigheten för tillgängliga medier, som för övrigt är belägen i Malmö, för att få en inblick i det arbete som redan pågår på området. Myndighetens historiska exposé kan vara värd en reflektion och ger en inblick i frågorna som berörs och hur de hanterats över tid.

Utlåning av talböcker inleddes på 1950-talet. År 1980 inrättades myndigheten Tal- och punktskriftsbiblioteket. År 1988 tillkom myndigheten Taltidningsnämnden. Den första boken på lättläst svenska gavs ut 1968. Det var en bearbetning av Per Anders Fogelströms *Sommaren med Monika*. År 1984 startades den lättlästa tidningen 8 sidor.

Taltidningar, punktskrifter och lättlästa böcker och tidskrifter har bidragit till delaktighet och nyhetsförmedling. Men med den tekniska utvecklingen förändras medievanor och med det förutsättningarna för tillgängligheten för användare och konsumenter.

Herr talman! Då det handlar om en grundlagsfråga är det en rad avvägningar som ställs mot varandra. Jag vill nämna en del remissutlåtanden som kommit in. Kritiska synpunkter på själva regleringen som sådan kommer från Utgivarna, Tidningsutgivarna, Journalistförbundet samt TV4. De menar att syftet som sådant är gott men att stor försiktighet bör råda när lagstiftaren vill ändra i grundlagarna.

I det aktuella förslaget finns inslag som innebär ett ingrepp i utgivarintegriteten, exempelvis att det i lag kan meddelas föreskrifter om att den som sänder program på ett visst sätt ska utforma informationen om en tjänst. Utgivarna menar att det finns alternativ som är mindre styrande, såsom branschöverenskommelser som innebär att branschen som sådan åtar sig att säkerställa kraven på tillgänglighet.

Utgångspunkten för detta skulle vara att medierna har den bästa kompetensen att utforma tjänsterna. Det är också en ordning som ligger i linje med mycket av den svenska samhällsmodellen. Vi behöver i många sammanhang värna en modell där berörda parter tar sitt ansvar och gör överenskommelser på långsiktig basis som bygger på just detta.

En rad remissinstanser efterlyser emellertid starkare skrivningar och kritiserar att införandet dröjt alltför länge. Synskadades Riksförbund menar, i likhet med flera instanser, att inget annat land än Sverige sätter företags etableringsfrihet framför individens rätt till information och yttrandefrihet i grundlagen. En mer allmän lösning skulle enligt Synskadades Riksförbund ha undvikit nya utredningar och förseningar av själva genomförandet. Synskadades Riksförbund konstaterar dock att ett sådant krav, om det skulle tillgodoses, skulle innebära en ny utredning. De tillstyrker därför det förslag som lagts fram.

Jag noterar också en rad synpunkter i remissvaret från Funktionsrätt Sverige, som tar upp en del luckor och brister som Sverige fortfarande har att rätta till. De hänvisar också till att regelverket i sig är krångligt utformat. Det handlar om definition av e-böcker och avsaknad av konsekvensanalyser. Funktionsrätt Sverige framför kritiska synpunkter med en uttalad förhoppning, som det uttrycks i remissvaret, att regering

och riksdag långsiktigt ska säkerställa rättigheterna. Det är, som jag ser det, en förhoppning som behöver förverkligas. Därför blir lyhördheten och uppföljningen viktig. Demokratin är till för alla.

Jag yrkar bifall till förslaget i konstitutionsutskottets betänkande KU32 så som det läggs fram.

Anf. 2 SUSANNE NORDSTRÖM (M):

Herr talman! I dag behandlar vi ett viktigt förslag som handlar om något mycket grundläggande: att fler människor ska kunna ta del av information, tjänster och medier på lika villkor. Regeringen föreslår ändringar i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen. Syftet är att göra det möjligt att ställa fler krav på tillgänglighet även när det gäller produkter och tjänster som omfattas av grundlagsskydd. Det handlar om att Sverige fullt ut ska kunna leva upp till EU:s tillgänglighetskrav.

I praktiken innebär det att personer med funktionsnedsättning lättare ska kunna använda exempelvis e-böcker, e-handelstjänster och medietjänster. Det kan handla om textning, uppläst text, syntolkning, tydligare produktinformation eller tekniska funktioner som gör det mer tillgängligt.

Förslaget innebär också att lagstiftning om tillgänglighet bara ska kunna införas under tydliga villkor. För det första ska syftet vara att stärka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning. För det andra ska reglerna bygga på skyldigheter som följer av Sveriges medlemskap i EU. Det är en viktig avvägning. Vi värnar våra grundlagar och våra grundlagsskyddade friheter samtidigt som vi ser till att de här friheterna också blir verkliga för fler människor. Yttrandefrihet och informationsfrihet har begränsat värde om människor i praktiken stängs ute.

Förslaget öppnar bland annat för att produktinformation, till exempel på förpackningar, kan göras mer tillgänglig, att e-böcker kan få bättre funktioner och alternativa format, att e-handelstjänster kan bli enklare att använda och att nätinnehavare kan behöva vidarebefordra tillgänglighetstjänster som textning och tolkning även för andra aktörer än public service. De här lagförändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2027.

Herr talman! Ett tillgängligt samhälle är inte bara ramper och hissar. Det byggs också digitalt och i informationen som vi möter i medierna och som vi tar del av. Det här är ett steg mot ett öppnare och mer inkluderande Sverige. Jag står bakom utskottets förslag och yrkar bifall till propositionen.

Anf. 3 JESSICA WETTERLING (V):

Herr talman! I början av 2019 antogs EU:s tillgänglighetsdirektiv, som började gälla i mitten av förra året och som syftar till att ställa krav på tillgänglighet när det gäller olika produkter och tjänster. I direktivet anges att medlemsstaterna är skyldiga att säkerställa att de produkter som de ekonomiska aktörerna släpper ut på marknaden och de tjänster som de tillhandahåller endast är sådana som uppfyller tillgänglighetskraven. Tillgänglighetsdirektivet är ett så kallat fullharmoniseringsdirektiv, vilket innebär att medlemsstaterna är förhindrade att införa eller behålla bestämmelser som avviker från det som föreskrivs.

I samband med genomförandet av tillgänglighetsdirektivet bedömde regeringen att vissa tjänster som omfattas av direktivet skulle kunna komma att omfattas av mediegrundlagarnas tillämpningsområde och att direktivets krav i vissa fall skulle innebära en begränsning av den grundlagsfästa tryck- och yttrandefriheten. Regeringen konstaterade då att bestämmelserna i den nya tillgänglighetslagen inte ska tillämpas i den utsträckning det skulle strida mot bestämmelserna om tryck- och yttrandefrihet i mediegrundlagarna men att det kan finnas behov av att utreda frågan om grundlagsändringar.

När riksdagen behandlade propositionen i början av den här mandatperioden uttalade både konstitutionsutskottet och socialutskottet att de instämde – eller att *vi* instämde; det är faktiskt KU som behandlar det här ärendet – i regeringens bedömning och såg behovet av att utreda ändringar i mediegrundlagarna utifrån direktivet.

Nu har frågan utretts, och regeringens förslag innebär att det införs nya delegationsbestämmelser i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen som gör det möjligt att i vanlig lag reglera vissa tillgänglighetskrav. En första förutsättning för att de här bestämmelserna ska kunna tillämpas är, som tidigare talare varit inne på, att syftet med kraven är att säkerställa tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning.

Bland annat gäller detta att utrymmet för att ställa krav på produktinformation på en förpackning utvidgas samt att det blir möjligt att ställa tillgänglighetskrav som rör information, format och funktion på bland annat e-böcker och e-handelstjänster. Det blir också, som Per-Arne Håkansson var inne på, en skyldighet för nätinnehavare att vidaresända tillgänglighetstjänster som till exempel textning och tolkning på samma sätt som redan i dag gäller för program från public service-företagen.

Herr talman! Detta ärende är lite krångligt att sätta sig in i, men det har ett väldigt viktigt och grundläggande syfte: att stärka tillgängligheten i samhället. Det är avgörande för att alla människor ska kunna delta på lika villkor. Det blir också tydligt genom detta ärende att tillgänglighet handlar om så mycket mer än bara fysisk tillgänglighet till byggnader och transporter. Det är minst lika viktigt med tillgång till information, utbildning, arbete och digitala tjänster. När samhället är tillgängligt minskar också utanförskapet, och fler får möjlighet att bidra med sina erfarenheter och kompetenser. Det gynnar både individen och samhället i stort, eftersom mångfald och inkludering skapar starkare gemenskaper och bättre förutsättningar för utveckling.

Funktionsrätt är en väldigt viktig fråga för Vänsterpartiet, och vi har drivit den länge. Detta visar sig också exempelvis genom Funktionsrätt Sveriges betygsättning av riksdagens partier, där Vänsterpartiet toppar. Men även för mig personligen är detta en hjärtefråga eftersom jag har arbetat större delen av mitt yrkesliv som stödassistent till personer med funktionsnedsättning. Vänsterpartiet är därför positivt till detta förslag och står bakom det.

Herr talman! Detta ärende innebär som sagt ändringar i två av våra grundlagar. Därför kommer det att behandlas igen efter valet.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 17.)

Konstitutionsutskottets betänkande 2025/26:KU33

Insyn i handlingar som inhämtas genom beslag och kopiering vid husrannsakan (prop. 2025/26:71)
föredrogs.

Insyn i handlingar som inhämtas genom beslag och kopiering vid husrannsakan

Anf. 4 ULRIK NILSSON (M):

Herr talman! Ny teknik får ibland nya konsekvenser. Det här är ett sådant ärende. Visserligen skulle många hävda att det här inte är något nytt och att det redan har pågått länge. Men vad ärendet handlar om är att polisen i stället för att bläddra i pärmar och leta upp papper och kopiera som underlag i ett brottmål i dag kan välja att kopiera en hårddisk för att sedan gå igenom den. Då innebär det naturligtvis att familjealbum och annat som man hade låtit bli i en husrannsakan tidigare och uppgifter som inte är relevanta för utredningen och som man inte hade tagit med sig förr i dag riskerar att komma med. Det innebär att det kan finnas en väldig massa information som är sökbar och integritetskänslig men som samtidigt är irrelevant för brottmålet. Det är vad det här handlar om. Man ska kunna sekretessbelägga den överskottsinformation man får med sig, så att den inte är allmänt tillgänglig.

Det är egentligen själva grunden. Man ska kunna ”pinpointa” den information som behövs för brottmålet men sekretessbelägga det övriga. Det är det som det här förslaget handlar om. Det är klart att alla ser problemet, och det råder i huvudsak enighet om förslaget. Vi är eniga när det gäller möjligheten att säkerställa integriteten i det material man inte behöver för utredningen.

Det finns dock en reservation och en skillnad. Det handlar om hur man ser på hanteringen av den information som redan i dag har insamlats på det här sättet. Ska man pröva om den ska lämnas ut enligt de nya reglerna, som gör det möjligt att sekretessbelägga den, eller ska man pröva enligt de gamla reglerna? Båda ställningstagandena är principiellt starka, och man kan naturligtvis fundera på vilket som väger över. Väger integritetsintresset gällande överskottsinformationen över intresset av att kunna lämna ut och granska informationen?

Vänsterpartiet gör en tolkning och väljer principen att man ska använda den regel som gällde när informationen samlades in när man prövar utlämnandet. Majoriteten gör en annan tolkning och säger att integritetsintresset här får sättas över principen om oförändrad hantering. Det är en avvägning, och det finns inget självklart svar. Det är två tydliga principer som är oförenliga.

Jag hör till dem som delar bedömningen – och det gör vi i majoriteten i KU – att man sätter integritetsintresset före, och vi vill därför pröva även den tidigare informationen enligt de nya reglerna.

Herr talman! I all korthet vill jag yrka bifall till förslaget i KU:s betänkande nummer 33, som handlar om insyn i handlingar som hämtats genom beslag och kopiering vid husrannsakan.

Anf. 5 JESSICA WETTERLING (V):

Herr talman! Föregående talare var inne på och beskrev ärendet. Det är sant, precis som tidigare talare sa, att samtliga partier i huvudsak är

överens i ärendet. Men det var någonting som den föregående talaren sa som jag ändå måste bemöta.

Är det något parti i riksdagen som värnar integritet är det Vänsterpartiet. Vi har en princip som tycks bli alltmer ovanlig i riksdagen. Det är att lyssna på Lagrådet och att inte lagstifta retroaktivt. Jag återkommer till det.

Det är inte enbart Vänsterpartiet som har den här åsikten, utan också flera remissinstanser. Framför allt brukar vi värna Lagrådet när det pekar på att det kan finnas brister i lagstiftningen. Jag noterar att Tidöganget allt oftare väljer att bortse från den princip som de tidigare har värnat.

Herr talman! Jag instämmer, precis som alla partier i riksdagen, i utredningens och regeringens bedömning att det finns behov av att begränsa insyn i information i en så kallad informationsbärare som tas i beslag exempelvis vid en husrannsakan. Dessa beslag kan innebära att väldigt stora mängder information blir tillgänglig för de brottsbekämpande myndigheterna. Det gäller exempelvis när man beslagtar en hårddisk eller andra så kallade informationsbärare. Bland den stora mängden information kan det finnas integritetskänsliga uppgifter om användaren som inte bör behandlas som allmänna handlingar. Det är också därför som Vänsterpartiet står bakom förslaget.

Utredningen som ligger till grund för förslaget föreslog i sitt betänkande till skillnad från regeringen att det ska införas övergångsbestämmelser som innebär att det föreslagna undantaget inte ska tillämpas i fråga om de upptagningar från beslag eller husrannsakingar som har verkställts före ikraftträdandet av de föreslagna förändringarna.

Enligt regeringens förslag ska de äldre föreskrifterna bara gälla vid prövningen av ett överklagande av ett beslut att avslå en begäran att ta del av en allmän handling som meddelades före ikraftträdandet.

Herr talman! Jag kan konstatera att regeringen återigen har valt att gå vidare med ett lagförslag trots tydliga synpunkter från Lagrådet. När sådana invändningar avfärdas riskerar det att underminera tilltron till lagstiftningsprocessen, som bygger på noggrann granskning och rättssäkerhet.

Lagrådets uppgift är att vara ett stöd för oss i riksdagen och att säkerställa att lagar är väl genomarbetade och förenliga med grundlagen. När dess synpunkter inte tas på allvar väcks frågor hos i varje fall mig om hur robust vår lagstiftnings- och beslutsprocess egentligen är.

Precis som Lagrådet anser Vänsterpartiet att övergångsbestämmelserna i stället bör utformas så att den äldre lydelsen fortfarande är tillämplig på en begäran att få ta del av en allmän handling som har framställts före ikraftträdandet oavsett om myndigheten har hunnit fatta ett beslut eller inte.

Att på detta sätt låta en lag få en retroaktiv verkan medför rättsosäkerhet. Det är också därför som jag i likhet med flera remissinstanser anser att regeringen inte borde ha gått emot Lagrådet på det sätt som man alltmer ofta gör. Man borde i stället ha haft övergångsbestämmelser som inneburit att den äldre lydelsen skulle ha fortsatt att gälla.

Det är också därför som jag väljer att yrka bifall till Vänsterpartiets reservation.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 6 Inhibition av verkställigheten – en ny ordning för vissa utlännningar vid tillfälliga verkställighetshinder

Inhibition av verkställigheten – en ny ordning för vissa utlännningar vid tillfälliga verkställighetshinder

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2025/26:SfU22

Inhibition av verkställigheten – en ny ordning för vissa utlännningar vid tillfälliga verkställighetshinder (prop. 2025/26:145) föredrogs.

Anf. 6 OLA MÖLLER (S):

Herr talman! Vi är i grunden positiva till den här produkten. Däremot har vi lämnat ett särskilt yttrande av två anledningar.

Det ena handlar om att en del instanser gör bedömningen att det kan öka risken för kriminalitet. Det tycker vi är viktigt att följa. Det andra är att vi tycker att barnperspektivet är väldigt viktigt i det här sammanhanget.

Vi vill inte få i en situation där de människor som har blivit drabbade av inhibitionen hamnar tillsammans med barnfamiljer.

Anf. 7 MAGNUS RESARE (M) replik:

Herr talman! Jag råkade trycka på instämmandeknappen. Jag hoppas att det justeras bort, eftersom jag inte instämmer i exakt allt som ledamoten sa, men jag instämmer i det mesta.

Det är precis som Socialdemokraterna under mandatperioden har instämt i det mesta som vi har tyckt i migrationsfrågorna. Jag vill därför ställa en enkel fråga till ledamoten Möller.

Efter den här mandatperioden: Vilka tycker du har drivit den bästa migrationspolitiken, vi i Tidölaget eller de som tänker bilda regering med er efter valet?

Anf. 8 OLA MÖLLER (S) replik:

Herr talman! Jag tycker att Socialdemokraterna har drivit den bästa politiken på alla områden.

Anf. 9 MAGNUS RESARE (M) replik:

Herr talman! Då tolkar jag det som att du tycker att vi i Tidögänget ändå har den bästa migrationspolitiken. Ni har i princip röstat med oss i varenda fråga under hela mandatperioden, till skillnad från dem som ni tänker samarbeta med.

Jag ser fram emot fortsatt stöd från Socialdemokraterna även under nästa mandatperiod i dessa viktiga och allvarliga frågor som vi för en resonabel politik i.

Anf. 10 OLA MÖLLER (S) replik:

Herr talman! Dessvärre är ledamoten Resares inlägg lika förvirrat som hans knapptryckning i detta fall.

Vi har inte stött Tidölaget i de totalt vansinniga idéerna som man har lagt fram på bordet. Det gäller till exempel att dra tillbaka permanenta uppehållstillstånd retroaktivt och att införa ett återvändningsbidrag som är

fullständigt ineffektivt och som också är formulerat på ett rent rasistiskt sätt.

Vi har inte varit med om att privatisera förvarsverksamheten eller att avskilja barn från sina föräldrar när de sitter på förvaret.

Vi har varit tydliga med att vill ge mer pengar till ukrainare i kommunerna. Vi har varit tydliga med att vi har tyckt att man ska ta emot fler kvotflyktingar och så vidare.

Vi har också till exempel ett antal reservationer i väldigt många av de ärenden som nu är på väg fram på bordet när det gäller förvarsverksamheten och mottagandet. Vi tycker annorlunda i frågan om medborgarskapet och så vidare.

Om Magnus Resare hade haft mer koll på hur han trycker på knapparna, följt riksdagsdebatterna och läst de handlingar som utskottet har hade han inte ställt den typen av frågor som är väldigt förvirrade. De stämmer inte överens med verkligheten.

Det är belysande att Magnus Resare först går upp i debatten och frågar en socialdemokrat vem som för den bästa politiken. Givetvis är det Socialdemokraterna.

Sedan råder jag honom att följa riksdagsdebatterna. Då kommer han att veta att Socialdemokraterna för en tydlig, balanserad, begränsad och stram migrationspolitik som inte har någonting med Tidöpartierna att göra.

Anf. 11 TONY HADDOU (V):

Herr talman! Personer vars utvisningsbeslut inte kan verkställas av olika skäl och vars verkställighet föreslås skjutas upp kan väntas bli kvar i Sverige under många år.

I dag beviljas som regel ett tillfälligt uppehållstillstånd. Den ordning regeringen vill ha handlar om att man i stället för att beviljas tillfälligt uppehållstillstånd under denna tid ska få sin verkställighet inhiberad – alltså att den skjuts upp – under potentiellt lång tid. Det medför långtgående effekter på målgruppernas rättigheter genom att de exempelvis inte tillåts bo var de vill, röra sig fritt, ha tillgång till privatliv, arbeta och försörja sig själva och så vidare.

Sammantaget innebär alltså förslaget alltför betydande inskränkningar för människor, och senast i går riktade Amnesty kritik mot Sverige för att man backar när det gäller grundläggande mänskliga rättigheter. Här öppnar man för godtyckliga bedömningar som riskerar att drabba enskilda människor på ett oproportionerligt och rättsosäkert sätt. Det kan Vänsterpartiet inte acceptera.

Särskilt allvarligt är förslaget om den otydliga formuleringen om särskilda omständigheter hänförliga till utlännings levnadssätt och att det ska kunna leda till inhibition av verkställighet och med det alltså inskränkningar på ens rörelsefrihet. Det kan också handla om att man inte får arbeta, försörja sig eller bo där man vill.

Begreppet saknar tydlig avgränsning och preciserad innebörd i lagtext. Remissinstanser som Asylrättscentrum, Institutet för mänskliga rättigheter och Sveriges advokatsamfund har riktat skarp kritik mot förslaget. Vänsterpartiet delar denna kritik.

Lagstiftningen ska vara så klar att den enskilde i rimlig utsträckning kan förutse konsekvenser av sitt handlande. Ett sådant krav på förutsebarhet i lagstiftningen är en grundläggande princip i svensk rättsordning och

en förutsättning för en rättsstat. Uttrycket ”särskilda omständigheter hänförliga till utlänningsens levnadssätt” uppfyller inte detta krav.

Herr talman! Migrationspolitiken ska vila på rättsstatliga principer och respekt för mänskliga rättigheter. Otydliga bedömningar kring levnadssätt och så vidare hör inte hemma i en rättssäker lagstiftning. Det är en åsikt som Vänsterpartiet delar med flera av remissinstanserna som Asylrättscentrum, Sveriges advokatsamfund, Institutet för mänskliga rättigheter och Justitieombudsmannen, för att bara nämna några.

Sammanfattningsvis menar Vänsterpartiet att förslagen innebär alltför omfattande inskränkningar i grundläggande mänskliga rättigheter. Liksom flera remissinstanser ifrågasätter vi dessutom om de föreslagna reformerna verkligen leder till effektivare verkställighet och befarar att de i stället skapar långvarig rättsosäkerhet.

Vänsterpartiet yrkar avslag på propositionen i sin helhet, inklusive förslagen som rör anmälningsplikt, områdesbegränsning, begränsning i rätten att arbeta, inskränkningar i bistånd samt tilldelning av boende utan överklagandemöjlighet.

I sak anser Vänsterpartiet dock att det är rimligt att inhibition av verkställighet ska kunna meddelas om en utlännings utvisats på grund av brott eller om en utlännings utgör en säkerhetsrisk. Men det är inte enbart dessa målgrupper som regeringen tar sikte på med sitt förslag, och därför har vi också ett tillkännagivande i vår motion.

Med det sagt yrkar jag bifall till reservation 1.

Anf. 12 LUDVIG ASPLING (SD):

Herr talman! Inhibition av verkställighet – det här är ett ärende som vi har jobbat med ganska länge. Det är därför otroligt skönt att kunna stå i kammaren och äntligen få prata om detta.

Lagförslaget är ganska tekniskt, så jag tänkte börja med att lite kort förklara vilken typ av problem det är som vi försöker lösa här. En situation som uppstår relativt ofta handlar om en person som inte har rätt att vistas i Sverige; det kan röra sig om att personen har fått avslag på en asylansökan eller har haft ett uppehållstillstånd men sedan blivit utvisad på grund av brott eller av någon annan anledning. Detta beslut kan inte alltid verkställas, och personen kan inte utvisas till sitt hemland. Det här kallas för verkställighetsfall.

Denna situation kan uppstå av lite olika skäl, till exempel sökandens hälsotillstånd eller – om vi ska vara ärliga – kanske snarare det påstådda hälsotillståndet. Det kan också bero på situationen i hemlandet eller på att hemlandet vägrar ta emot personen. Men det handlar oftast inte om att personen inte skulle kunna återvända hem om han eller hon valde att göra det av egen fri vilja.

Personerna är alltså inte fast i Sverige på det sätt att det är tekniskt omöjligt att ta sig hem, utan det är just den tvångsvisa utvisningen som av olika skäl inte går att verkställa. Det här är en distinktion som är väldigt viktig att göra.

Det finns flera länder som har ett stort antal medborgare boende i Sverige och som kanske inte är jättebra på att samarbeta vad gäller återtagande av dessa om de inte får vara kvar här. Så har det i alla fall varit fram till helt nyligen. På den punkten ska det sägas att den här regeringen har gjort mer än någon annan regering under många decennier. Den

tvångsvisa verkställigheten till flera av de länder som tidigare har utgjort stora problem har ökat.

Topplistan för den här typen av fall utgörs av Irak, Afghanistan, Iran och Syrien, det vill säga de länder som det har kommit väldigt många asylsökande ifrån.

Man kan fråga sig: Varför uppstår egentligen det här problemet? Vad är det som gör att de här länderna inte vill samarbeta vad gäller återtagande av sina egna medborgare? Det här är en internationell förpliktelse, som det brukar kallas, och det är egentligen en ganska enkel självklarhet att ett land tar tillbaka en egen medborgare som utvisas från något annat land.

Varför gör då länderna så här? Svaret på det kräver naturligtvis lite spekulation från min sida. Men det är inte en helt vild gissning att det handlar om det faktum att flera av de här länderna har väldigt stora intäkter från remitteringar – alltså att personer som bor i Europa och USA, företrädesvis, skickar pengar till de här länderna, alltså hem till släktingar som bor där.

Somalia, exempelvis, som är ett annat av de länder som är kända för att vara lite knepiga i det här hänseendet, tar årligen emot ungefär 15–20 miljarder kronor i remitteringar. Det motsvarar 25–40 procent av landets bnp. Det är alltså inte helt irrationellt, sett från landets egen synvinkel, att agera på det sättet.

Sådana här länder har ofta en outtalad policy att öka den utländska diasporan för att få intäkter, men det kan i vissa fall också handla om att man vill stärka den islamistiska rösten i Europa och på det sättet utöva påtryckningar på våra demokratier. Det är ett betydligt värre problem än att det bara skulle handla om pengar.

Denna typ av verkställighetsfall har hittills lösts genom att sådana här personer beviljas något som kallas för uppehållstillstånd på grund av verkställighetshinder. Det innebär att personen förvisso inte har rätt att befinna sig i Sverige men ändå får ett tidsbegränsat uppehållstillstånd, helt enkelt på grund av att han inte kan skickas tillbaka med tvång.

Detta har alltså gällt även om hindren för verkställighet har varit tillfälliga, det vill säga att de har berott på en situation som kan antas inte komma att vara särskilt länge. Detta uppehållstillstånd har sedan gett tillgång till svensk välfärd, försörjningsstöd, barnbidrag, övriga bosättningsbaserade socialförsäkringsförmåner plus arbetstillstånd i normalfallet. Det har till och med inneburit en möjlighet att ta hit ytterligare släktingar från hemlandet. Värst av allt är att detta även har gällt personer som har utvisats på grund av brott eller på grund av att de utgör ett säkerhetshot i Sverige.

Det är viktigt att påpeka att uppehållstillstånd på grund av verkställighetshinder är en helt och hållet nationell reglering. Det finns ingenting i EU:s återvändandedirektiv som tvingar Sverige att ha den här ordningen. EU-rätten lämnar nämligen helt och hållet över till medlemsländerna att definiera vad som är och vad som inte är legal vistelse och vad som ska hända med den här typen av verkställighetsfall. Detta är alltså en helt egen svensk uppfinning, även om en liknande rättsfigur finns även i andra länder.

Låt mig summera hur vänsterpartierna ser på frågan. Det kan handla om fall där en person har begått allvarlig brottslighet eller till exempel tillhör en terrororganisation, vilket gör att han ska utvisas ur Sverige till

sitt hemland men där detta inte kan verkställas därför att hemlandet inte vill ha personen där. Den personen ska alltså belönas med bidrag, arbetstillstånd och till och med en rättighet att ta hit fler medlemmar av sin klan.

Det är svårt att hitta ett mer flagrant exempel på hur vänsterpartierna målmedvetet arbetar för att underminera den reglerade invandringen. Men det som upplevs som groteskt och stötande av normala människor är något helt normalt i vänsterpartiernas värld.

Nu ser jag att det i betänkandet finns ett pliktskyldigt erkännande från Socialdemokraterna och Centerpartiet om att den här ordningen bör förändras. Vänstern och Miljöpartiet reserverar sig faktiskt inte heller i den del som avser utvisning på grund av brott. Men detta, herr talman, är helt uppenbart ett spel för galleriet. Om dessa partier verkligen hade velat förändra den här ordningen hade de naturligtvis gjort det under de senaste mandatperioderna.

Problemet är ju inte nytt på något sätt. Det har till och med påtalats av Migrationsöverdomstolen. I ett case som jag tror i alla fall är sex år gammalt påtalar domstolen just problemet med att dessa personer får den här typen av uppehållstillstånd.

Dessutom har det funnits en rättsfigur som ganska mycket liknar detta och som kan kallas Säpoinhibition, alltså där vissa kvalificerade säkerhetshot har fått denna typ av inhibition utan att det varit explicit stadgat i utlänningslagen.

Problemet har alltså varit väl känt, men vänsterpartierna har systematiskt bara struntat i att göra något åt det. Men det gör inte vi, herr talman, som tur är. Den här regeringen är betydligt mer handlingskraftig.

Det som nu kommer att hända är att dessa personer i stället för uppehållstillstånd på grund av verkställighetshinder kommer att få uppskjuten verkställighet eller inhibition, som det också kallas – därav namnet på den nya lagstiftningen: inhibition av verkställighet.

Detta kommer att gälla personer som förekommer i ett säkerhetsärende enligt utlänningslagen och personer som är uteslutna från att anses som flyktingar eller har vägrats flyktingstatusförklaring – detta handlar alltså om misstänkta krigsförbrytare eller personer som är kriminellt belastade. Det kommer också att träffa personer som utvisats från Sverige på grund av brott och personer som utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet. Slutligen kommer det att gälla om det finns särskilda omständigheter hänförliga till utlännings levnadssätt som motiverar just inhibition i stället för den här speciella typen av uppehållstillstånd.

Den sista regeln är baserad på kriterier som lite grann liknar den nya lagstiftningen om bristande vandel, som vi kommer att debattera här inom en snar framtid.

En fråga som någon då kanske ställer sig är: Varför omfattas inte även personer som ”bara” har fått avslag på en asylansökan? Det beror på att den här lagstiftningsprodukten är en kompromiss mellan flera partier. Mitt parti vill förstås att den här rättsfiguren, uppehållstillstånd på grund av verkställighetshinder, avskaffas i så stor utsträckning som möjligt, helst helt och hållet, i alla fall när det gäller verkställighetshinder som är tillfälliga eller icke bestående. Men med det sagt: Det vi gör nu är naturligtvis en väldigt bra början.

Vad innebär då inhibition? Vad är det som händer när en person hamnar i inhibition? Jo, först och främst förlorar personen sin bosättning och kommer också i lagens mening att vistas illegalt i Sverige. Det innebär att personen också förlorar rätten till de bosättningsbaserade socialförsäkringsförmånerna, alltså de vanliga bidragssystemen. Personen förlorar rätten till försörjningsstöd. Personen förlorar rätten till LSS. Personen förlorar sitt arbetstillstånd. Han kommer inte att ha möjlighet att exempelvis plugga på Komvux eller delta i andra delar av samhället på det sättet. Personen får också en mer begränsad rätt till sjukvård och tandvård, vilket naturligtvis är viktigt.

Personen kommer sedan att tilldelas en plats på Migrationsverkets återvändandecenter. Om Migrationsverket bedömer att det finns en avvikanderisk kan personen dessutom bli föremål för anmälningsskyldighet på boendet i syfte att kontrollera att personen verkligen vistas där i enlighet med beslut. Han kan också få ett beslut om att han inte får vistas utanför ett geografiskt område som inte får beslutas till mindre än en kommun. Bryter han mot dessa villkor kan han sedan dömas till fängelse.

Hur många personer kommer då att träffas av detta? En preliminär bedömning är att det kommer att omfatta ungefär 200 beslut per år. Men eftersom reglerna genomförs utan övergångsbestämmelser kommer detta också att omfatta personer som tidigare har fått den typ av uppehållstillstånd som sedan ska förlängas. Dessa kan variera mellan ett och tre år, och när de förnyas efter att de nya reglerna trätt i kraft kommer personen i stället att hamna i inhibition.

Sedan ska man komma ihåg att de permanenta uppehållstillstånden för denna grupp också kommer att fasas ut i ett parallellt lagstiftningsärende, vilket naturligtvis innebär att fler kommer att hamna i inhibition i framtiden eftersom vägen till ett permanent uppehållstillstånd numera är stängd.

Sedan är ju frågan: Ska vi ha personer som bor i Sverige under lång tid med den här typen av tillstånd, om man vill kalla det för det? Nej, det är naturligtvis inte meningen. Jag tror inte heller att det kommer att ske.

En liten underförstådd faktor som inte skrivs rakt ut i utredningen är att asylansökningar och anmälningar om verkställighetshinder mestadels är fabricerade. Det mesta är fejk. Det som kommer att hända är att personer som har sökt asyl och sagt att de absolut inte kan återvända till sitt hemland och så vidare helt enkelt kommer att välja att åka hem när de hamnar i inhibition i stället för att få ett uppehållstillstånd, eftersom det inte längre finns bidrag att lyfta i Sverige.

Jag ser ingen större risk för att människor kommer att hamna i det här systemet någon längre tid. Ingen som röstar för detta behöver alltså ha dåligt samvete för att de sätter personer i en svårare situation under en längre tid.

Anf. 13 MAGNUS RESARE (M):

Herr talman! Socialdemokraterna kan kalla mig och mitt partis politik för förvirrad, eller vad man nu använder för uttryck, hur mycket de vill. Sanningen är ju att Socialdemokraterna själva nästan aldrig deltar i debatten i denna kammare. Att påstå att jag inte vet vad som sägs här – jag som deltar i eller lyssnar på i princip varenda migrationspolitisk debatt,

precis som mitt parti gör – är lite märkligt. Sedan röstar de i och för sig nästan alltid på våra förslag, vilket ju är väldigt positivt. Det är väl bra att vi driver bra politik.

Men i alla fall – till ärendet och saken! Vi skärper nu svensk migrationslagstiftning på ytterligare ett område. Vi ändrar på den lagstiftning som innebär att människor som har begått grova brott eller utgör säkerhets- hot och dömts till utvisning kan få ett uppehållstillstånd i det här landet.

Detta uppehållstillstånd medför att de kan ta del av vissa välfärdsförmåner eller kanske resa fritt i EU. Dessutom kan det hindra en utvisning från att genomföras direkt när det tillfälliga hindret för att genomföra den har upphört.

Det skickar en felaktig signal när kriminella som egentligen borde ha lämnat landet får ett tillfälligt uppehållstillstånd. Det handlar om rättvisa i vem som har och vem som inte borde ha uppehållstillstånd i Sverige.

Jag tycker inte att det är rimligt att människor som utgör säkerhetsrisker eller har begått grova brott ska få stanna kvar i Sverige och leva precis som vanligt bara för att det finns ett tillfälligt hinder att utföra den utvisning de egentligen borde drabbas av. Så vill inte jag ha det, och så vill definitivt inte den moderatledda regeringen ha det.

Jag tror inte heller att svenska folket vill ha det på det sättet. Jag tror att svenska folket är ganska trötta på att vi alltid daltar och hittar på ursäkter om varför kriminella ska få stanna kvar i landet. Nu sätter vi dock stopp för det.

I och med de nya reglerna kommer genomförandet av en utvisning att skjutas upp i stället för att ett uppehållstillstånd beviljas när en utvisning av ett eller annat skäl inte går att genomföra. Skillnaden blir att det då inte finns ett tidsbegränsat uppehållstillstånd som omöjliggör en utvisning i det fall den plötsligt skulle gå att genomföra.

Det innebär också att samhället kommer att få bättre kontroll på var de utvisade personerna befinner sig. Tanken är att den utvisade ska kunna få en anmälningsskyldighet, alltså ett krav på att ge sig till känna med bestämda intervall, och samtidigt förbjudas från att lämna ett begränsat område.

Den utvisade kommer också att få en särskilt tilldelad boendeplats av Migrationsverket, så att personen inte riskerar att försvinna in i skuggsamhället. Rätten att arbeta och ta del av vår välfärd ska också kraftigt begränsas. Den som har begått grova brott och ska utvisas men av någon anledning är kvar i Sverige ska inte längre ges ett smörgåsbord av rättigheter.

Herr talman! I höst inför den moderatledda regeringen även skärpta regler för brottsutvisningar. Det blir den strängaste brottsutvisningslagstiftningen i hela Norden. Det beräknas att antalet brottsutvisningar de närmaste åren komma att öka med upp till 600 procent, detta då alla brott med strängare straff än böter ska leda till utvisning och kravet på åklagare att yrka på utvisning kommer att skärpas.

Signalen till de utländska kriminella kommer att vara tydlig, nämligen att om du begår brott i Sverige men inte är svensk medborgare ska du utvisas härifrån. Det här handlar om att återupprätta förtroendet för svensk invandringspolitik. Vi kan inte ha ett samhälle som slits sönder av utländska kriminella. Invandringspolitiken i Sverige behöver ha förtroende såväl

hos oss som är födda i Sverige som hos alla dem som har invandrat till Sverige, lever här och gör rätt för sig.

Det handlar om de människor som går till jobbet varje morgon och under helger hjälper till att sälja varmkorv på sina barns fotbollsmatcher. Det är de personerna som ofta drabbas från två håll när invandringspolitik har sparat ur. Dels för att de drabbas av kriminaliteten, precis som alla andra, ofta i högre grad eftersom många skötsamma invandrare bor i områden där situationen har sparat ur och är utom kontroll, dels för att det daltande som man har hållit på med i Sveriges riksdag faktiskt har lett till att det har skapats en misstro mot invandrare som grupp. Det är absolut inte rättvist.

Herr talman! Jag tror inte att särskilt många svenskar i grund och botten är rasister. Jag tror inte att det ligger i vår svenska öppna och nyfikna kultur. Men ändå finns det en enorm kritik mot invandring. Det tror jag beror på att den tidigare förda invandringspolitik inte har fungerat. När rasismen breder ut sig, när människors uppfattning är att politiken inte tar tag i frågan, har vi skapat ett stort problem i vårt samhälle.

Trots detta tänker Socialdemokraterna gå till val med att driva invandringspolitik med Vänstern, Miljöpartiet och Centern. Det är tre partier som aldrig kan låta bli att försöka få Sverige tillbaka till 2015. Det är bara att titta i betänkandet. Det finns tre reservationer från de tre partierna. Vänsterpartiet och Miljöpartiet har röstat nej till i princip alla skärpningar vi har gjort den här mandatperioden. Dessutom har de långa listor på förslag som de vill genomföra för att öka asylinvandringen till Sverige. Om vänstersidan skulle vinna nästa val kommer Socialdemokraterna att vara ensamt av fyra regeringspartier i sin uppfattning om en stram migrationspolitik.

Herr talman! Det här är relevant. En regering måste vara enig i alla sina beslut. Jag tror inte att Socialdemokraterna kommer att orka stå emot tre partier som strider för en ökad asylinvandring. Om vänstersidan vinner valet är risken mycket stor att den stramare migrationspolitiken som vi nu är överens om också kommer att rivas upp.

Herr talman! Många människor som har kommit till Sverige har ansträngt sig. De har lärt sig svenska, de arbetar och de försörjer sig. De accepterar att efterleva de svenska värderingar och normer som vi är överens om i det här samhället. De gör också rätt för sig och bidrar verkligen till vårt samhälle. Jag är av den uppfattningen att man ska kunna flytta till Sverige för att bidra och bli en del av vårt öppna och toleranta samhälle.

Jag har många kompisar som är invandrare, och jag har ingifta familjemedlemmar i min släkt som är invandrare till det här landet. När fotbolls-VM spelas i sommar ser jag fram emot att heja på ett landslag med spelare vars namn har ursprung i helt andra delar av världen än Sverige. Jag kommer garanterat att skåla och jubla med kompisar med invandrarbakgrund när Sverige gör mål, och vi kommer alla att samlas runt den svenska landslagsdräkten. Jag tror att det är så de flesta i riksdagen vill ha det, och de känner igen sig i det Sverige som vi försöker bygga.

Herr talman! För oss moderater är det tydligt att ansträngning ska löna sig och brott ska straffa sig. Det är något som alla borde hålla med om. Men när den moderatledda regeringen lägger fram förslag om att de som har begått grova brott inte längre ska belönas med uppehållstillstånd och bidrag blir det återigen snyftande och daltande bland vänsterpartierna. Då

tycker Vänsterpartiet och Miljöpartiet återigen synd om kriminella. De tycker inte att de som utvisas på grund av brott ska bo på Migrationsverkets boenden, utan de ska kunna leva på som vanligt. De ska dessutom ha rätt till bidrag. Nu pratar vi om människor som utvisas på grund av att de har begått en våldtäkt eller ett annat grovt brott i landet. Jag tycker inte att det är så kontroversiellt. Den som kommer till Sverige och begår brott väljer bort sin möjlighet att vistas i det här landet.

Herr talman! När Vänsterpartiet och Miljöpartiet tycker synd om de kriminella tycker jag synd om brottsoffren. Jag tycker synd om och tänker på de flickor som har våldtagits och fått djupa sår för resten av sitt liv. Jag tänker också på de föräldrar som har mist sin son i en skjutning. Det är inte rättvist att de som har begått grova brott ska belönas med ett uppehållstillstånd och rätten till vissa bidrag i Sverige. Sverige ska inte fortsätta att vara ett paradys för kriminella. Det är sludaltat med utlännningar som kommer till Sverige och begår brott. Nu blir Sverige ett tuffare land att leva i för dem, och jag hoppas att de så snart som möjligt lämnar landet så att vi kan bygga trygghet för alla de svenskar och invandrade svenskar som längtar efter det.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Anf. 14 TONY HADDOU (V) replik:

Herr talman! Jag behöver klargöra att förslaget som läggs fram här inte bara handlar om kriminella, men det säger något om Moderaterna att man står här och i ett anförande bara pratar om invandrare som kriminella. Det är rasistiskt; just det ledamoten säger att han inte är. Det här handlar ofta om att personer inte kan utvisas eller avvisas till sina hemländer på grund av principen om non-refoulement, det vill säga att det finns ett hinder att genomföra utvisningen därför att en person riskerar tortyr eller dödsstraff i hemlandet. Då är regeln i dag att ge ett tillfälligt uppehållstillstånd, och nu vill regeringen ta bort systemet i sin iver att utvisa så många som möjligt.

Jag kom att tänka på gårdagen där det blev känt att regeringen tänker bjuda in talibanerna, världens främsta terrororganisation, för att diskutera utvisningar. Det är allmänt känt att de använder sig av tortyr och systematiska kränkningar av mänskliga rättigheter. Rättssäkerheten är obefintlig, och det är framför allt kvinnors rättigheter som man stampar på.

Talibanerna vill bli internationellt erkända. Här har de hittat Moderaterna, som legitimerar dem – man gör talibanerna internationellt erkända när man ska föra diskussioner med dem – i sin iver att utvisa så många som möjligt. Detta sker trots att det finns en internationell rätt som säger att dessa människor inte får utvisas dit på grund av tortyr eller dödsstraff. Hela världen vet vad talibanerna är för terrororganisation.

Det här visar hur lite respekt Moderaterna har för internationell rätt och mänskliga rättigheter. Vad tänker Moderaterna gå med på i sina samtal med talibanerna?

Anf. 15 MAGNUS RESARE (M) replik:

Herr talman! Det är helt bisarrt att kalla mig för rasist när jag har talat om att det är fantastiskt med de svenska fotbollsspelare som förhoppningsvis kommer att leverera en VM-seger i sommar, och jag

tycker att det är fantastiskt med alla människor som bidrar. Jag vill att de människorna ska vara trygga och slippa utsättas för brott i sina hemmiljöer och närmiljöer. Många invandrare bor i områden där kriminaliteten under er tid vid regeringsmakten, när ni stöttade en socialdemokratisk regering, spårade ur fullständigt. Vi har i Sverige bland de värsta situationerna i Europa och i nästan hela världen när det kommer till dödsskjutningar. Det är den situationen ni har skapat, och det är den situationen många invandrare i det här landet lever i.

Jag förstår att det är enkelt när man sitter i kammaren med sjyst lön och kanske inte bor i de områdena. Men åk och besök dem! Fråga dem vad de tycker om de människor som borde ha utvisats för tio år sedan men som är kvar och fortsätter att förpesta miljön för sina grannar. Det är inte rasism att säga att den som har begått en våldtäkt ska lämna landet så att de som är här för att jobba och göra rätt för sig ska få en bra vardag och deras ungar ska kunna vara med på fotbollsträningen eller deras syskonbarn ska kunna spela hockey och ha en trygg uppväxtmiljö. Det är över huvud taget inte rasism – tvärtom.

Jag har flera ingifta släktingar, svågrar och svägerskor, som har ursprung i andra länder – som är födda i andra länder och är medborgare där. De är här och bor med mina familjemedlemmar, och jag tycker jättemycket om dem. De har ursprung i Mellanöstern och är fantastiska bidragsgivare till det här samhället, och de berikar min vardag. Att kalla mig rasist är alltså helt bisarrt.

Dem du pratar om, Tony, är människor som har begått brott och ska utvisas härifrån. Sedan finns det en del andra som inte har begått brott men som ska utvisas härifrån. Men ingen av dem riskerar tortyr, för då hade de fått asyl och uppehållstillstånd här.

Anf. 16 TONY HADDOU (V) replik:

Herr talman! Jag sa att det var rasistiskt – jag kallade inte ledamoten rasist. Men det ledamoten nu visade i två minuter är att han tycker att det är jobbigare att bli kallad rasist än att utsätta människor för rasism. Detta är genomgripande hos Tidöpartierna. I två minuter undvek ledamoten att svara på min fråga.

Det stämmer inte att det bara är kriminella som utvisas. Jag tog precis upp principen om non-refoulement. Det finns många gånger hinder för att genomföra utvisningar på grund av just principen om non-refoulement, alltså att personer riskerar tortyr eller dödsstraff. Men då har vi ett system i dag: Man får ett tillfälligt uppehållstillstånd. Det systemet vill Moderaterna ta bort så att man bara är här obegränsat, och det ska skjutas upp.

Under den här tiden vill Moderaterna, i sin iver att utvisa människor, ha samtal med talibanerna, världens främsta terrororganisation. Och detta vill Moderaterna inte över huvud taget kännas vid eller svara på frågor om. Det är alltså talibanerna vi pratar om, som kränker de mänskliga rättigheterna å det grövsta och som vill bli internationellt erkända. Och så har de hittat Moderaterna här, som kan bidra till det i sin iver att utvisa så många som möjligt.

Det här handlar inte bara om kriminella, utan det handlar också om vanliga människor. Moderaterna har fått det till att alla utvisningar handlar om kriminella, men det stämmer inte.

Men jag får ställa frågorna igen, i och med att detta visar på hur lite respekt Moderaterna har för internationell rätt, mänskliga rättigheter och kvinnors rättigheter. Hur mycket tänker ni muta talibanerna med för att kunna utvisa människor dit? Hur tänker ni er att samtal med talibanerna, världens främsta terrororganisation, ska gå till? Och varför legitimerar Moderaterna talibanerna?

Anf. 17 MAGNUS RESARE (M) replik:

Herr talman! Att påstår att vi skulle muta några talibaner är helt befängt. Jag förstår inte ens varför vi ska ha den typen av diskussioner.

Däremot tror jag att vi i svensk politik behöver ha en allvarlig diskussion om vad som är rasistiskt och vad som inte är rasistiskt. Därför valde jag att lägga mina två minuter på detta. Du fortsätter nu i det här anförandet att tala om att det inte är jag som är rasist, utan det är min retorik. Jag menar att min retorik inte är rasistisk. Jag menar att det inte är något rasistiskt över huvud taget med att säga att människor, oavsett om de kommer från Norge, Belgien eller Sri Lanka, som har begått ett brott här i landet inte är välkomna att vara kvar.

Vi vill inte att de människor som förpestar livsmiljön för andra svenskar, oavsett om de är här sedan tolv generationer eller tre år, ska vara kvar i det här landet. Vi vill skapa en trygg miljö även för invandrare som är i det här landet. De flesta brott begås i den typ av områden där väldigt många skötsamma invandrare bor. Det är där vi har gängskjutningar och den problematik som hela Sverige drabbas av. Vi vill få slut på detta nu.

Vi har jobbat hela mandatperioden för att sätta stopp för det här. Ni jobbade i två mandatperioder med era samarbetspartier för att få det att eskalera. Varför vet jag inte. Vi sa hela tiden: Sluta nu – det räcker; vi sätter stopp för det här! Socialdemokraterna är eniga med oss. Men det finns två partier som alltid i sista sekunden kommer på att det kanske finns något litet sätt att rädda kvar de kriminella i landet.

Jag är så trött på det här och på att bli kallad för rasist eller anklagad för att ha en rasistisk retorik. Jag delar inte den uppfattningen alls.

Jag ser fram emot att lyssna på Vänsterpartiets anförande. Man kanske får någon förklaring till varför ni i så många år har valt att bedriva den här typen av politik.

Anf. 18 ANNIKA HIRVONEN (MP) replik:

Herr talman! Jag vill bara kort säga att det inte är någon riksdagsledamot i den här debatten eller i den här kammaren och inte heller någon av våra väljare som står på våldtäktsmännens sida, utan vi står enade på brottsoffrens sida. Det finns faktiskt inget parti i den här kammaren som inte tycker att det är rimligt att personer som är dömda för grova brott eller som utgör ett säkerhetshot ska kunna bli föremål för det som man kallar för inhibition av verkställighet i stället för att få ett uppehållstillstånd.

Jag tycker att det vore välkommet om vi ägnade oss åt att tala om de verkliga skiljelinjerna i stället för att fabricera, polarisera och attackera varandra för sådant som vi inte tycker – alltså att hitta på en konflikt som inte finns. Det vore bra för det politiska samtalet om det blev mer sakligt.

Men jag skulle framför allt vilja följa upp den fråga som Tony Haddou ställde men som Magnus Resare inte svarade på. I går fick vi nämligen ett dramatiskt besked. För första gången kommer den svenska regeringen att

sätta sig i samtal med talibanerna – till att börja med på tjänstemannanivå, men ändå. Talibanerna är en fruktansvärd islamistisk terrorregim, som förtrycker flickor och kvinnor, oliktankande och många stora minoritetsgrupper. Hur kan Magnus Resare försvara legitimeringen av talibanregimen?

Anf. 19 MAGNUS RESARE (M) replik:

Herr talman! Det som ledamoten Hirvonen inleder med, att alla står enade på brottsoffrens sida, är lätt att påstå. Men sedan kommer det ändå, som nu när vi behandlar den här propositionen, reservationer från Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Centerpartiet. Man kan inte vara nöjd med att det här förslaget, som alla påstår sig stå bakom, skulle kunna vara helt okej. Man ska hitta något – vi kanske kan ha någon liten ventil, eller vi kanske ska göra det lite trevligare att bo här för den som har begått ett grovt brott och blivit utvisad. Det är alltid så när vi lägger fram förslag: Det kommer reservationer från Miljöpartiet och Vänsterpartiet. Man är inte för detta.

Det är lätt att stå i talarstolen och säga saker. Ledamoten Hirvonen har förklarat detta tidigare, och jag tvivlar inte en sekund på att hon är av uppfattningen att vi ska stå på brottsoffrens sida när det handlar om våldtäkter. Men det slutar alltid i själva verket med att man lägger fram reservationer.

Vad gäller talibanregimen har jag inget annat att säga än att jag tycker att det är en fruktansvärd regim som utsätter det afghanska folket för fruktansvärda saker och som jag hoppas byts ut av det afghanska folket i demokratiska val så snart det är möjligt och så snart det afghanska folket kan störta den. Vad som försiggår på tjänstemannanivå får nog någon annan svara på. Moderaternas uppfattning är klar: Vi tror inte på den typ av islamistiska diktaturer som talibanregimen står för.

Anf. 20 ANNIKA HIRVONEN (MP) replik:

Herr talman! Detta känns viktigt, med tanke på migrationsminister Johan Forssells besked i går om att man ska sätta sig i samtal med talibanerna. Han gick ändå med stolthet ut med att han spränger den vall som inte bara Sverige utan också våra allierade har haft mot talibanregimen, som vi dessutom i 20 års tid bekämpade på plats i Afghanistan, sida vid sida med de delar av det afghanska samhället som tyckte att flickor också ska få gå i skolan, att människor ska få ha frihet, att kvinnor ska kunna gå ut utan att täcka hela sin kropp och att människor ska få göra sina röster hörda och få sjunga.

Nu ser vi alltså att Johan Forssell ska sätta sig i samtal med talibanregimen. Vi vet att man var beredd att skicka pengar rakt in i den somaliska premiärministerns kansli. Hur mycket pengar kommer Moderaterna och Johan Forssell att vara beredda att betala denna fruktansvärda islamistiska diktaturegim? Vad är nästa steg när det gäller talibanerna? Vi var överens: Vi legitimerar inte talibanregimen. Vi var överens fram till i går. Hur långt är Moderaterna beredda att gå? Vad väger tyngst? Motståndet mot talibanerna eller det här?

Anf. 21 MAGNUS RESARE (M) replik:

Herr talman! Att man för samtal med ett land, oavsett vad man tycker om dess styre, innebär ju inte att man legitimerar dem som styr eller att man tycker att det är någonting positivt med dem.

Titta tillbaka, Hirvonen, och se på vad er regering ägnade sig åt! Man åkte till Iran och klädde sig i slöjor för att knäböja för regimen där, fastän vi vet att kvinnor i tusentals hängs i Iran för att de går utan slöja. Är det att legitimera den regimen? Detta var ju ni med på. Det var er utrikesminister som gjorde detta. Ni har haft samarbetspartier som i årtionden har hyllat diktaturer och åkt på besök till de märkligaste länder och stött regimerna där.

Att påstå att vi moderater skulle vara för någon form av talibanstyre är helt befängt. Jag menar inte att Annika Hirvonen skulle vara för det som händer i Iran, där de hänger tusentals kvinnor för att de visar sitt hår, bara för att ni hade en utrikesminister som åkte dit och klädde sig i slöja. Jag menar inte det. Jag har aldrig påstått det, och jag har aldrig beskyllt er för den typen av saker. Sluta alltså att beskylla oss moderater för något som inte är sant när det handlar om en av de mest fruktansvärda regimerna på jorden!

Sverige har en ambassad i Nordkorea. Det betyder inte att vare sig ni eller vi tycker att det nordkoreanska styret är något positivt. Kanske de partier som står allra längst till vänster har en sådan ideologi, men jag tror att till och med de har tvättat bort det ur sitt partiprogram.

Jag tycker att detta är en helt galen diskussion. Den borde handla om hur positivt det är att de människor som har begått de grövsta brotten i Sverige nu faktiskt blir utvisade på riktigt. De får inte ett nytt uppehållstillstånd bara för att utvisningen inte går att verkställa. Jag tycker att detta är någonting som vi alla skulle ha kunnat enas om.

Det hade varit så positivt om vi för en gångs skull i migrationsfrågorna skulle stå enade och överens även med Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Centerpartiet. Men än en gång visar man att det inte går. Går det att dalta med de kriminella, går det att hitta någon liten ventil och kan det vara lite synd om den där våldtäktsmannen som har en kusins farbror som behöver hjälp eller något sådant – ja, då ska man nog hitta något sätt att låta den personen vara kvar i landet. Jag tycker att det är fel.

Anf. 22 ANNIKA HIRVONEN (MP):

Herr talman! Jag vill inleda med att säga att jag tycker att det är djupt beklämmande att migrationsdebatten polariseras och vulgariseras i onödan. Det är välkänt att vi tycker olika i många frågor i migrationsdebatten. Man behöver inte då också hitta på att vi tycker olika om sådant som vi faktiskt är överens om.

I dag debatterar vi inhibition av verkställighet, en ny ordning för vissa utlännningar vid tillfälliga verkställighetshinder. Vi är faktiskt i alla partier helt överens om att detta i vissa fall är en rimlig ordning. När det handlar om personer som har begått grova brott eller utgör ett säkerhetshot mot Sverige tycker alla partier att det är en bra ordning att om det bara tillfälligt finns hinder mot att genomföra, alltså verkställa, den beslutade utvisningen ska man kunna inhibera verkställigheten. I stället för att meddela ett tidsbegränsat uppehållstillstånd ska man kunna inhibera verkställigheten

för att göra det möjligt att utvisa personen så snart det tillfälliga verkställighetshindret har upphört. Så långt är alltså alla parter överens.

Sedan finns det skillnader. Några av dem handlar om rättssäkerhet. Regeringen har nämligen inte begränsat det här förslaget till bara personer som just är dömda för brott. Vi kommer i kammaren under flera olika debatter att beröra just de rättssäkerhetsbrister som uppstår när man öppnar upp för att också personer som beter sig illa på olika sätt ska drabbas av allvarliga rättsföljder. Detta har många remissinstanser invänt mot, och det gör också vi i Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Detta med att ett ja är ett ja och ett nej är ett nej låter enkelt och bra, men verkligheten är tyvärr inte alltid riktigt så enkel. Ibland döms människor till utvisning som inte går att verkställa rent praktiskt. Det finns många olika skäl till det. Något som ofta står i vägen och leder till känslan av att det är helt orimligt – trots att det handlar om en person som har begått något av de absolut vidrigaste brotten – är att personen till exempel riskerar dödsstraff i hemlandet. Då går det inte att genomföra den utvisningen, för det skulle innebära att vi utvisar någon till döden.

Detta är någonting som Sverige, som har tagit avstånd från dödsstraffet på många olika sätt, har förbundit sig att aldrig göra. Inte ens när det handlar om de mest avskyvärda människor accepterar Sverige dödsstraffet – inte i vårt land och inte heller i andra länder.

Den här principen har ett fint franskt namn, nämligen non-refoulement. Det handlar om att länder som är bundna av övertygelsen att människovärdet alltid är okränkbart oavsett vad en människa har gjort har förbundit sig att inte utvisa någon till dödsstraff eller tortyr. Om det då föreligger denna typ av varaktiga långa verkställighetshinder, eller andra verkställighetshinder som pågår under väldigt lång tid, måste man också fråga sig under vilka förhållanden personen ska leva efter att ha avtjänat straff och kommit ut ur fängelset.

Med Tidöpartiernas ordning kommer de här människorna under överskådlig framtid – kanske resten av sina liv – att låsas in i fängelselika förhållanden eller på så kallade återvändandecenter, som tyvärr inte uppfyller de mest grundläggande kraven på rimliga levnadsförhållanden. De kommer inte att kunna arbeta, alltså ha tillstånd att försörja sig själva, utan blir en börda för skattebetalarna, som alltså behöver försörja dem.

Och någonstans är det ju detta som diskussionen borde handla om – det ska inte vara en förenklad debatt om att några är för våldtäktsmän och andra är för våldtäktsoffer. Det tycker jag verkligen är att vulgarisera och polarisera i onödan. Vi måste ta den ganska svåra diskussionen om hur vi ska behandla också de människor som har begått de allra grävsta handlingarna: Vilket slags behandling ska vi ge dessa människor när de inte kan utvisas? Detta ställer verkligen svåra moraliska frågor på sin spets. Jag tycker att riksdagen är ett forum som förtjänar att de frågor som är riktigt svåra behandlas seriöst.

Från Miljöpartiets sida tycker vi att regeringens förslag inte landar rätt. Men vi vill också att regeringen ska komma tillbaka med förslag som innebär att de som har begått grova brott och utgör ett säkerhetshot inte ska beviljas tidsbegränsade uppehållstillstånd när utvisningarna tillfälligt inte går att verkställa. Där ska man kunna inhibera.

Vi tycker också att man måste titta på helheten i migrationslagstiftningen. Det sker många olika förändringar samtidigt,

och de sammanlagda konsekvenserna är svåra till och med för våra duktigaste jurister att överblicka. Lagrådet säger det också. Vi i Miljöpartiet håller med. Det är viktigt att lagstiftningen inte blir till på ett sätt som riskerar att leda till orimliga och oönskade konsekvenser. Därför yrkar jag bifall till reservation 2.

Anf. 23 LUDVIG ASPLING (SD) replik:

Herr talman! I reservation 2, Översyn, skriver Miljöpartiet så här – jag läser innantill: Det är rimligt att inhibition av verkställigheten ska kunna meddelas om utlännningen har utvisats på grund av grova brott eller om utlännningen utgör en säkerhetsrisk, men inte med de breda och vaga formuleringar som föreslås. Regeringen bör därför återkomma med ett nytt förslag där det tydligt framgår att endast utlännningar som har utvisats på grund av brott eller som bedöms utgöra en säkerhetsrisk ska kunna meddelas inhibition av verkställighet.

Miljöpartiet vill alltså att personer som har dömts för brott ska kunna hamna i inhibition men inte de övriga kategorier som vi lyfter in i betänkandet.

En sådan övrig kategori är uteslutandeärenden. Uteslutandeärenden regleras i 4 kap. 2 b § utlänningslagen. Där stadgas att – jag läser innantill igen – en utlännning är utesluten från att anses som flykting om det finns synnerlig anledning att anta att han eller hon har gjort sig skyldig till brott mot freden, krigsförbrytelse eller brott mot mänskligheten.

Det är alltså inte personer som är dömda för brott utan som har en misstanke mot sig, och det här är samma regel som används för att utesluta personer från flyktingskap även om de i och för sig skulle uppfylla kriterierna i övrigt. Jag vill därför fråga Annika Hirvonen: Varför vill Miljöpartiet att misstänkta krigsförbrytare ska få uppehållstillstånd i Sverige även när de vistas här illegalt – i stället för att utvisa dem så snabbt som möjligt?

Anf. 24 ANNIKA HIRVONEN (MP) replik:

Herr talman! Nej, så skulle jag absolut inte formulera det som vi föreslår. Vi vill naturligtvis att personer som är misstänkta för krigsförbrytelser ska lagföras för de krigsförbrytelser eller brott mot mänskligheten som de har begått – självklart.

Detta gör Sverige också. Sverige har vid flera tillfällen åtalat personer som har begått mycket grova krigsförbrytelser också i andra länder. Ett mycket välkänt fall var den iranska ledare som sedan blev utlämnad till Iran efter att ha dömts just för detta.

Det här är vår uppfattning. Självklart ska de lagföras och också avtjäna långa fängelsestraff för de grova brott som de har begått.

Anf. 25 LUDVIG ASPLING (SD) replik:

Herr talman! Upplysningsvis: Anledningen till att regeln om uteslutande från flyktingskap ser ut som den gör är att det är väldigt svårt att lagföra personer för krigsförbrytelser på grund av bevisläget – så är det väldigt ofta. Av naturliga skäl är det kanske svårt att få människor att vittna mot sådana här personer. De befinner sig inte i Sverige. Någon kanske befinner sig i Sverige. Men det kan finnas en befogad rädsla för de här människorna. Det är också ganska ovanligt att människor döms för den här typen av brott

i svenska domstolar. Det har förekommit, men det är väldigt, väldigt ovanligt.

Anledningen till att den här regeln finns är att det ska räcka med en misstanke om att en person har begått krigsförbrytelser för att personen inte ska få ett uppehållstillstånd i Sverige. Och detta stadgas som sagt i 4 kap. 2 b § utlänningslagen.

Jag har aldrig hört att Miljöpartiet har något emot den regeln i och för sig, att man kan utesluta personer. Däremot tycker naturligtvis Annika Hirvonen att misstänkta krigsförbrytare ska få uppehållstillstånd enligt den regel som vi diskuterar nu i dag. De ska alltså vara uteslutna från att hamna i inhibition i stället för att få ett uppehållstillstånd, bidrag, rätt att ta hit anhöriga, arbetstillstånd och allt det där andra.

Det finns ett väldigt, så att säga, märkligt resonemang från Annika Hirvonens sida. Det är fullständigt obegripligt. Annika Hirvonen anser att regeln om uteslutande från flyktingskap på grund av misstanke om krigsförbrytelse i och för sig är rimlig. Men när vi inför inhibition i stället för uppehållstillstånd för personer som ska utvisas är det helt plötsligt inte rimligt att stoppa in de personer som är misstänkta krigsförbrytare i inhibitionen i stället för att ge dem uppehållstillstånd.

Hur är det här möjligt? Logiken brister väldigt kraftigt i det här. Varför är det okej att utesluta misstänkta krigsförbrytare från flyktingskap men inte okej att stoppa in dem i inhibitionen som gör att de inte får uppehållstillstånd i Sverige?

Anf. 26 ANNIKA HIRVONEN (MP) replik:

Herr talman! Det stämmer att vi tycker att det är rimligt att personer som av synnerliga skäl är misstänkta för att ha begått den här typen av grova brott ska kunna uteslutas från att just få flyktingstatus. Jag tycker faktiskt att det vore bra om man gjorde en analys för att få en rättssäker ordning så att den här personkategorin också vid tillfälliga verkställighetshinder skulle kunna träffas av inhibition.

Vi säger ju att det handlar om personer som har utvisats på grund av grova brott eller som bedöms utgöra en säkerhetsrisk. Men jag tycker att prio ett måste vara att vi gör allt vi kan för att de här personerna ska lagföras. Jag vill ändå säga att jag har stor tilltro till det svenska rättsväsendet. Nu i dagarna avslutades en enormt stor och svår rättegång kring Lundin Oil, med vittnen som kommit hit väldigt långt ifrån. Det är inte alls omöjligt att just åstadkomma lagföring i de här fallen. Vi har sett det förut, och vi ska göra det vi kan för att de som har begått grova kränkningar mot mänskligheten, krigsbrott etcetera ska lagföras. Det är vår prio ett.

Anf. 27 INGEMAR KIHLESTRÖM (KD):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag till beslut. Det innebär också avslag på de motionsyrkanden som finns i betänkandet.

I dag debatterar vi propositionen *Inhibition av verkställigheten – en ny ordning för vissa utlännningar vid tillfälliga verkställighetshinder*. Den har kommit från regeringen och är nu här för riksdagsbehandling.

En av vårt samhälles grundläggande uppgifter är att säkerställa tryggheten och ordningen i vårt samhälle. Det är ett ansvar som vi alla i den här kammaren har att uppfylla.

Det regelverk som funnits och som fortfarande finns i Sverige ger personer som har dömts till utvisning men där utvisningen är svår att verkställa möjlighet att uppbära bidrag och att arbeta med fri rörlighet trots att de faktiskt förlorat rätten att vara här i Sverige.

Genom den proposition som regeringen nu lämnat begränsas rörligheten och även möjligheterna till bidrag och arbete. Syftet är att understryka och säkerställa att man ska lämna Sverige efter ett beslut om utvisning, det vill säga man har inte längre rätt att vara kvar här. Det är ett beslut som har tagits efter en rättssäker hantering.

Det här är viktiga steg för att skapa ett tryggare samhälle.

Herr talman! Regeringens arbete med den här frågan är ett viktigt led i det uppdrag och det mandat som Kristdemokraterna och övriga Tidöpartier fick av väljarna i det senaste valet att ställa om svensk migrationspolitik.

Omställningen till en ansvarsfull och restriktiv migrationspolitik sker genom kraftfulla åtgärder på flera områden, bland annat genom ett skärpt regelverk om utvisning på grund av brott, där vi sänker gränsen för utvisning samtidigt som vi städar upp bland de många undantag som har funnits. Det här kommer att leda till att antalet personer som döms till utvisning på grund av brott kommer att öka. Vi använder oss också av olika diplomatiska verktyg för att få fler länder att ta emot medborgare som har fått ett utvisningsbeslut.

Då kommer jag till det ämne som vi debatterar i dag. Nu gör vi om de regler som gäller för vissa personer som har ett utvisningsbeslut men där utvisningen av en eller annan anledning inte går att genomföra.

Det övergripande syftet med de här reformerna är att hålla en stram invandringspolitik, att förbättra integrationen och att stärka betydelsen av det svenska medborgarskapet.

Men det kanske mest avgörande är att migrationspolitiken ska vara rättvis. Den som kommer till Sverige och anstränger sig för att bli en del av vårt samhälle ska ges rätt förutsättningar för att bli en del av den svenska gemenskapen. Men den som kommer hit och begår brott och väljer en annan väg väljer också bort en framtid i Sverige. Principen om rättvisa genomsyrar de förslag som jag har nämnt här.

Herr talman! Vad innebär då den aktuella situationen? Jo, en person som har fått ett utvisningsbeslut men där det finns tillfälliga hinder som gör att utvisningen inte kan verkställas får i dag ett tidsbegränsat uppehållstillstånd, inte sällan kombinerat med ett arbetstillstånd. Vad betyder det? Jo, att personer som egentligen ska utvisas kan fortsätta att bo och arbeta i Sverige. De kan röra sig fritt inom EU, och de får också tillgång till det svenska välfärdssystemet, vilket i förlängningen också innebär en risk för att pengar hamnar hos fel personer.

Det här är inte en bra ordning. Den är inte rättvis. Den är inte rimlig. Men trots detta och trots återkommande synpunkter från både Migrationsverket och Säkerhetspolisen valde den tidigare S-ledda regeringen att inte genomföra några regelförändringar. Följden har blivit att personer som har utgjort ett säkerhetshot eller dömts för allvarliga brott har kunnat fortsätta att leva som vanligt i Sverige.

Det här borde naturligtvis inte ha fått fortgå. Ändå sågs situationen inte som tillräckligt problematisk för att den dåvarande regeringen skulle agera. Nu ser den här regeringen till att reglerna äntligen görs om.

Vad innebär då åtgärderna, herr talman? Den nya huvudregeln vid tillfälliga utvisningshinder är att utvisningen skjuts upp, det vill säga att verkställigheten inhiberas, i stället för att ett tidsbegränsat uppehållstillstånd beviljas. Detta innebär också, herr talman, att det ska finnas en anmälningsskyldighet och en områdesbegränsning.

Det är viktigt att staten har kontroll över de utlänningar som på olika sätt inte har rätt att vistas i vårt land, eftersom de utgör risker för ordningen och även kan påverka säkerheten i vårt samhälle. En utlänning som får sin utvisning uppskjuten ska därför åläggas skyldighet att regelbundet anmäla sig hos Migrationsverket eller Polismyndigheten och samtidigt förbjudas att lämna ett vistelseområde, en så kallad områdesbegränsning.

Herr talman! Med den nya ordningen kommer de berörda utlänningarna i de flesta fall inte att kunna bli folkbokförda och bosätta sig i landet. Migrationsverket ska tilldela en person med uppskjuten utvisning plats på ett av Migrationsverkets boenden och också registrera personen i fråga. Att myndigheterna har kännedom om boendeplats är en förutsättning för att man under tiden som ett avlägsnandebeslut är uppskjutet ska kunna bedriva ett effektivt återvändandearbete. Boendeplatsen ska vara känd.

Herr talman! Sammanfattningsvis föreslår alltså regeringen en ny ordning som innebär att en utlänning som får sin utvisning uppskjuten får åläggas anmälningsskyldighet och områdesbegränsningar. Om man bryter mot detta kan man också få fängelse eller böter som påföljd. Man förlorar rätten att arbeta i Sverige, tilldelas en boendeplats och har begränsad rätt till välfärdsförmåner.

Jag inledde mitt anförande med att prata om vikten av en rättvis migrationspolitik. De förslag som vi presenterar här i dag kommer att göra migrationspolitiken mer rättvis och samtidigt öka tryggheten och säkerheten för vårt lands medborgare. Vi kristdemokrater arbetar för och kommer att arbeta för en stram, rättssäker, förutsägbar men också rättvis migrationspolitik. En viktig uppgift i det arbetet är också att säkerställa tryggheten. Genom de förslag vi presenterar i dag kommer vi att få ett betydligt bättre sätt att möta detta än vad tidigare regeringar lyckades göra.

Liksom i tidigare debatter spretar det vad gäller oppositionens inriktning. Socialdemokraterna har anslutit sig till regeringens linje och tycker att den är bra, trots att man hade åtta år på sig att själva göra förändringar. Nu när det är gjort tycker man att det är bra; det ställer man upp på. Vänsterpartiet och Miljöpartiet säger i olika grad nej till det systemet. Ibland kan vi fundera över om de har en större omsorg om dem som inte bör vara kvar i vårt land jämfört med våra egna invånares trygghet. Centern säger som vanligt ett diffust ”nja” till förslaget, även om de till stora delar ställer sig bakom det.

Vad blir fortsättningen om det mot förmodan skulle bli ett regimskifte? Dagens debatt visar att det engagemang som S-märkta ledamöter ägnat sig åt på X inte avspeglar sig i den debatt vi har här i kammaren. Man säger att man alltid har haft en bra politik och reflekterar inte över att man även internt har sagt att man var på fel väg under de åtta år som man hade makten. Vi kan fråga oss om inte S med sitt motto ”makten framför allt”

kommer att kapitulera i förhandlingsrummet rörande den framtida migrationspolitiken.

Jag kan i alla fall konstatera att Kristdemokraterna och övriga Tidöpartier har lett den största omstruktureringen av både migrations- och rättspolitik i modern historia. Med dagens besked fortsätter vi i samma riktning. Vi säkerställer att personer som utgör ett hot eller har begått brott och dömts till utvisning verkligen ges inskränkningar och att vi arbetar för att de ska utvisas ur landet.

Det är tydligt var handlingskraften och samarbetet finns för att åtgärda problemen i Sverige. Vi kristdemokrater är stolta över att höra till den sidan av det politiska landskapet och kommer att fortsätta att arbeta så även i framtiden.

Anf. 28 PATRIK KARLSON (L):

Herr talman! Vi har i dag en ordning som innebär att en person som får besked att han eller hon ska lämna landet på grund av ett tillfälligt verkställighetshinder i stället har fått ett tidsbegränsat uppehållstillstånd. Det kan gälla en person som utgör ett säkerhetshot eller en person som ska utvisas på grund av brott.

Den ordningen har gett människor som egentligen har förlorat rätten att vara här möjlighet att i stället leva vidare som vanligt i Sverige, med full tillgång till bland annat den svenska välfärden. Man har också kunnat resa fritt inom EU, trots att vistelsen bara skulle vara tillfällig i väntan på verkställighet.

Den här ordningen har även i vissa fall hindrat att utvisning genomförs direkt när det inte längre finns något verkställighetshinder i den enskilda situationen, till exempel om situationen i ens ursprungsland har förändrats, vilket har gått på tvärs med lagens egentliga syfte. Nu ändrar vi på det.

Regeringens förslag innebär egentligen något väldigt enkelt: När hindret inte är bestående ska huvudregeln för vissa utlännningar inte längre vara ett tillfälligt uppehållstillstånd utan inhibition av verkställigheten. Det gäller bland annat säkerhetsärenden, brottsutvisade, fall där någon är utesluten från skydd eller vägrats flyktingstatus eller där personens levnadssätt visar att han eller hon helt enkelt inte bör fortsätta att leva här. Om det finns synnerliga skäl finns dock fortfarande en ventil, men det ska just vara en ventil och inte huvudspåret som fallet är i dag.

Herr talman! Den här reformen kommer att göra skillnad. Beslut om inhibition ska också prövas på nytt varje år och ska upphävas när skälen faller bort. Den som riskerar att avvika ska kunna få anmälningsskyldighet. Den som annars försvårar verkställighet ska kunna få områdesbegränsning. Den som omfattas av den nya ordningen ska inte längre ha samma tillgång till arbete, bidrag och välfärdsförmåner som den som faktiskt har rätt att vistas här. Ekonomiskt bistånd ska som huvudregel vara knutet till att man bor på ett tilldelat boende.

Även detta är fullt rimligt. Den som omfattas av den här ordningen ska inte kunna verka och röra sig fritt i samhället som om ingenting hade hänt. Det är rimligt att myndigheterna vet var personen finns, och det är rimligt att andra människors trygghet väger tungt. Det är också rimligt att samhället gör det svårare att ägna sig åt samhällsskadlig verksamhet under den tid då verkställigheten tillfälligt måste skjutas upp.

Den som riskerar att avvika eller på annat sätt hindra verkställigheten ska kunna åläggas anmälningsskyldighet och förbjudas att lämna ett visst vistelseområde. Den som bryter mot detta ska möta konsekvenser. Pass och andra identitetshandlingar ska kunna tas om hand. Som huvudregel ska den som omfattas av inhibition bo på Migrationsverkets boende för att ha rätt till ekonomiskt bistånd.

Herr talman! Skyddet mot verkställighet när det gäller tortyr, död eller förföljelse ligger fast. Förslaget bygger på individuella bedömningar. Kontrollåtgärderna ska vara proportionerliga. Besluten är överklagbara och ska löpande kunna prövas på nytt och upphävas när skälen inte längre finns. Offentligt biträde ska kunna förordnas, och barnets bästa ska särskilt beaktas. Bland annat tycker vi att ensamkommande barn ska kunna undantas från boendekravet för bistånd. Barn ska fortsatt ha full tillgång till hälso- och sjukvård, tandvård och grundläggande utbildning medan vuxna ska erbjudas vård som inte kan anstå.

Herr talman! Den som har skyddsskäl ska få skydd, men den som saknar rätt att stanna eller som genom brott eller annat som utgör säkerhetshot mot vårt land har förverkat den rätten ska inte få ett nytt mellanläge där staten säger en sak på papperet och gör en annan sak i verkligheten.

Med denna proposition tydliggör vi också gentemot kommuner, regioner och myndigheter vilka regler och vilket ansvar som gäller för boende, bistånd, vård och skola. Med den nya ordningen får staten ett tydligare ansvar för boende och ekonomiskt stöd. Vuxna ska omfattas av samma vårdordning som andra grupper med tillfällig vistelse, och barns rätt till skola och vård ska säkerställas.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Anf. 29 MADELEINE ATLAS (C):

Herr talman! Regeringens förslag kan skapa ett mer effektivt återvändande och ökad kontroll. Det är inget ”nja”, som KD säger, utan vi säger ja till förslaget.

Det är viktigt att åtgärderna för att effektivisera verkställigheten är proportionerliga, inte minst när det kommer till barn. Det är inte tillräckligt att som i förarbetena konstatera att barnets bästa ska beaktas i enskilda fall. Det måste också säkerställas att barnets bästa i praktiken beaktas i enskilda fall och att lagstiftningen inte leder till att barns rättigheter systematiskt åsidosätts. Det bör därför genomföras en oberoende uppföljning av lagändringarna ur perspektivet om barnets bästa och perspektivet barnkonventionen. Jag yrkar bifall till reservation 4.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 17.)

§ 7 Ett slopat krav på anmälan före ansökan om föräldrapenning

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2025/26:SfU20

Ett slopat krav på anmälan före ansökan om föräldrapenning (prop.
2025/26:117)

föredrogs.

Anf. 30 SANNE LENNSTRÖM (S):

Herr talman! Vi debatterar i dag ett förslag som vid första anblick kan te sig tekniskt och administrativt men som i verkligheten handlar om något ganska enkelt, nämligen att göra det lite lättare för föräldrar som välkomnar ett litet barn till världen. Förslaget att ta bort kravet på anmälan vid föräldraledighet innan man ansöker om föräldrapenning är ett steg i rätt riktning.

För oss socialdemokrater är det självklart att välfärden ska fungera i människors liv och inte tvärtom. När regelverk blir onödigt krångliga riskerar de att skapa stress och osäkerhet. Det kan också ta mycket tid för myndigheter som vill hjälpa. Våra myndigheter ska ges rimliga förutsättningar, och välfärden ska vara enkel att använda – rättvis i sin utformning och pålitlig i sitt utförande.

Vi socialdemokrater vill fortsätta se över nödvändiga förändringar för att föräldraförsäkringen ska vara så bra som möjligt. Det är bekymmersamt att man i dag är två personer som tillsammans får barn men att mamman oftast tar större delen av föräldraledigheten. Det är beklagligt, då barnet inte får lika mycket tid med båda sina föräldrar. Det är beklagligt för pappan, som förlorar viktig anknytningstid med sitt barn.

Försäkringskassan brukar säga: Det som är bra delar man lika på – så också föräldraledigheten. Men det är i dag mammorna som tar en orimligt stor ekonomisk smäll av den rådande ordningen. Man delar inte lika på de ekonomiska konsekvenserna av att få barn. Det leder till sämre lön, sämre karriärmöjligheter och sämre pension.

Herr talman! Det är ingen slump att majoriteten av landets fattigpensionärer i dag är kvinnor. Det uppstår ett lönegap mellan män och kvinnor precis efter att det första barnet har fötts. Jag tror egentligen att minst sex partier i kammaren tycker att den här ordningen är ganska orimlig. Tillsammans skulle vi behöva komma överens om åtgärder för att ändra på detta. Men det finns också två partier, i form av Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna, som går till val med en politik som går ut på att man ska bryta mot EU:s work-life-balance-direktiv, och man vill inte jobba för en jämställd föräldraförsäkring på detta sätt. Man tycker att det är okej att avskaffa de reserverade månaderna i föräldraförsäkringen.

Det är viktigt att åtgärda dessa problem för mammornas skull, för pappornas skull och för barnens skull. Vi socialdemokrater tror verkligen att alla tjänar på en mer jämställd föräldraförsäkring. Med detta yrkar jag bifall till förslaget i dagens betänkande.

(Applåder)

Anf. 31 DANIEL PERSSON (SD):

Herr talman! Vi debatterar nu socialförsäkringsutskottets betänkande SfU20 *Ett slopat krav på anmälan före ansökan om föräldrapenning*. Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag.

Förslaget innebär att föräldrar inte längre behöver lämna in en särskild anmälan innan de ansöker om föräldrapenning. Det kan först framstå som en enkel förändring, men det är en mycket välkommen förenkling. Genom att man tar bort ett onödigt moment blir systemet mer användarvänligt och lättare att förstå. Det underlättar för föräldrar att planera föräldraledigheten och minskar samtidigt administrationen hos Försäkringskassan.

Herr talman! Vi behöver en modern föräldraförsäkring som möter dagens behov: en försäkring som är flexibel, som är enkel att använda och som ger föräldrarna verklig valfrihet.

Under den här mandatperioden har Tidöpartierna tagit flera viktiga steg för att underlätta för föräldrar att kombinera familjeliv och arbetsliv. Bland annat har vi gjort det möjligt att överlåta föräldrapenning till en bredare krets, vilket ger familjerna större frihet att själva hitta lösningar som fungerar i deras vardag.

Vi har även dubblerat antalet dubbeldagar från 30 till 60, och de kan nu tas ut fram till att barnet är 15 månader. Föräldrarna får möjlighet att vara hemma tillsammans under den första viktiga tiden i barnets liv och knyta band till varandra. Det här ger ökad valfrihet, jämnare fördelning av omsorgsansvaret och, som flera studier visar, bättre hälsa för mammorna.

Rätten till tillfällig föräldrapenning har utvidgats. Det är särskilt betydelsefullt för föräldrar till barn med sjukdomar, funktionsnedsättningar eller andra särskilda behov där kontakter med skola, vård och socialtjänst är nödvändiga och nu kan ske mer frekvent. Det ger också bättre möjlighet att närvara och att agera för barnets bästa.

Herr talman! Mot denna bakgrund är betänkandet vi debatterar i dag ett naturligt och viktigt nästa steg. Att kravet på anmälan för ansökan om föräldrapenning avskaffas gör systemet mer tillgängligt och mer lättbegripligt för föräldrarna. Det minskar onödig administration, stärker tilliten till föräldrarna och bidrar till snabbare hantering hos Försäkringskassan.

Att vara förälder innebär ett särskilt stort ansvar, men det är också en mycket värdefull tid i livet. För många är tiden tillsammans med familjen ovärderlig, och därför är det avgörande att föräldrar ges möjlighet till ledighet och att föräldraförsäkringen är utformad på ett sätt som ger både flexibilitet och valfrihet.

Förslaget vi debatterar i dag ligger i linje med att skapa en mer modern, flexibel och föräldravänlig föräldraförsäkring. Jag yrkar återigen bifall till utskottets förslag.

Anf. 32 ULRIKA HEINDORFF (M):

Herr talman! Inledningsvis vill jag säga att beslut om föräldraledighet i grunden fattas bäst hemma vid köksbordet och inte av politiker.

Det lagförslag som debatteras i dag har sitt ursprung i en förfrågan i regeringens regleringsbrev till Försäkringskassan. Regeringen ville veta vilka regelförenklingar som kunde göras på området. Ett av förslagen var just ett slopat krav på anmälan före ansökan om föräldrapenning.

Det finns två goda skäl till att den moderatledda regeringen har lagt fram det här förslaget. Det första skälet är att det ska vara enkelt för föräldrar att göra rätt. Det andra är att det ska vara så lite administration som möjligt. Det första är alltså att det ska vara lätt att göra rätt, och det andra är att man som nybliven förälder helt enkelt ska lägga så lite tid som möjligt på administration och i stället få fokusera på det viktigaste, nämligen det lilla nyfödda barnet.

Herr talman! Denna förändring kan anses vara av mindre karaktär, vilket nämndes innan. Låt oss dock inte glömma bort alla de andra förenklingar och förändringar som den moderatledda regeringen har lagt fram under mandatperioden och som har gett ökad flexibilitet.

Jag vill passa på, herr talman, att nämna två frihetsreformer inom föräldraförsäkringen som den moderatledda regeringen har genomfört.

Den första är dubbleringen av antalet dubbeldagar – från 30 till 60 dagar. För er som inte vet vad dubbeldagar är kan jag säga att det är de föräldraledighetsdagar då båda föräldrarna kan vara hemma samtidigt. Vi vet att det för kvinnor som nyss har förlöst ett barn är bra att få stöttning av en partner hemma. Vi vet också att det är bra för anknytningen. Det här är därför en viktig frihetsreform.

Den andra är överlåtelsen av föräldrapenningdagar. I dagsläget kan en ensamstående överlåta hela 90 dagar till någon närstående. Det här är bra för alla familjer men är särskilt viktigt för just den ensamstående mamman, som till exempel kan ta hjälp av och överlåta dagar till en morfar eller en mormor.

Reformen kan även vara av stor vikt för företagare. Jag tänker på de kvinnliga företagarna, till exempel frisörer, som ofta är kvinnor, ofta är egenföretagare och ofta har ganska svårt att vara borta en längre tid från arbetet. För dem kan överlåtelsen av föräldrapenning vara av väldigt stor vikt.

Herr talman! Jag älskar frihetsreformer, vilket väl inte är någon överraskning. Det ligger i den moderata ryggmärken att vilja driva igenom just frihetsförändringar, och frihetstanken är viktig för oss moderater. Vi är övertygade om att föräldrar kan göra bra val. Vi vill alltså ge barnfamiljerna större frihet – tidigare genom en dubblering av antalet dubbeldagar och överlåtelse av föräldrapenningdagar, och i dag genom minskad administration vid ansökan om föräldrapenning.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.
(Applåder)

Anf. 33 CAMILLA RINALDO MILLER (KD):

Herr talman! Familjen är den viktigaste grundpelare som samhället vilar på. Det är där trygghet skapas, barn växer och grunden läggs för ett gott liv. Just därför måste politiken utgå från respekt för familjernas egen förmåga att forma sin vardag.

Dagens debatt handlar om att slopa kravet på anmälan före ansökan om föräldraledighet. Det kan vid första anblicken verka som en mindre förändring i regelverket men handlar i praktiken om något betydligt större, nämligen tillit.

För oss kristdemokrater är det självklart att staten ska stötta familjer, inte styra. Vi tror på Sveriges familjer. Vi menar att föräldrarna själva är bäst lämpade att avgöra hur deras liv ska organiseras.

Livet med små barn är inte förutsägbart. Vardagen och livspusslet kan förändras snabbt. Barn blir sjuka, och arbetsscheman justeras. Familjers behov ser olika ut från vecka till vecka. Att vara bunden av stelbenta administrativa krav riskerar att försvåra i stället för att underlätta.

Genom att ta bort kravet på anmälan före ansökan visar vi respekt för familjernas verklighet. Vi förenklar regelverket och minskar onödig byråkrati. Framför allt skickar vi en viktig signal: Vi litar på föräldrarna.

Till skillnad från en del andra partier tror vi kristdemokrater på föräldrarna. Vi tror på deras vilja och förmåga att fatta kloka beslut. Vi är övertygade om att det inte enbart gäller hur man anmäler vab eller föräldraledighet, utan vi tror även att föräldrarna kan anförtros ansvaret att

*Ett slopat krav på
anmälan före ansökan
om föräldrapenning*

*Extra ändringsbudget
för 2026 – Sänkt skatt
på drivmedel samt
el- och gasprisstöd*

själva styra över hur föräldradagarna ska fördelas. Det handlar om beslut som passar varje enskild familjs vardag, arbete, barn och livssituation.

Kristdemokraterna menar att det är dags för en helt fri föräldraförsäkring. Det är så vi får vardagspusslet att gå ihop – inte genom detaljstyrning från ovan utan genom frihet och ansvar nära människorna.

Herr talman! Det finns en risk att politiken vill reglera alltmer och tror att goda intentioner alltid leder till goda resultat. Vi måste dock våga ställa oss frågan: När blir reglerna ett hinder i stället för ett stöd?

I det här fallet är svaret tydligt. Kravet på förhandsanmälan fyller inte längre en funktion som väger upp för den begränsning som det innebär för familjerna. Att slopa det är enligt mig ett steg mot en flexiblare föräldraförsäkring, vilket är något som vi i Kristdemokraterna välkomnar.

Det handlar också om förtroende. Ett samhälle byggt på tillit är starkare än ett samhälle byggt på misstänksamhet. När vi visar att vi litar på människor växer också ansvarstagandet.

Herr talman! Vi vet att familjer ser olika ut. Vissa har fasta arbetstider, andra har oregelbundna scheman. Vissa delar lika på dagarna, andra gör på andra sätt. Det är inte politikens uppgift att avgöra vad som är rätt för varje familj – det görs bäst hemma vid köksbordet.

Vår uppgift är att skapa förutsättningar, inte att lägga hinder i vägen. Det här förslaget är ett konkret uttryck för just den principen: mindre krångel, mer frihet, mindre detaljstyrning och mer tillit.

Avslutningsvis: När vi fattar beslut i denna kammare måste vi alltid ha människors vardag i åtanke. Vi ska inte utgå från systemens behov utan från familjernas. Genom att slopa kravet på anmälan före ansökan om föräldraledighet tar vi ett litet men viktigt steg i rätt riktning. Vi tar ett steg mot ett samhälle där familjerna får större utrymme att själva forma sina liv och där vi står upp för principen att staten ska stötta familjer, inte styra.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag till beslut.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 17.)

§ 8 Extra ändringsbudget för 2026 – Sänkt skatt på drivmedel samt el- och gasprisstöd

Finansutskottets betänkande 2025/26:FiU48

Extra ändringsbudget för 2026 – Sänkt skatt på drivmedel samt el- och gasprisstöd (prop. 2025/26:236)
föredrogs.

Anf. 34 EDWARD RIEDL (M):

Herr talman och alla som lyssnar! I dag ska vi prata om det förslag som Moderaterna tillsammans med sina samarbetspartier lägger fram.

Vi möter en orolig värld med krig i Mellanöstern och Ukraina och med en administration som är oförutsägbart och som skapar en hel del problem runt om i världen.

Herr talman! Sverige står i allt detta starkt. Svenska hushåll prövas hårt, svenska företag likaså. Men Sverige har politisk stabilitet. Vi har

budgetmajoritet och en regering med majoritet i kammaren, vilket ger möjlighet att få igenom politiska förslag. Vi har också en ekonomisk styrka som många länder i världen avundas Sverige. Sverige är ett av nio länder i Sverige med högst kreditbetyg. Den svenska statsskulden är i dag lägre än när Socialdemokraterna fick igenom sin sista budget i kammaren. Vi har en av de lägsta statsskulderna i världen.

Moderaterna har tillsammans med samarbetspartierna tagit Sverige från botten i den europeiska tillväxtligan till att återigen tillhöra toppen. Sverige har som sagt ekonomisk styrka att möta besvärliga tider men också att investera i framtiden.

Men låt mig vara tydlig: Jag och vi vet att många där ute fortfarande har det väldigt jobbigt. Det har varit tuffa tider. Den höga inflation vi ärvde av den förra regeringen har prövat svenska hushåll hårt, och den oro som har skapats till följd av kriget likaså.

Moderaterna kommer i dag tillsammans med övriga samarbetspartier att besluta om ett el- och gasprisstöd som omfattar hela Sverige. Vi kommer att besluta om lägre skatt på bensin och diesel, vilket kommer att träda i kraft redan den 1 maj. Det blir 1 krona lägre skatt på bensinen och ytterligare 40 öre på dieseln. Detta kommer tillsammans med allt annat vi gör att underlätta för svenska hushåll.

Herr talman! Vi har redan tidigare i år sänkt skatten på lön, pension och sparande. Vi har sänkt skatten på el, mat och bränsle. I sommar sänker vi också förskoleavgiften, vilket kommer att underlätta mycket för många barnfamiljer.

Herr talman! Moderaterna har tillsammans med samarbetspartierna flera gånger under mandatperioden sänkt skatten på bensin och diesel. Vi har förändrat reduktionsplikten så att det har blivit mycket billigare. När vi tog över hade Sverige i praktiken världens högsta bränslepriser – med några få undantag. Med de åtgärder vi redan har vidtagit och vidtar i dag tar vi Sverige från den platsen till att ha bland Västeuropas lägsta bränslepriser. Detta underlättar för svenska hushåll och företag.

Två av fyra partier i oppositionen kommer i dag att rösta emot de krisinsatser vi nu gör för svenska hushåll, för de vill inte ha billigare bränslepriser. Hade vi haft en regering ledd av Socialdemokraterna hade den aldrig kunnat lägga fram denna typ av förslag på riksdagens bord, för det hade helt enkelt inte varit möjligt.

Herr talman! Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Centerpartiet och Vänsterpartiet lade förra mandatperioden ned fullt fungerande kärnkraft i Sverige. De applåderade i kammaren under sista försöket att rädda dessa reaktorer, och Miljöpartiet skålade i champagne. Men svenska hushåll och företag fick dramatiskt höjda elpriser, och företagen fick elbrist. Detta har skadat Sverige och svensk tillväxt och kostat svenska jobb. I stället har svenska jobb hamnat i andra länder när industrin inte har kunnat utvecklas och expandera i Sverige. Företag har helt enkelt inte kunnat utvecklas i vårt land.

Moderaterna har tillsammans med samarbetspartierna inom ramen för Tidösamarbetet vid flera tillfällen tagit fram elprisstöd för att försöka underlätta för svenska hushåll, och i dag beslutar kammaren om ytterligare ett. Men vi kommer inte att fullt ut kunna kompensera för den skada som Socialdemokraterna med stödpartier har orsakat vårt land.

Herr talman! Det är provocerande att nu höra socialdemokrater kräva skyddsvallar mot omvärlden så att höga energipriser inte ska skada företag och hushåll i Sverige. Sverige hade inte bara skyddsvallar; Sverige hade en hel mur med vaktorn i form av kärnkraftsreaktorer mot höga elpriser från resten av världen. De hette Barsebäck, Oskarshamn och Ringhals. Det var vaktorn som höll de höga elpriserna utanför Sveriges gränser. Denna mur revs av samma socialdemokrater som i dag pratar om skydd.

Herr talman! Sverige hade före kärnkraftsnedläggningen driftsäker elproduktion som försåg svenska hushåll och företag med billig el alla dagar på året och alla timmar på dygnet. Alldeles oavsett om det blåste eller om solen sken kom det el ur uttagen.

Moderaterna och de övriga Tidöpartierna kommer att söka nytt stöd hos svenska folket för kommande mandatperioder. Vi vill ta ansvar och återuppbygga skyddsvallarna som Sverige, svenska hushåll och svenska företag behöver. Vi jobbar i tre steg. För det första kommer vi att göra allt vi kan för att hålla nere elpriset i det befintliga elsystemet. För det andra kommer vi vid behov att komplettera med elprisstöd, precis som vi gör i dag. För det tredje kommer vi att med befintlig teknik bygga ny svensk kärnkraft, för det är bara så vi på lång sikt kan komma tillbaka till där vi var.

Herr talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag och därmed bifall till regeringens proposition om el- och gasprisstöd till hela Sverige och sänkt skatt på bensin och diesel.

(Applåder)

Anf. 35 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Regeringen får genom Edward Riedl situationen vi befinner oss i att låta som en helt vanlig skattefråga. Vi hör prat om skattesänkningar och allt man har gjort under mandatperioden och dessutom de vanliga lögnerna om kärnkraften. Sin vana trogen låter man lite som en speldosa som har hakat upp sig.

Men sänkt skatt på bensin och diesel är inte alls en vanlig skattefråga. Vi befinner oss nämligen i en historisk energikris som vi inte sett maken till tidigare. Det pratas om att ransonera, och experter hävdar att vi går mot ett kroniskt underskott på fossil energi. I Europa pratas det om att människor måste jobba hemifrån om de kan och att vi måste spara på de gemensamma resurserna.

Det är inte den signal vi får från Tidöregeringen, utan regeringen verkar i stället helt omedveten om denna kris. Men jag tänkte ge Edward Riedl en chans att lämna ett besked. Kommer det att komma något annat från regeringen än bara en populistisk sänkning av skatten på bensin och diesel? Det vi egentligen behöver i denna kris är ju riktade stöd till dem som verkligen behöver det och som är beroende av sin bil för att ta sig till arbetet och köra barnen till skolan. Eller kommer det inga sådana förslag? I så fall lämnas ju hela samhället i en otroligt sårbar situation i takt med att vi får större och större underskott på bensin och diesel.

Anf. 36 EDWARD RIEDL (M) replik:

Herr talman! Jag tackar ledamoten Janine Alm Ericson för frågorna och synpunkterna.

Moderaterna och samarbetspartierna ser i allra högsta grad den kris som är. Vi ärvde en 10-procentig inflation och bekämpade den i början av mandatperioden. Vi har kompenserat, framför allt dem som hade det allra tuffast. Vi inflationssäkrade bidrag och ersättningar, för vi vet att människor handlar mat med kronor och ören. Därför riktade vi våra ansträngningar redan från början av mandatperioden till alla dem som hade det tuffast.

När regeringen nu kan summera de fyra år som gått ser vi att den tiondel av svenska folket som har lägst inkomster har tjänat mest på vår ekonomiska politik, och nu lägger vi om det så att alla som arbetar och som har arbetat också får del av detta.

Under den här mandatperioden har vi sänkt skatten på lön, pension, sparande, el och bränsle och nu senast, den 1 april, också på mat. I sommar, den 1 juli, ser vi till att barnfamiljer får det något enklare när vi också sänker förskoleavgiften för alla som arbetar och har barn på förskola.

Allt detta gör vi därför att vi vet att svenska folket har haft det tufft och till stora delar har det tufft. Inflationskrisen och det krig som nu pågår i Mellanöstern och i Europa, i Ukraina, påverkar svenska hushåll och gör att de fortsatt har det tufft. Detta ser vi, och det är därför vi gör alla dessa saker.

När det kommer till de lögner om kärnkraften som ledamoten försöker hävda kan jag bara konstatera att ledamoten nog får precisera i sitt nästa inlägg vad som är lögn. Lades inte kärnkraften ned under den förra mandatperioden, och blev det inte rejält mycket högre elpriser i samband med detta? Vad är det egentligen som gäller?

Anf. 37 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Tack, Edward Riedl, för svaret!

Till att börja med kom det ju andra säkerhetskrav för kärnkraften, bland annat. Man sa att det inte gick att renovera och driva de gamla verken för att nå upp till kraven, men Moderaterna kanske ville driva vidare en osäker kärnkraft. Som vi alla vet hände det här i spåren av Fukushima, och det fanns renoveringsbehov.

Den omröstning som ledamoten hänvisade till i talarstolen är, som vi båda vet, ett populistiskt drag därför att avvecklingen hade gått alldeles för långt för att kunna stoppas vid omröstningen. Sedan kan vi diskutera mycket kring kärnkraften, men den här debatten handlar inte om det i första hand utan om sänkningen av skatten på bensin och diesel.

Jag vill passa på att säga något om det här med att de som har det allra sämst i samhället har tjänat på regeringens ekonomiska politik. Det kan möjligtvis vara sant utifrån staplar som har med procent att göra, men både ledamoten Riedl och jag vet att det inte är sant sett till kronor och ören. Där är det de som redan har allra mest som har tjänat mest på regeringens ekonomiska politik.

Förslaget är lite symtomatiskt. Skatten sänks brett för alla, oavsett om man tjänar mycket eller lite och oavsett om man behöver använda sin bil som går på fossila bränslen eller inte.

Det hade väl varit bättre att använda det ekonomiska utrymme vi har till att rikta stödet till dem som verkligen behöver det och bidra till annat för att hjälpa hela samhället att klara den här krisen. Jag hör ingenting om krisen. Jag hör ingenting från Edward Riedl om vad regeringen tänker göra för att Sverige ska hamna i ett bättre läge, utan jag hör bara om en skattesänkning. Det duger inte.

Anf. 38 EDWARD RIEDL (M) replik:

Herr talman! Det var synd att ledamoten inte lyssnade på den första halvan av mitt tal där jag inte pratade om något annat än just den kris som nu pågår och allt som regeringen gör för att underlätta för människor.

Låt mig först säga att jag inte delar ledamotens bild att alla som är beroende av bilen varje dag för att ta sig till och från jobbet och för att skjutsa sina barn till fritidsaktiviteter på intet sätt skulle vara i behov av stöd. Det håller jag inte med om, utan jag tror att det finns ganska många människor utanför det här huset som har det riktigt tufft och som är beroende av bilen.

När bränslepriserna drar iväg på det här sättet på grund av kriget i Mellanöstern tycker jag och våra samarbetspartier att det är bra att rikta stöd för att underlätta. Vi ser att norrmännen åker till Sverige för att tanka därför att det är 10 kronor billigare per liter bensin, exempelvis. Allt detta tycker jag i grund och botten är bra, för det underlättar för människor.

Vi gör också annat, herr talman. Vi sänker skatten på mat. Vi sänker skatten på el. Vi har sänkt skatten på lön och pension. Allt detta har vi gjort för att underlätta för människor som har det svårt. Sedan får vi återigen höra att det är de som tjänar mycket som tjänar allra mest på det här, men låt oss konstatera något. En person som tjänar 125 000 kronor i månaden – en lön som är helt ouppnåelig för de flesta av oss – har fem gånger så hög lön som den som tjänar 25 000 kronor i månaden men betalar elva gånger så mycket i skatt. Det är en rejäl skillnad, herr talman. Det är på det sättet att den som tjänar mycket i absoluta tal betalar mer än den som tjänar mindre, och det är under den här regeringen som det ser ut på det sättet.

Jag delar inte bilden. Jag ser att väldigt många människor har det tufft, och därför behöver vi rikta in åtgärderna på det sättet.

Anf. 39 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Inledningsvis vill jag säga att vi stöder förslaget. Vi föreslog det till och med innan regeringen hann göra det.

Diskussionen om vad som är prioriterat och viktigt för svensk ekonomi har breddats något. Jag hörde representanter för Tidöregeringen säga att Sverige står starkt. Jag måste verkligen fråga om det är rätt uttryck, med tanke på att vi i dag fick en arbetslöshetssiffra på 9,7 procent. Var tionde svensk är arbetslös i dag. Säsongsrensat är det 8,7 procent. Det är fruktansvärda siffror. Dessutom är det 30 procents ungdomsarbetslöshet.

Otroligt många människor i Sverige är i kris just nu. Då undrar jag om regeringen inte ångrar att man i sin budget bara lade 65 kronor mer per arbetslös för att lösa arbetslöshetskrisen. Det motsvarar två koppar kaffe – i det här läget med en extremt hög arbetslöshet. Jag förstår inte att det här inte tas upp i varje tal och i varje anförande från regeringen. Man känner inte att det här har högsta prioritet och att det är en allvarlig kris som man är beredd att göra något åt.

På den affisch som Moderaterna hade i den förra valrörelsen stod det: ”Europas fjärde högsta arbetslöshet borde göra regeringen arbetslös.” Nu har vi EU:s tredje högsta arbetslöshet eller kanske andra – vad vet jag, med de senaste siffrorna. Är det inte dags att regeringen blir arbetslös, om den inte gör något?

Anf. 40 EDWARD RIEDL (M) replik:

Herr talman! Låt mig börja med det positiva. Det är i grund och botten bra att Centerpartiet återigen stöder regeringens förslag. Sedan är det tråkigt att man i dag är i ett sällskap med tre andra partier som bara vill höja skatterna för svenska folket. Jag har lite svårt att se hur det ska kunna bidra till en växande ekonomi eller till att jobben blir fler i landet.

Låt oss konstatera att fler som arbetar är bättre för Sverige. Våra fyra partier kommer att göra allt för att fortsätta se till att den svenska ekonomin växer och att jobben växer fram. Det hänger ihop med detta.

Låt oss stanna upp två sekunder vid vilka mått som används. Det som ledamoten Ådahl sa, att 30 procent av de unga är arbetslösa, bygger på att Statistiska centralbyrån ringer upp människor och i praktiken frågar: ”Skulle du vilja ha ett extrajobb eller ett jobb?” Då kanske personen i fråga säger: ”Jo, jag skulle gärna vilja ha ett extrajobb.” Det måttet är alltid väldigt högt i Sverige. Det brukar ligga på de talen eller strax över eller under.

De flesta svenska ungdomar som får den frågan, herr talman, går i skolan, läser på gymnasiet eller går på högskola eller universitet, och en del skulle vilja ha ett extrajobb men har inte hittat något. Det är en viktig fråga, herr talman, men det är inte massarbetslöshet bland unga. Jag tror inte att alla som lyssnar på den här debatten känner igen den bild som ledamoten Ådahl för fram, för den är helt enkelt inte sann.

Regeringen har precis sänkt arbetsgivaravgiften för unga för att underlätta för unga människor att komma in på arbetsmarknaden. I den budget som vi kommer att besluta om strax före sommaren satsar vi på ungdomsjobb, alltså sommarjobb. Det tror jag i grund och botten är bra politik, herr talman. Jag får återkomma lite mer i nästa inlägg.

Anf. 41 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Jag tror att de som lyssnar hörde att jag bara citerade Statistiska centralbyråns officiella siffra.

Jag tror att väldigt många som lyssnar på det här känner någon som är arbetslös, så som situationen är i dag. Det är många akademiker som är arbetslösa i dag. Det är väldigt många unga som är arbetslösa i dag.

Det här svaret är precis det vi hörde på den tiden då Moderaterna ingick i Alliansen och hade en annan syn på ekonomin. Det är precis den typ av siffertrixande och bortförklaringar – det är inte en riktig siffra, och egentligen är de inte arbetslösa och egentligen är det inget problem – som vi tyckte så illa om från Socialdemokraterna när de på den tiden försökte dölja arbetslösheten. Nu har vi hamnat precis där, och värre, med den här regeringen.

Jag kan bara säga att varenda gång vi har varit med i ett samarbete, vare sig det varit Alliansen eller januariavtalet, och vare sig det har varit finanskris eller pandemi har vi sett till att vi har fått högre tillväxt i Sverige än i EU. I dag är den lägre än i EU. Vi har sett till att vi har fått lägre arbetslöshet än EU-snittet och att den har gått ned – inte gått upp med 100 000, som den har gjort under den här regeringen. Och företagen har upplevt att de fått ett bättre klimat för att anställa och inte, som de i dag säger, sämre.

Jag uppfattar att regeringen återigen inte säger att det här är allvarligt och att man ser det, att man ser människorna som arbetslösa. I stället håller man på och bortförklarar siffror. Om det skulle vara 8 procent, är inte det också en katastrof? Bara den senaste siffran är att ökningen har varit 40 000 fler bland de unga. Hur den siffran än såg ut från början har den nu ökat med 40 000. Och ni lade motsvarande två koppar kaffe per arbetslös på det här problemet i er vårbudget. Är det rätt prioriterat?

Anf. 42 EDWARD RIEDL (M) replik:

Herr talman! Låt mig vara jättetydlig för alla er som lyssnar på debatten: Så länge det finns en enda person i Sverige som vill och kan arbeta men inte hittar ett jobb är det inte bra.

Det är en uppgift för politiken att se till att det finns en växande ekonomi där företagen kan utvecklas och må bra i vårt land och att vi har ordentligt med skatteintäkter så att vi också kan utveckla alla våra välfärdsverksamheter så att jobben kan växa där också. Det är grundinställningen, herr talman, och låt ingen tro något annat.

Med det sagt är det viktigt att veta att en del använder olika mått för att försöka skapa en alarmistisk känsla hos människor och att den siffra som Martin Ådahl använder på inget sätt är representativ för hur det faktiskt ser ut.

Innebär det att vi inte tar frågan på allvar nu när vi har haft en inflationskris som vi ärvde av den förra regeringen och en global lågkonjunktur? Tar vi då inte frågan om jobben på allvar? Jo, det är klart att vi gör det. Vi gör reformer det här året. Vi har gjort det under mandatperioden.

Vi sänker arbetsgivaravgiften för unga det här året så att unga lättare ska kunna få ett jobb, för vi ser att det finns en del unga människor som faktiskt inte tar sig in på arbetsmarknaden. Då underlättar vi för företagen och för kommuner och regioner att anställa unga människor.

Det finns ett annat problem som jag tycker är på riktigt, för jag tycker att den ungdom som läser på gymnasiet eller på universitet eller högskola och vill ha ett extrajobb eller ett sommarjobb också ska ha möjlighet till detta. Det kommer att handla om lagstiftning men också om att underlätta. Därför finns det med i den vårändringsbudget som vi kommer att fatta beslut om före sommaren.

Allt det tycker jag är bra, för vi vill att alla som kan jobba och vill jobba också ska ha möjlighet att få ett jobb. Det kommer vi att fortsätta med.

Men grunden, herr talman, handlar om en växande ekonomi. Då är vänstersidans skattehöjningar skadliga för jobbtillväxten, och då är nedlagd kärnkraft skadlig för jobbtillväxten.

Anf. 43 EVA LINDH (S):

Herr talman! Just nu lever vi i en tid av oro och osäkerhet. Kriget i Mellanöstern påverkar hela världsekonomin. När viktiga transportvägar som Hormuzsundet hotas får det direkta konsekvenser för tillgången på olja och gas. Det ser vi redan i form av stigande drivmedelspriser, press uppåt på inflationen och ökade kostnader för hushåll och företag.

Det här är en kris långt borta, men det är också något som märks i människors vardag – vid pumpen, i mataffären och i plånboken. Och det blottlägger en svaghet i Sverige: Vi är fortfarande alltför beroende av olja, och den här regeringen har gjort oss mer beroende av olja.

Så länge det beroendet finns kvar kommer vi också att vara mer sårbara för krig, konflikter och kraftiga svängningar på världsmarknaden. Det är en sårbarhet vi måste ta på allvar. Samtidigt kräver situationen här och nu politiskt ledarskap och förmåga att agera snabbt, tydligt och ansvarsfullt.

Herr talman! Varje tid har sin utmaning, och hur vi väljer att möta den avgör inte bara hur vi klarar oss här och nu utan också vilket samhälle vi bygger för framtiden. Men det vi ser från den här regeringen är något annat. Beskeden är spretiga och otydliga. Ena dagen sägs det att ekonomin är stark, nästa dag att pengarna är slut. Samtidigt varnas det för ransonering av drivmedel, något som naturligtvis skulle få stora konsekvenser för människor, och när åtgärder väl presenteras är de ofta sena eller otillräckliga. Det skapar osäkerhet i ett läge där Sverige behöver stabilitet och trygghet.

Under flera år har den ekonomiska politiken inte levererat det som krävs. Tillväxten har varit låg. Arbetslösheten är rekordhög, många företag kämpar i motvind och konkurserna är rekordmånga. Samtidigt har viktiga investeringar i energisystemet och elektrifieringen inte kommit på plats i

den takt som behövs för oss alla. Det gör oss mer utsatta när krisen slår till.

Vi socialdemokrater har krävt att regeringen ska agera. Vi har krävt en skyddsplan för svensk ekonomi och svenska jobb. Vi har krävt åtgärder i EU för att bryta kopplingen mellan el- och gaspriser. Vi har krävt mer stöd till vanliga familjer, inte minst i ett läge där kostnaderna ökar snabbt. Och vi har krävt ett tydligare arbete för att stärka Sveriges energisäkerhet. Men väldigt mycket av detta kvarstår.

Herr talman! Det här gäller inte minst elstöden. Elräkningarna den här vintern har varit en tung belastning för många hushåll. Redan i höstas varnade vi för risken att regeringens modell inte ens skulle kunna aktiveras. Vi krävde att de medel som fanns avsätta i budgeten skulle användas så att ett fungerande system skulle kunna tas fram.

Nu har regeringen till slut valt att betala ut stöd, vilket i grunden är bra, men problemet kvarstår. Utformningen håller inte.

Vi har sett det förut. Elstöden 2022 och 2023 präglades av stora brister. Vissa hushåll fick orimligt mycket stöd, andra fick vänta länge och stöden träffade inte alltid dem som hade störst behov. Trots detta har regeringen inte tagit fram en bättre modell.

Nu finns det risk att vi ser samma misstag igen. Rapporten pekar på att uppemot 800 000 hushåll, människor som bor i bostadsrätter eller hyresrätter med gemensamma elavtal, kan bli helt utan stöd. Det är hushåll som också drabbas av höga elräkningar men som nu riskerar att falla mellan stolarna.

Jag kan bara konstatera att den här regeringen i samarbete med Sverigedemokraterna glömmar och sviker de här människorna – särskilt alla kvinnor som bor i hyresrätt och väljer att, eller måste, åka kollektivt. Och kollektivtrafiken är viktig.

Det här är inte rimligt, då ett elstöd måste vara träffsäkert. Det måste vara rättvist, och det måste nå fram till dem som faktiskt behöver det. Därför menar vi att regeringen måste återkomma till riksdagen med ett system som lever upp till just det här, ett elstöd som tar hänsyn till hushållens verkliga situation och till skillnader i inkomster, konsumtion och boendeform.

Vi menar också att regeringen måste agera i EU för att möjliggöra mer flexibel användning av de så kallade flaskhalsintäkterna. Detta är ju pengar som i grunden kommer från svenska elkunder, och de skulle kunna användas för att stötta svenska hushåll i tider av höga elpriser. Här har regeringen varit passiv.

Samtidigt vet vi att problemen inte försvinner. Den vinter vi just har gått igenom visar att höga elpriser inte är ett undantag. Kyla, hög förbrukning och ett pressat energisystem kan slå hårt i hela landet. Det här kräver bättre förberedelser, bättre analys och bättre politik.

Vi socialdemokrater ville se en bred energiöverenskommelse för att snabbt få på plats mer energi här och nu. I ett läge med höga elpriser och stor osäkerhet hade Sverige behövt samla sig. Företag och hushåll behöver besked, stabilitet och långsiktiga spelregler. För det krävs samarbete, inte låsningar.

En energiöverenskommelse hade kunnat skapa just detta: tydlighet för investeringar, snabbare utbyggnad av elproduktion och bättre förutsättningar att möta krisen. Vi skulle behöva en satsning på flera

kraftslag. Regeringen valde dock en annan väg, och det försvagar Sverige i ett läge där vi hade behövt bli starkare tillsammans.

Herr talman! Samtidigt som vi måste rätta till det som inte fungerar måste vi också agera här och nu. Den här krisen handlar dock inte bara om elpriser eller drivmedel här och nu, utan den handlar om vår långsiktiga sårbarhet. Varje gång oljepriset stiger och varje gång en konflikt bryter ut påverkas svenska hushåll direkt. Det är konsekvensen av ett beroende som vi ännu inte har brutit.

Vi måste därför göra två saker samtidigt. Vi måste agera här och nu för att skydda människor från prischocker, och vi måste rusta Sverige för framtiden genom att minska vårt beroende av olja.

Här och nu handlar det om konkreta åtgärder. Vi har också föreslagit att skatten på bensin och diesel ska sänkas. Det är nödvändigt för att dämpa kostnaderna och motverka inflationen. För många människor är bilen en förutsättning för att vardagen ska fungera, och det måste politiken ta hänsyn till.

På längre sikt handlar det dock om något större. Sverige behöver system som gör oss starkare och mer självständiga. Det handlar om att bygga ut elproduktionen med fler kraftslag, att elektrifiera transporter och industri, att utveckla mer svenska bränslen och att steg för steg minska vårt beroende av importerad olja. Det här är inte bara klimatpolitik. Det här är trygghetspolitik och ekonomisk politik, och det är en fråga om att ge människor kontroll över sin egen vardag.

Ett Sverige som är mindre beroende av olja är ett Sverige som står starkare i kris, och det är det vi måste. Varje tid har sin utmaning, och vår utmaning är tydlig: att hantera krisen här och nu med stöd som faktiskt fungerar, att rätta till det som blivit fel och kräva ansvar när politiken brister och att bygga ett starkare Sverige där vi inte längre är lika sårbara för världens oro.

Detta är ett ansvar vi socialdemokrater är redo att ta – med handlingskraft, med rättvisa och med en tydlig riktning framåt.

Jag vill avsluta med att göra det jag ska, alltså att yrka bifall till reservation 2. Vi står naturligtvis bakom båda våra reservationer, men för tids vinning yrkar vi bifall till reservation 2.
(Applåder)

Anf. 44 DENNIS DIOUKAREV (SD):

Herr talman! Konflikten i Mellanöstern får geopolitiska såväl som ekonomiska konsekvenser. De långsiktiga konsekvenserna beror på med vilken militär intensitet kriget kommer att föras, hur länge det kommer att pågå och hur det kommer att sluta. Det är tre frågeställningar som ingen av oss vet svaret på.

Vad vi däremot vet säkert är att vi har fått åtminstone temporärt högre energipriser, för när 20 procent av den olja som konsumeras i världen blockeras i det strategiskt viktiga Hormuzsundet får vi än en gång utbudsstörningar som resulterar i ökade kostnader för transporter och högre pris vid pump för alla som använder bilen.

Detta är av flera skäl naturligtvis inte den utveckling som någon av oss hade velat ha, men det är så det är nu, och då har vi som beslutsfattare två alternativ. Det ena är att sitta på händerna och göra ingenting och låta hushållen ta denna smäll. Det andra är att ta ansvar och stötta svenska

hushåll och därmed fortsätta återhämtningen i svensk ekonomi, och det är precis vad Tidöpartierna i och med denna extra ändringsbudget har gjort.

Den 1 maj sänker vi skatten på bensin och diesel till EU:s miniminivå, det vill säga att skatten blir så låg som det bara är möjligt enligt EU-lag. Det kommer att leda till att dieseln blir 40 öre billigare per liter och bensinen 1 krona billigare, och om EU-kommissionen godkänner den ansökan som vi skickat in kommer Sverigedemokraterna och regeringen att sänka skatten ännu mer. Det skulle i så fall innebära ytterligare 3 kronor lägre pris vid pump från maj till september i år, alltså totalt 3,40 för diesel och 4 kronor för bensin.

Herr talman! Med samma beslutsamhet förhåller vi oss till andra oförutsägbara händelser som påverkar svenska hushåll och svensk ekonomi, nämligen väderberoende elproduktion. Månaderna januari och februari var tämligen kalla och vindstilla och därmed dyra. Detta i kombination med ett osäkert omvärldsläge medför osäkerheter för utvecklingen av priset på el och gas den närmaste tiden. Därför går vi nu fram med ett tillfälligt elstöd som ska gälla retroaktivt för dessa månader. Det här kan innebära mellan 1 000 och 2 000 kronor för en familj i villa, och det gäller i hela Sverige.

Parallellt tar Sverigedemokraterna och regeringen sig också an den mer strukturella frågan när det gäller ett stabilt och förutsägbart energisystem. Vi gick till val på att bygga kärnkraft, och för bara någon vecka sedan lämnades den första ansökan på över 50 år in till regeringen om att bygga just ny kärnkraft. Det här är goda nyheter för svenska hushåll, för företag och för svensk tillväxt.

Herr talman! Elstödet och drivmedelsskattesänkningen kommer i en tid då svensk ekonomi just börjat återhämta sig efter inflationsåren och toppen 2022 och ska ses i ljuset av det. Det här är ytterligare två verktyg för att säkra den återhämtning som påbörjades under 2024 och fortsatte under 2025.

Sysselsättningsgraden stiger nu, och sedan valet 2022 har vi gått från att vara den sjätte sämsta till att bli den sjätte bästa i EU:s tillväxtliga. Lönerna ökar, och reallöneökningarna är faktiskt de högsta sedan finanskrisen 2008. Inflationen har kommit ned och är nu runt Riksbankens 2-procentsmål.

Man ska komma ihåg att vi hade en 10-procentig inflation i Sverige när Tidöpartierna tog över, men genom en ansvarsfull finanspolitik som inte stimulerade efterfrågan i onödan – det vill säga åtgärder som oppositionen förespråkade och som hade lett till högre inflation och högre räntor – och genom ansvarstagande parter på arbetsmarknaden har inflationen nu kommit ned till strax under Riksbankens mål.

Vad jag vill ha sagt med detta, herr talman, är att vi har goda förutsättningar i svensk ekonomi. Vi har statsfinanser i världsklass, och Sverige är ett av de nio länder i världen som har det högsta kreditbetyget, AAA. Den låga skuldsättning vi har tillåter oss att bedriva en traditionell konjunkturpolitik.

Det är detta som möjliggör elstödet och drivmedelsskattesänkningen och som möjliggör sänkt reduktionsplikt och lägre bränslepris än vid topparna 2022, när det kostade nära 30 kronor litern. Det är också detta som möjliggör halverad matmoms och billigare mat, sänkt förskoleavgift, sänkt elskatt och sänkt inkomstskatt. Det är detta som gör att en vanlig

barnfamilj får mer pengar i plånboken med Sverigedemokraternas och regeringens ekonomiska politik.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.
(Applåder)

Anf. 45 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Det känns som att man är ett slags sanningsvittne i den här debatten varje gång det sägs att Sverige står så starkt och att det går så bra.

Jag vill börja med att korrigera något som sades från talarstolen – även om det är tråkigt – för enligt SCB:s senaste undersökning, som kom nu och som gäller mars, faller sysselsättningsgraden. Det är bara att läsa på.

Även den allmänna bilden att det ser så fantastiskt ut i svensk ekonomi trots att vi har 9,7 procents arbetslöshet – det är under alla omständigheter en mycket högre arbetslöshet nu än när Tidöregeringen tillträdde – och ett så stort bidragsberoende, med enorma kostnader för välfärden och framför allt för väldigt många familjer, är förvånande.

Den här debatten handlar dock egentligen inte om att man är nöjd med läget i svensk ekonomi, utan den handlar om någonting annat. Den handlar om det löfte som regeringen gav inför förra valet om att sänka drivmedelspriserna med 10 kronor.

Då som nu var det, precis som ledamoten från SD har påpekat, omvärlden som styrde mycket av utvecklingen. Men för vanliga hushåll är det ju ett faktum – och det här går inte att förklara bort med att priset hade varit ännu högre i något slags hypotetiskt scenario där vi eller någon annan hade gjort vissa saker – att dieselpriiset är tillbaka på exakt den nivå det låg på valdagen 2022. Man har samma kostnader i dag som på valdagen 2022.

Därför undrar jag: Vad säger ledamoten från SD till alla dem som kanske hade velat byta till en elbil eller en laddhybrid under den här tiden? På grund av att SD tycker så otroligt illa om fossilfria elbilar och laddhybrider tog man bort alla stöd för dem, och många färre än i våra grannländer har valt det alternativet – eftersom de inte har haft råd.

Anf. 46 DENNIS DIOUKAREV (SD) replik:

Herr talman! Avseende den undersökning från Statistiska centralbyrån som kom i morse konstaterade SCB själva att det sannolikt rör sig om ett mätfel. Dessförinnan hade arbetslösheten fallit under åtta månader i rad.

Vi kan ha en bredare diskussion om svensk arbetslöshet. Vi vet alla vad den beror på, nämligen på att Sverige har haft Europas mest extrema invandrings- och integrationspolitik. Det är därför det ser ut som det gör. Den politiken har Centerpartiet tillsammans med övriga rödgröna partier i allra högsta grad varit med och format och bidragit till, och det är på grund av den som det ser ut som det gör.

Avseende svenska drivmedelspriser har Centerpartiet konsekvent röstat nej till alla skattesänkningar på drivmedel och sänkt reduktionsplikt, så inställningen i dag utgör ett undantag. Vi vet också att alla fyra vänsterpartier har låst sig vid det nationella transportmål som innebär att man vill sänka utsläppen från svensk transportsektor med 70 procent fram till 2030, vilket skulle innebära en ökning av svenska drivmedelspriser med 10 kronor litern. Det är den politik som väntar Sveriges bilister på

landsbygden – de som är beroende av bilen för att ta sig till jobbet, skolan och hockeyskolan. Det är konsekvenserna av Centerpartiets politik.

När det gäller elbilar tillförs ju 100 miljoner kronor till elbilspremien i denna vårandringsbudget. Vi har också kraftigt byggt ut svensk laddinfrastruktur. Faktum är att antalet nyregistrerade elbilar i Sverige slog rekord under årets första kvartal. Elbilarna har nu 41 procent av marknaden, vilket är rekord. Om Centerpartiet tycker att elbilar är viktiga borde man alltså rösta på Tidöpartiernas budget.

Anf. 47 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Det är verkligen siffertrixande på högsta nivå från Sverigedemokraternas sida. Man har verkligen sjunkit djupt ned i det hål som andra partier låg i tidigare och där man helt enkelt låtsas som att siffrorna inte finns.

Jag kan börja med den sista siffran vi hörde, det vill säga att det är ett rekord att 41 procent av bilarna som nyregistreras i Sverige är elbilar. I Norge är siffran 98 procent. I Danmark, som inte har några oljepengar, är siffran 80 procent, och i Finland är den 60 procent. Det här handlar alltså bara om att man har klättrat ur ett otroligt djupt hål som Tidöregeringen hade placerat sig i. Något vidare rekord är det inte – med något mått mätt.

Jag går tillbaka till vad som är svaret till de människor som i dag har höga tankningsnotor och som kanske hade velat byta till en elbil eller en laddhybrid men blev av med den möjlighet att göra det som tidigare gavs till människor med vanliga inkomster. Det är många – verkligen många – som är beroende av bilen, och de behöver ett break nu. Vi behöver göra de här sänkningarna eftersom det är enda sättet att hjälpa dem i det här läget, men långsiktigt vill de ju egentligen kunna byta bil. Man har tagit bort den möjligheten, och nu är skillnaden enorm jämfört med våra grannländer.

När det gäller arbetslösheten är det oerhört tråkigt att höra folk förklara bort den. Det finns två bortförklaringar, varav den ena är att det är något fel på siffrorna. Så hette det inte förut, men nu när man själv regerar är det fel på siffrorna. Den andra bortförklaringen är att det bara handlar om invandrare. Säg det till alla arbetslösa akademiker i Sverige, Dennis Dioukarev! Säg det till alla infödda som är arbetslösa i dag! Vi har jättehög – historiskt hög – arbetslöshet även bland de grupperna i dag.

Vad är för övrigt lösningen på problemet? Med era förslag gör ni ju ingenting för att få ned arbetslösheten, vare sig bland dem som är födda i Sverige eller bland dem som är födda utomlands. I er vårbudget lägger ni motsvarande två koppar kaffe per arbetslös för att möta den stora arbetslöshetskrisen med 9,7 procents arbetslöshet.
(Applåder)

Anf. 48 DENNIS DIOUKAREV (SD) replik:

Herr talman! Det är alltså inte jag som har tolkat siffrorna, utan det är SCB själva som konstaterar att det kan röra sig om ett mätfel. Det här är ett faktum, och om Martin Ådahl har problem med det kan han ta den debatten med pressavdelningen på Sveriges statistiska centralbyrå.

Martin Ådahl frågar också vad svaret är till Sveriges alla bilister. Jag kan väl i all enkelhet bolla tillbaka frågan. Vad är svaret till alla de svenska bilister som är beroende av bilen och som med Centerpartiets politik kommer att få högre pris vid pump?

Man har nämligen låst sig vid det nationella transportmålet att utsläppen från svensk transportsektor ska minska med 70 procent genom kraftigt höjda drivmedelspriser. 10 kronor litern är notan till Sveriges bilister – till alla dem som är beroende av bilen för att komma till jobbet och köra barnen till hockeyträningen. Det är centerpartistisk energipolitik in practice, herr talman.

(MARTIN ÅDAHL (C): Absolut inte.)

Anf. 49 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Herr talman! Jag och Vänsterpartiet delar regeringens bild att hushållen är pressade. Under inflationskrisen har hushållen fått bära hela bördan, samtidigt som företagens vinstmarginaler i stort sett har varit intakta och ibland till och med ökat.

Att stärka ekonomin för personer med små ekonomiska marginaler har inte varit någon prioriterad uppgift för regeringen under mandatperioden. Regeringen har satsat cirka fem gånger så mycket på den halva av befolkningen som har de högsta inkomsterna jämfört med den halva av befolkningen som har de lägsta inkomsterna. Svenska folket har lämnats i sticket genom kostnadskrisen.

Vänsterpartiet har lagt fram en lång rad förslag som stärker hushållens ekonomi, inte minst för de hushåll som har små ekonomiska marginaler. Förslagen skulle ha gjort hushållen mer rustade att klara de ökade kostnader som Trumppolitiken har fört med sig.

Vi har bland annat föreslagit en höjning av barnbidraget med 400 kronor i månaden, och inför förra sommaren föreslog vi en lovpeng. Vi prioriterar också åtgärder som sänker kostnader i vardagen, såsom förstärkt högkostnadsskydd och bostadsstöd. Vi har föreslagit sänkt skatt för sjukskrivna, föräldralediga och arbetslösa samt ett reformerat bostadsbidrag som når fler.

Vänsterpartiet har också lagt fram flera förslag som skulle gynna hushållen och samtidigt bidra till omställningen och till att ge Sverige förutsättningar att nå klimatmålen. Bland annat har vi föreslagit att en Sverigebiljett införs och att kollektivtrafiken byggs ut. Vi har föreslagit att en bredare elbilspremie, som når fler hushåll, införs samt att ett nytt, färdmedelsneutralt och avståndsbaserat, reseavdrag införs.

Herr talman! Förslaget om sänkt skatt på bensin och diesel riskerar att motverka klimatomställningen, och argumenten för att förslaget är dåligt ur klimatsynpunkt är många. Redan i dag har Sverige halkat efter i elbilsförsäljningen. Det är helt enkelt billigare att tanka bensin eller diesel än att byta till elbil. Transportföretag som har tunga eldrivna transporter kan inte längre konkurrera prismässigt med dem som fortfarande kör på diesel. Omställningen har stannat upp.

Liksom många av remissinstanserna menar Vänsterpartiet att den sänkta skatten riskerar att motverka klimatomställningen, försämra konkurrensförutsättningarna för fossilfria drivmedel samt skapa osäkerhet kring långsiktiga investeringsvillkor. Till och med flera av de remissinstanser som tillstyrker förslaget efterfrågar åtgärder för att främja Sveriges övergång till fossilfrihet. Men några riktigt verkningsfulla åtgärder presenteras inte av regeringen. Att hänvisa till att statliga

myndigheter får en kompensation om de ställer om är närmast en löjeväckande åtgärd.

Några remissinstanser påpekar att förslaget även får negativa konsekvenser för Sveriges beredskapslager av drivmedel, eftersom en sådan sänkning av skatten leder till att efterfrågan ökar. Skattesänkningen kan alltså påverka vår beredskap.

Att sänka bensin- och dieselskatten saknar träffsäkerhet, då de med höga inkomster kompenseras lika som de med låga inkomster och då den som kan åka kollektivt men väljer bilen kompenseras lika som den som inte har något alternativ till bilen.

Redan i dag åker norrmän och danskar över gränsen till Sverige för att tanka. I Skåne tankar till och med danska åkerier. Sveriges regering vill alltså skattesubventionera norrmän och danskar samtidigt som man faktiskt försvårar omställningen i Danmark och Norge.

Dessutom sätts den bensin och diesel som tankas i Sverige på Sveriges klimatnota, oavsett var utsläppen sker. Vi riskerar alltså också böter för höga utsläpp. Notan för sänkt bensin- och dieselskatt kan bli hög, både för klimatet och för de svenska skattebetalarna.

Regeringen konstaterar själv att cirka 40 procent i den lägsta gruppen av inkomstfördelningen berörs av förslaget. I inkomstgruppen i den övre halvan av inkomstfördelningen berörs cirka 80 procent. Personer i höga inkomstgrupper lägger dessutom i genomsnitt mer pengar på drivmedel i kronor räknat. Genom att sänka bensin- och dieselskatten gynnar regeringen alltså personer som har råd att betala för sin förbrukning och som också är de som främst borde minska sin förbrukning av fossila drivmedel.

I vår motion med anledning av den ekonomiska vårpropositionen kommer vi att presentera vårt svar på kostnadskrisen. Förslaget kommer att innehålla ett stöd som stärker hushållens ekonomi och samtidigt bidrar till att möjliggöra klimatomställningen.

Herr talman! I budgetpropositionen för 2026 presenterade regeringen ett högkostnadsskydd för el. Vänsterpartiet kritiserade skyddet för att ha en för hög gräns och varnade för att det skulle bli ett slag i luften. När vintern kom steg elpriserna inte oväntat snabbt till höga nivåer. Samtalen till elnätsbolagen från personer som inte hade råd att betala sina elräkningar ökade med nästan en tredjedel. Men trots det nådde spotpriset aldrig regeringens pristak.

Vänsterpartiet föreslog i stället ett elpristak i vår budgetmotion för 2026. Med vårt elpristak hade hushållen i samtliga elområden fått mer pengar till annat under januari och februari och vissa hushåll även i mars. Eftersom hushållen ännu inte har fått ta del av högkostnadsskyddet välkomnar Vänsterpartiet ändå att regeringen nu föreslagit ett elstöd. För många familjer är stödet efterlängtat och ett välbehövligt tillskott för att klara den pressade vardagen.

Stödet hade dock kunnat utformas på ett bättre sätt för att nå fler, framför allt låginkomsttagare. Så som stödet är utformat gynnas dessutom villaägare framför boende i lägenhet. Det riskerar att förstärka klyftorna på bostadsmarknaden. Det är enbart hushåll med individuella elnätsavtal som får ta del av stödet. De som bor i hyresrätter där elen ingår i hyran får ingenting alls. Vänsterpartiet menar att det är beklagligt att regeringen inte har lagt fram ett mer rättvist förslag som är likadant oavsett boendeform.

Höga elpriser är ett återkommande problem för hushållen. Det behövs en långsiktig lösning för att hålla elkostnaderna på rimliga nivåer under kommande vinter. Trots att Sverige producerar billig och fossilfri el som nästan alltid täcker våra egna behov behöver svenska hushåll betala för en feltänt marknad. Vi behöver frikoppla de svenska elpriserna från den dyra utländska elen och införa Sverigepriser på el.

Herr talman! Tidölaget har gjort oss sårbara för de fossila prischockerna. I stället för att inrätta styrmedel för att göra Sverige mer oberoende av fossila drivmedel har man gjort tvärtom. Man har tagit bort elbilsbonus och gjort det billigare att tanka fossilt, men man har inte satsat någonting på mer och billigare kollektivtrafik. Tvärtom har urholkade statsbidrag till regionerna bidragit till högre biljettpriser. Under högerregeringens tid har prisökningen i kollektivtrafiken varit dubbelt så stor som prisökningen på bensin och diesel.

Under mandatperioden har utsläppen ökat markant. Med Tidöregeringens klimatpolitik kommer Sverige inte att nå 2030-målen. Vänsterpartiet vill göra det billigare och enklare för människor att resa hållbart, till exempel med elbil eller kollektivtrafik. Genom att gynna både klimatomställningen och människors ekonomi bygger vi Sverige starkare och tryggare.

Sverige behöver en ny regering som tar klimatpolitiken på allvar och som sänker utsläppen av växthusgaser. Sverige behöver en regering som satsar på välfärden och som skyddar de mest utsatta hushållen, inte de rikaste.

Vänsterpartiet står bakom samtliga reservationer i betänkandet, men jag väljer att yrka bifall endast till reservation 1 om att avslå propositionen i den del som gäller sänkt skatt på bensin och diesel.

(Applåder)

Anf. 50 MARTIN ÅDAHL (C):

Herr talman! Jag vill för tydlighetens skull säga att vi står bakom förslagen om elprisstöd och tillfälligt sänkt skatt på drivmedel. Det gör vi av ett enkelt skäl – vi har inte heller någon följdmotion: att miljoner svenskar i dag är fast i det här fossilberoendet. Sverige har haft en helt annan utveckling än många andra länder i Europa. Folk har varit tvungna att hålla fast vid sina diesel- och bensinbilar eftersom de inte har haft råd att byta, som allt från norrmän till kineser och danskar gör just nu. Därför måste vi stödja, i ett läge där vi är direkt beroende av vad ayatollor, diktatorer och Trump och hans moster håller på med dag för dag.

Jag vill för övrigt korrigera mig. Det går ju upp och ned varenda dag här. Det stämmer att vi är någon krona under priset på valdagen, men det är i princip samma priser. Framför allt kan den som tankar nu konstatera att kostnaden för att fylla en vanlig Volvodieselbil ligger på 1 600–1 700. Det är ungefär vad det kostade på valdagen 2022.

Det är väl detta som är problemet. Efter fyra år med Tidö är vi tillbaka på ruta ett. Svenska folket har inte fått billigare drivmedel, trots alla ansträngningar, utan vi är fast i ett slags fossilfälla när andra kan gå vidare in i det nya. Kanske kan också personer med mer pengar göra det. Men hushåll som är beroende av bilen, inte minst på landsbygden, har inte råd att gå vidare in i det nya. Det har man i andra länder, till och med i våra närmaste grannländer.

Tidigare i debatten nämndes att i Sverige har andelen elbilar av de nya bilarna gått från 30 till 40 procent. Då ska vi tänka på att det också finns många begagnade där ute, som är billigare men som folk inte har tillgång till. I Norge är 97 procent, i Danmark 80 procent och i Finland mer än 60 procent av de nya bilarna elbilar – alltså en majoritet.

Svenskarna tvingas lägga miljarder på de här tanknotorna. Då är det en klen tröst att det finns länder som är ännu mer oljeberoende än Sverige är. Det gör det nämligen.

Vi ska dock inte vara sämst i Europa. Vi ska vara bäst. Vi har ju stora bilföretag och stora lastbilsföretag som bettade stenhårt på elektrifieringen. Vi ska leda. Det ska vara tillgängligt för alla. Det ska finnas jättemånga begagnade el-Volvobilar där ute som folk har råd att köpa, och vi ska stödja det. Men det vill inte den här regeringen. Sverigedemokraterna bedriver ett lågintensivt kulturkrig mot allt det nya, inklusive elbilarna, och tror att det är det gamla, inte det nya, som folk vill ha.

Jag tror att det är jätteviktigt att vi framöver gör minst det som Centerpartiet föreslår: ser till att folk för 1 500 i månaden kan leasa, faktiskt med stöd, en ny eller begagnad elbil eller laddhybrid. Med tanke på att det bara kostar några hundralappar att ladda och tanka en sådan för att åka fram och tillbaka till jobbet eller till skolan, eller åtminstone en större del av den sträcka som de flesta har, blir det i stort sett från dag ett mycket billigare än det man betalar i dag.

Dessutom ser vi till att det kommer många sådana bilar varje år. Sverige har miljontals fossilbilar men inte alls lika många elbilar – de kan räknas i hundratusental. Vi vill att det ska vara 100 000 nya varje år. Man kan tycka att det är lite för lite. Men med regeringens 20 000 bilar kommer man ju ingenvart. Det är 100 000 bilar på hela nästa mandatperiod. Det är tydligen allt som ska hända framöver.

Vi måste se till att Sverige kommer ur den här fossilfällan och ge möjlighet för vanliga människor, som i dag är beroende av bilen, att växla. Det är inte fel att hjälpa personer som har en sådan här situation just nu. Det är vi för. Det som är fel är att vi inte hjälper människor att inte hamna i nästa och nästa och nästa oljekris – alldeles bortsett från att det inte är bra för klimatet.

Som flera har noterat når det här elstödet inte fram till alla. Vi har velat ha en mycket kraftfullare lösning där man tar av flaskhalsavgifterna och ser till att de når vanliga människor. Så har vi gjort tidigare i Sverige, och så gör man nu också i våra grannländer.

Det här elstödet faller också väldigt platt för de flesta hushåll, eftersom de flesta hushåll vid årsskiftet har fått elnätsavgiftshöjningar som kommer att vara större för innevarande år än vad elstödet är. Det är fasta höjningar som är oberoende av hur mycket el man konsumerar. Vi har elnätsmonopol i Sverige – privata monopol som får löpa amok på vanliga räkningar.

Ni kommer kanske att höra från någon annan i debatten att det här är kostnader som elnätsbolagen har för att bygga ut det nya elnätet. Men det är ju deras ansvar! De har monopol. De har ett slags beskattningsrätt på dig och mig – på alla som över huvud taget är anslutna till el, vilket är praktiskt taget alla svenskar. Detta är så svagt reglerat att de inte har lagt undan pengar för de investeringar de ska göra i sina nät, trots att de har

gjort stora affärer där de tjänat miljarder på att sälja de här näten till varandra och dra ut pengar ur det.

Någon kanske tycker att det här låter lite vänsterartat, men det är ju fråga om monopol. Centerpartiet gillar inte monopol som höjer avgifterna. Elnätsbolagen måste lägga undan pengar för sina investeringar. Det är så att säga deras affärsmodell. Det är det de tar betalt för. Att säga att det behöver göras nya investeringar, vilket man plötsligt upptäckt vid årsskiftet, och att avgifterna därför behöver höjas jättemycket är helt orimligt.

De svenska elnätavgifterna är alldeles för oreglerade. Gudskelov stoppades effektagifterna efter mycket kritik från Centerpartiet. Men situationen är helt orimlig. Det man drar bort från hushållen i höjda elavgifter, som kunderna måste betala vare sig de vill eller ej, är mer än elstödet och mer än jobbskatteavdragen.

Regeringen måste ta situationen på allvar. Vi har drivit detta länge. Hade det funnits möjlighet efter de senaste åren hade granskningen från Konkurrensverket och förstärkningen av Elmarknadsinspektionen kunnat genomföras. Det här blir lite tekniskt, men det är ett sätt att stoppa den avgiftshysteri som drabbar alla som har el samtidigt som vi ska elektrifiera och ställa om. Där är regeringen svaret skyldig.

Å ena sidan stöder vi naturligtvis det här breaket för hushåll som har fått rusande elpriser och drivmedelspriser. Å andra sidan är det skrämmande hur lite regeringen tar de långsiktiga problemen på allvar och hur lite man i den här krisens läge erbjuder vanliga hushåll en möjlighet att byta till det som är billigare och bättre. Det handlar om dem som i dag inte har råd – inte om dem som har en riksdagsledamots lön och därmed har råd att själv byta till elbil utan om dem som är fast i den här lösningen och som kanske åtminstone vill köpa en begagnad laddhybrid för att ta sig ur de höga tanknotorna till vardags.

Det är dags för regeringen att vakna upp till det faktum att den strategi som Sverigedemokraterna har lett in partierna på leder till högre kostnader för vanliga hushåll, till mindre frihet och på sikt till en helt ohållbar situation.

Anf. 51 HANS EKLIND (KD) replik:

Herr talman! Jag har en kort replik till ledamoten Ådahl. Nu har han förvisso korrigerat sig lite grann, men jag studsade när Ådahl hävdade att vi hade samma pris på olja och ungefär samma pris på diesel. Ledamoten är ju inte någon hittepåkille, utan jag antar att han har fakta som underlag för sina påståenden. Därför skulle jag vilja ställa frågorna: Vad var priset på olja valdagen 2022, och vad är priset på olja i dag? Vad var priset på en liter diesel valdagen 2022, och vad är priset på en liter diesel i dag?

Anf. 52 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Jag vill jättegärna svara på de här frågorna, för de belyser väldigt tydligt det problem som den här regeringen har fördjupat för vanliga hushåll.

Ja, oljepriset var faktiskt något lägre efter den krisen än vad det är i dag. Nu har det nått nya väldigt höga nivåer. Det hade gått ned lite från den högsta toppen som var direkt efter Rysslands invasion av Ukraina.

I dag har det gått upp och ligger kring 90 dollar per fat. När jag kollade senast låg det på 92, och det har legat över 100.

Dieselpriiset låg på valdagen på 22–23 kronor. Det är i alla fall så jag minns det från alla diskussioner. I dag ligger det på 20–22 kronor ute vid olika tankstationer beroende på om de är bemannade eller ej. Där är vi alltså väldigt nära det pris där vi började.

Poängen är inte att dagspriset på olja beror på Hans Eklind eller Tidöregeringen. Problemet är att vi har satt oss i en situation där vi är direkt beroende av ayatollorna, diktaturerna, Trump och allt vad som händer i världen. Vi är beroende av diktaturers olja, och vi arbetar inte för att ta oss ur det. Till och med när man gör allt för att dra ned drivmedelspriser för vanligt folk, vilket jag är övertygad om att regeringen gjorde, kan det här bita en själv i svansen. Trump attackerar Iran, och plötsligt far oljepriset upp, precis som Hans Eklind sa, så mycket att vanliga hushåll står med nästan samma tanknota som då – ibland rent av högre, om man tittar några veckor tillbaka.

Det finns ingen framtid för den strategin. Det förstår ju alla. Då är det inte rimligt att lägga alla ägg i den korgen och i praktiken nästan ingenting på att hjälpa folk ur detta.

Anf. 53 HANS EKLIND (KD) replik:

Herr talman! Jag begärde replik därför att jag studsade över ledamotens påståenden om att vi hade ungefär samma pris på olja och samma pris på diesel. Det här kan väl ändå inte stämma, tänkte jag. Snabbt som ögat satte jag mig vid datorn och kikade. Fakta är följande, Martin Ådahl: På valdagen 2022 kostade ett fat olja 92 US-dollar. I dag kostar det 99 US-dollar. Valdagen 2022 var snittpriset på diesel drygt 24 kronor litern. I dag kan man tanka diesel för 20 kronor och 20 öre. Snittpriset ligger lite över 21 kronor.

Det som ledamoten vet, misstänker jag – jag har högt förtroende för ledamotens förmåga att komma ihåg – är att dieselpriiset utvecklades på ett otroligt allvarligt sätt 2022 i slutet av september och i oktober. Jag tittade på det också. Vad var dieselpriiset den 30 september 2022, långt innan den här regeringen tillträdde? Jo, då var det uppe i 27,50.

Ledamoten har alltså framfört fakta som inte stämmer, och jag ville bara korrigera detta. Ledamoten är välkommen att begära replik på mig när jag håller mitt anförande senare. Men jag vill också påminna dem som lyssnar om att man måste kunna lita på de påståenden som framförs. Det här var ett felaktigt påstående som har korrigerats.

Men om man nu tycker att dieselpriiset och bensinpriset är för högt får man väl också ta sig en funderare. Med vilka vill ledamoten samarbeta efter valet? På vilket sätt skulle vi över huvud taget kunna tänka oss låga och bra bränslepriser om den rödgröna röran tillåts vinna valet i september?

Anf. 54 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Ni har på ett sätt vunnit debatten om att man måste hjälpa hushåll i nöd. Vi var till och med ute före er och föreslog det som ni lägger på bordet. Men ni verkar bara double down på att det på något sätt löser sig om man bara fortsätter i samma riktning. Det är det som förvånar mig så mycket.

Det kanske var 50 kronor billigare. Men det avgörande när jag ska fylla min gamla dieselbil som står på gården i Leksand är att det kostar ungefärligen lika mycket nu som förut. Vi är fast på samma ställe.

För några veckor sedan var det lite mer. Några veckor senare är det lite mindre. Det är på ungefär samma nivå efter alla ansträngningar. Det är inte acceptabelt. Vi har varit tvungna att ha den här motionen eftersom vi måste rätta till akutsituationen som människor har hamnat i.

Det förvånar mig än en gång att man inte är beredd att göra som i våra grannländer. Vanliga människor i Norge, Danmark och Finland börjar nu byta ut till det nya och faktiskt billigare. Man hjälper människor som kanske inte har råd just nu att göra det. Man vet att det över ett antal år blir billigare.

Det är en helt rimlig ståndpunkt. Vi kan nog vara överens om att det inte blev så mycket billigare med detta. Det är inte påtagligt mycket billigare. Vi är fast i oljeberoendet från Iran, Trump och diktaturstater över hela världen. Det är ingen lösning om vi ska ha ett oberoende Sverige.

Jag vill bara understryka att vi i ett sådant här säkerhetsläge måste kunna producera drivmedel av vår egen svenska skog som har massor av råvara som blir över. Det talas om att man kan pressa priserna till 15 kronor per liter biodiesel. Det är inte alls de extrema priser vi har haft historiskt sett. Det får vi inte heller ge upp. Det är en återvändsgränd för Sverige.

Jag uppskattar att man är noga med siffrorna och kollar upp dem igen. Men många av dem åker fram och tillbaka. Det är nog en grannlaga uppgift för vem som helst i den här kammaren. Det vi vet är att det är dyrt.

Anf. 55 EDWARD RIEDL (M) replik:

Herr talman! Jag ska inte vara så fräck att jag frågar hur Centerpartiet ska få fler jobb tillsammans med de tre andra vänsterpartierna eller vilka skattesänkningar man avser att göra tillsammans med Miljöpartiet och Vänsterpartiet. Det får ledamoten gärna svara på om han har några sådana svar.

Jag tänkte tala om bränslepriser. Det är viktigt att man är noga med fakta. Ledamoten från Kristdemokraterna som var uppe i debatten alldeles nyss, Hans Eklind, var tydlig med siffrorna. Låt mig vara ännu tydligare.

Dagen innan Tidöregeringen tillträdde kostade det 28 kronor och 50 öre att tanka en liter diesel. I går när jag tankade bilen kostade det strax över 20 kronor. Det är drygt 8 kronors skillnad per liter diesel.

Man kan stå här i talarstolen och säga att det inte påverkar människor därute i landet som är beroende av bilen för att pendla, men det gör det. Drygt 8 kronor är en stor skillnad. Då har vi ändå ett pågående krig i Mellanöstern.

Vi kommer i dag att sänka skatten ytterligare på bensin och diesel. Vi har också avisat att vi vill göra ett undantag för att sänka priset ytterligare med 3 kronor litern.

Alla fyra oppositionspartier har fram till i dag röstat emot alla de skattesänkningar som vi har gjort på bensin och diesel den här mandatperioden. Man har varit emot att vi sänkt reduktionsplikten.

Jag tror att var och en som lyssnar på debatten förstår att det ledamoten Martin Ådahl försöker göra helt enkelt är att lura er att det inte har någon betydelse att det blir billigare med bränsle. Vi har gått från att i praktiken ha varit dyrast i världen till billigast i hela Västeuropa.

Det jag tänker fråga ledamoten om är följande. Vi hävdar att transportmålet skulle göra det ytterligare 10 kronor dyrare per liter att tanka bilen. Alla ledamöterna från vänsterpartierna säger att vi har fel.

Herr talman! Då är min fråga: Om ni tänker uppnå transportmålet, men inte tänker göra det genom höjd reduktionsplikt så att det blir 10 kronor dyrare per liter, på vilket sätt tänker ni uppnå transportmålet?

Anf. 56 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Jag kan hålla med om att man ska vara noga med siffror. Men jag tror inte att man ska underskatta dem som följer debatten eller dem som tänker på detta.

Jag tror att ganska många har noterat att det när som helst plötsligt kan hända att tanknotorna bara rusar igen. Jag tror att väldigt många tänker: Det kan inte hålla på så här i framtiden. Det talas om bränslebrist, och plötsligt är Hormuzundet stängt, sedan öppet och sedan stängt igen.

Vi kan inte ha en situation i Sverige där vanliga människor sitter i skruvstället dag in och dag ut samtidigt som våra grannländer börjar ta sig ur detta.

Ni har redan vunnit debatten om att vi inte ska pressa folk med jättehöga drivmedelspriser. Vi står bakom det. Men kan ni inte tänka lite längre? Kan ni inte tänka på där människor befinner sig?

De har just fått världens chock på sina vardagliga tanknotor. De känner att det är en helt orimlig situation i deras vardag. De funderar nog ganska hårt på: Vad har jag för möjligheter att byta bil? Har jag råd med det?

Det gamla stödet som fanns är det nya. Har jag verkligen rätt till det? Varför är det så få personer som kan få det när jag också borde vara berörd? Jag tror att man måste placera sig där vanliga människor befinner sig.

Det talas om siffertrixande och att man luras. Jag tror att alla är ganska klara över hur läget ser ut. Ni får inte sänka priserna jättemycket, och de var lägre än i Bulgarien. Plötsligt kom världens chock, och så blev det jättedyrt.

Människor tänker: Det här kanske inte är så bra på sikt. Det behövs också någonting annat om vi ska kunna ta oss in i framtiden.

Det gäller att vi klarar av att få lägre arbetslöshet och högre tillväxt. Det gjorde vi i Alliansen, bättre än vad ni gjorde och jämfört med EU. Det gjorde vi i januariavtalet. Vi sänkte skatten med 20 miljarder i januariavtalet. Vi sänkte skatten med ungefär lika mycket med Alliansen om man tittar tillbaka på jobb och företagande, och ännu mer i de regeringar som vi var ansvariga för. Det klarade vi av, och det kommer vi att fortsätta att klara av.

Vi står för någonting när det gäller jobben, tillväxten och företagen, medan ni verkar ha abdikerat till Sverigedemokraternas enkla bortförklaringar.

Anf. 57 EDWARD RIEDL (M) replik:

Herr talman! Låt mig vara tydlig. Jag tror att elektrifiering har sin plats i framtiden. Det är därför vi behöver ha produktion av el i det här landet.

Då var det lite olyckligt att man lade ned fullt fungerande kärnkraft som gjorde att vi hade billig el och driftsäker el alla tider på dygnet och alla dagar på året. Det hade underlättat elektrifieringen i Sverige om den

hade funnits. Det hade gjort att alla de som laddar sin elbil också hade kunnat göra det billigare än vad de tvingas göra i dag.

Herr talman! Jag möter rätt många människor som har köpt elbil och tycker att elpriserna har gjort att den kalkyl man gjorde från början inte går ihop. Det är på grund av den situation som vi hamnade i.

Herr talman! Jag tänker vara ännu tydligare för alla er som lyssnar. Ni lyssnade på Martin Ådahl. Han kommer inte att svara i nästa inlägg heller, tro mig.

Vi fyra partier i Tidösamarbetet hävdar att det blir minst 10 kronor dyrare per liter ifall de rödgröna tar över. Vi baserar det på att alla de partierna säger att man ska uppnå transportmålet. Man kan se att miljöpartister och andra ler lite extra, för de tycker att det är jätteviktigt.

Inget parti på vänsterkanten kan svara på hur man ska uppnå transportmålet utan att orsaka minst 10 kronor dyrare bränsle per liter. Alla ni som lyssnar på debatten: Lyssna på vad ledamoten Martin Ådahl kommer att säga!

Han kommer inte att svara på frågan om hur de tänker uppnå transportmålet på något annat sätt än genom höjd reduktionsplikt på ett sådant sätt att det blir åtminstone 10 kronor dyrare per liter. Det kommer ledamoten Ådahl inte att svara på. Han kommer att ha ett långt inlägg, men han kommer inte att svara på frågan.

Herr talman! Till dess att något av vänsterpartierna svarar på frågan hur detta ska uppnås vet vi en sak. Det väntar minst 10 kronor dyrare bränsle vid pumpen per liter, förutom alla de skattehöjningar som kommer att komma från vänsterpartierna. Det kommer att bli rejält mycket dyrare att tanka.

Jag påminner en sista gång så att ni som lyssnar kan lyssna på vad ledamoten Ådahl säger. Hur tänker ni uppnå transportmålet om inte med höjd reduktionsplikt?

(Applåder)

Anf. 58 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Nu tog man från regeringen i fråna tårna. Man har inte så mycket mer att komma med.

Jag kan konstatera att om Centern hade varit ett lite större parti kanske den moderata ledamoten hade följt den presskonferens jag hade i höstas med vår partiledare där vi presenterade en mycket noggrann plan för hur vi skulle kunna nå transportmålen utan att återgå till höjda drivmedelspriser med reduktionsplikten.

För övrigt har vi ett problem med att priset i hela Europa kommer att stiga därför att priset för utsläpp helt enkelt stiger. Det försöker vi verkligen att komma runt så att människor får lägre tanknotor.

Det är precis som vi har varit inne på: Många fler hushåll måste ha möjlighet att byta till en ny eller begagnad el- eller laddhybridbil eller till en gasbil – biogasen är ju fortfarande något som produceras på svensk landsbygd. Man kan faktiskt också fortfarande konvertera till etanol, men det här handlar framför allt om de två första alternativen.

Det spelar en jättestor roll, som vi kan se i våra grannländer. Det här är inga fantasier eller drömmar, utan denna utveckling ser vi som sagt i andra länder, som har satsat på detta.

Det andra Centerpartiet säger är att vi måste kunna använda den svenska skogen, för vi behöver ha en strategisk reserv av biodrivmedel. Då ska vi inte göra det så dyrt som möjligt, som det blev med reduktionsplikten. Vi har ju sagt att det inte var bra! Vi ska göra det så billigt som möjligt genom att pressa priset och upphandla för att kunna ha den strategiska reserven med eget drivmedel i Sverige.

Det handlar om de här två och andra insatser, bland annat för våra tunga transporter, där man satsar jättehårt på ellastbilar. Det gäller både Volvo och Scania. De här förändringarna ger dem en möjlighet till en stor svensk hemmamarknad, och vi kan uppnå våra mål.

Men då måste man också vilja det och inte skrota målen och framtiden för vanliga människor genom att offra målen till förmån för kortsiktiga lösningar, som folk nu märker inte fungerar.
(Applåder)

Anf. 59 JANINE ALM ERICSON (MP):

Herr talman! Den här regeringen vill alltså sänka skatten på bensin och diesel för att hjälpa svenskarna genom krisen. Det låter ju bra, speciellt för dem som nu ser priset för sina bilresor rusa samtidigt som prisökningarna från inflationskrisen kvarstår.

Jag förstår deras oro, och jag förstår att de behöver stöd från politiken. Vi i Miljöpartiet vill också stötta dem som nu riskerar att drabbas av en stor kostnadschock. Men vi vill *inte* göra det genom att sänka skatten på bensin och diesel rakt av, för alla.

Den skattesänkning som regeringen nu går fram med är dålig på flera sätt. För det första ger den alldeles för lite till dem som verkligen behöver det. För det andra låser den här politiken fast svenskarna i beroendet av fossila bränslen. Det är samma beroende som under de senaste åren har gjort oss extremt sårbara; det ser vi i dag.

Jag vill passa på att säga en sak om inflationskrisen. Under hela mandatperioden har vi i Miljöpartiet fått höra att det var Miljöpartiets fel att vi hade en stor inflationskris i Sverige. Det är inte sant. Krisen orsakades av Putin, som stängde gaskranarna och sedan invaderade Ukraina. Hela världen drabbades.

Tidöpartierna ville tidigare få det att låta som att detta berodde på Miljöpartiets politik. Men nu, när man ser att det finns en inflationsrisk också i denna krigskris, låter det annorlunda.

Hela världen drabbades alltså både då och nu av energikrisen. Situationen nu är lite grann densamma som då men också helt annorlunda. Israel och USA anfaller Iran, och en oljekris som kanske är värre än någon av dem vi tidigare har sett i historien är nu ett faktum. Även om Hormuzsundet skulle öppnas i dag skulle effekterna fortfarande vara kännbara under lång tid framöver.

Vi ser tyvärr inte något nära förestående slut på krisen, och det finns experter som hävdar att vi går mot ett kroniskt underskott av fossil energi. Läget är alltså mycket, mycket allvarligt.

Vad är då regeringens svar på historiens största energikris? Jo, det är att sänka skatten på bensin och diesel – ett mycket dyrt och trubbigt verktyg för att hjälpa dem som drabbas. Det ger alldeles för lite stöd till dem som behöver det mest.

Det värsta är att regeringen helt uppenbart verkar sakna krisinsikt. Så sent som i förra veckan sa finansministern att svensk ekonomi är Trump-säkrad. Det är i bästa fall ett kommunikativt grepp – alltså att man gillar att säga det för att det låter bra. Men i värsta fall är regeringen helt oförstående inför vad som håller på att hända, och då är det extremt allvarligt. Tyvärr måste jag säga att ledamoten Edward Riedls svar på min replik här tidigare tyder på det senare.

I Sverige ska vi alltså fortsätta precis som vanligt efter en förslösad mandatperiod för minskad användning av fossila bränslen. Att den här regeringen saknar krisinsikt i klimatpolitiken har vi vetat länge. Det har vi sett när reduktionsplikten har monterats ned, när investeringar i klimatomställningen har bromsats, när elbilsboomen helt har stannat av och när utsläppen har tillåtits öka i stället för att minska.

Om den utveckling som Miljöpartiet genomförde när vi satt i regeringen fått fortsätta hade Sverige befunnit sig i ett bättre läge, med sänkta utsläpp och mindre beroende av fossila bränslen. Bara det enkla faktum att fler skulle ha haft en elbil hade gjort livet lite enklare för många, och vi kunde ha riktat in stödet på dem som verkligen behöver det.

Den här debatten handlar dock inte i första hand om klimatpolitik utan om regeringens bristande krisinsikt. Nu är det inte bara fråga om klimatet utan också om ekonomin och om samhällsutvecklingen.

Vad är det regeringen gör? Jo, den väljer att låna pengar för att sänka skatten på bensin och diesel. Hjälper det? Nej, mycket lite. Det kostar miljarder, och det görs i ett läge där vi borde tänka längre och använda varenda krona betydligt smartare.

Herr talman! Att sänka bensinskatten med ungefär en krona per liter under några månader är inte bara en dyr reform för statskassan; det signalerar inte heller någon krisinsikt utan en okunskap och en bensinpopulism som riskerar att försätta Sverige i ett ännu sämre läge.

När resurserna är knappa, som de verkligen ser ut att snabbt bli, måste man se hela bilden och använda en mängd verktyg – inte bara slänga fram sin vanliga politik.

Vad är då det allvarliga? När andra talar om kronisk brist och att det inte är osannolikt med ransonering låtsas regeringen att det går att använda fossila bränslen precis som vanligt. När man inte signalerar den kris vi står inför använder vi nu denna knappa resurs på ett ofattbart slösaktigt sätt.

När EU börjar signalera att fler måste jobba hemma för att minska behovet av transporter säger Tidöregeringen: Nej, i Sverige kan vi fortsätta precis som vanligt! Men det finns ingenting vanligt i den här situationen, och att låtsas att det gör det försätter oss i ett ännu sämre läge. Det försvagar Sverige i ett osäkert geopolitiskt läge i stället för att stärka oss.

Att satsa på omställningen och ge ordentliga stöd för den är vad Sverige och Europa behöver göra. Vi ska inte fortsätta att vara beroende av utländska leverantörer och nyckfulla ledare för vår energiförsörjning. Det borde vara självklart, men det är det uppenbarligen inte för den här regeringen. Den värnar det fossila bränslet som om det vore vägen till en ljusare framtid. Samtidigt vet vi andra att det är helt fel. Det handlar både om klimatet, om geopolitiken och om beroendet av skurkstater för vår energiförsörjning.

Vi har alltså en historisk krissituation där klimatkrisen, den ekonomiska krisen och säkerhetskrisen hänger ihop och en regering som

saknar krisinsikt inom alla tre områden. Det är minst sagt anmärkningsvärt.

Med det sagt: Vad är då det vettiga svaret på krisen? Vi behöver en politik som först och främst tar krisen på allvar. Vi behöver en politik som stöttar hushållen men som gör det rättvist och effektivt. Vi måste se till att de som bor på landsbygden utan tillräcklig tillgång till kollektivtrafik och som inte har råd att byta bil får ett ekonomiskt stöd. Miljöpartiet har föreslagit en grön återbäring till dem som bor på landsbygden och har låg inkomst.

Samtidigt har vi förslag om att alla ska ha råd att köra elbil. Vi har ett förslag om en leasingpeng på 1 500 kronor per månad, vilket motsvarar 5 kronor per mil i bränslekostnad.

Vi vill se ett Sverigekort och sänkt pris i kollektivtrafiken som får fler att åka gemensamt. Det är också bra i tider av energikris. Nu, mer än någonsin, måste vi använda resurser mer effektivt, men det behöver vi göra annars också.

Miljöpartiet vill också stötta svensk produktion av biodrivmedel. Minskningen av reduktionsplikten – den som regeringen är så väldigt stolt över – innebär också att man drog undan mattan ekonomiskt för dem som producerar biodrivmedel. Vi ser effekterna av detta över hela Sverige, där det blir allt svårare att få tag i biodrivmedel. Tänk så bra det hade varit att ha den produktionen i full gång nu när vi är mitt i krisen!

Herr talman! Vi kan inte bara sitta och vänta på att krisen kommer, som den här regeringen gör. Vi måste få en ny riktning som klarar såväl energikrisen och klimatkrisen som de kriser som vi ännu inte ens vet står för dörren.

Sverige står inför ett vägval. Antingen fortsätter vi att subventionera det som nu driver åtminstone tre av kriserna, eller så bygger vi oss ur dem. Miljöpartiet väljer det senare. Vi väljer investeringar i omställningen bort från det fossila framför tillfälliga rabatter som ger lite till många i stället för att stötta dem som verkligen behöver det. Vi väljer sänkta utsläpp och oberoende av skurkstater.

Sverige förtjänar bättre än den här regeringen, som står utan svar och snarast stoppar huvudet i sanden. Det blir alltmer tydligt att Sverige tjänar på grön politik.

Jag står bakom alla våra reservationer men väljer att yrka bifall till reservation nummer 4.

Anf. 60 HANS EKLIND (KD):

Herr talman! Få saker har förändrat Sverige och världen som bilen. Den ger oss frihet. Den ger oss ökad livskvalitet. Har man studerat lite nationalekonomi känner man också igen de ekonomiska fördelar som kommer för näringsliv och regional utveckling.

Alla vi som ägt eller äger en bil vet dock att bilägandet i sig inte är billigt, tvärtom. Jag hade så sent som i förra veckan ett samtal om detta med min yngste son, då han och hans flickvän skulle köpa sin första bil. Först har man själva kostnaden för inköpet av bilen. Den är en sak för sig. Men sedan har man den stora kostnaden, nämligen den värdeminskning som kommer. Sedan ska man som bilägare löpande fixa detta med service, reparationer, däck, skatt, avgifter, försäkring och, sist men inte minst, inköp av bränsle.

Jag är, herr talman, mycket nöjd med att vi har en regering som nu lägger ett förslag om sänkta bränsleskatter på riksdagens bord. Det är inte minst viktigt givet den snabba ökningen av oljepriset som sker, bland annat som en följd av konflikten i Mellanöstern. Att vi behöver sänkta bränsleskatter var en linje som vi kristdemokrater hade både före och under förhandlingarna – för utan bilen stannar Sverige.

Herr talman! Sverige är ett vackert land. Det är lätt att bli hemmablind, men här finns en fantastisk natur med fjäll, sjöar, ängar, klippor och hav. Men Sverige är också ett stort, avlångt land med en förhållandevis liten befolkning. Det gör att arbete behöver bedrivas på ett klokt sätt för att alla som bor och bygger i Sverige ska ha någorlunda likvärdiga förutsättningar.

I Sverige finns det omkring 60 000 mil väg. Ungefär 10 000 av dessa mil är statliga vägar, 4 100 av dem är kommunala och hela 43 000 mil är enskilda vägar. Sedan tillkommer lite väg för skog och industri.

Herr talman! Det finns ett minst sagt starkt och väldokumenterat forskningsstöd för att biläggande och bilberoende blir viktigare i stora, geografiskt utspridda länder som Sverige. Om man adderar att kollektivtrafiken kanske inte är lika bra i alla delar utan kan vara gles och av låg kvalitet ökar denna viktighet än mer.

OECD gjorde 2024–25 en sammanställning om resvanor. Man konstaterade att 25–35 procent av all bilkörning som äger rum är arbetsresor. Sedan står inköpsresor för 20–30 procent. De andra resor som var tydligt mätbara var besök, fritid och barnrelaterade resor.

En rapport som numera har några år på nacken men som är svensk – den gjordes av Chalmers och kom ut 2019 – säger också att bilen i huvudsak används för pendling och barnrelaterade resor.

Detta kanske är en liten utvikning, men jag vill att den som lyssnar förstår vad bilen är och hur den används. Det handlar alltså inte om något okynnesåkande, utan det handlar om att få livspusslet att gå ihop.

Vi kristdemokrater brukar säga att vi är Sveriges bilvänligaste parti, detta då vi erkänner att bilen är det absolut viktigaste enskilda transportslaget för att möjliggöra fortsatt ekonomisk utveckling men också för att underlätta för varje familjs unika vardagspussel att fungera.

Det var bland annat därför vi redan under förra mandatperioden sa att vi måste se över reduktionsplikten. Om de rödgröna hade fått fortsätta hade vi fått se bränslepriser på över 30, kanske upp till 40, kronor per liter diesel. Det hade fått katastrofala effekter för alla som är beroende av bilen eller busstransporter. Det gäller även varutransporter, så samhällsekonomin skulle alltså också lida skada av detta.

Med den här extra ändringsbudgeten sänker vi nu tillfälligt skatten på bensin och diesel till EU:s miniminivå. Även om vi är rustade på olika sätt har drivmedelspriserna ökat, och regeringen agerar. Regeringen har dessutom hos EU-kommissionen begärt att få göra ett tillfälligt undantag från dessa miniminivåer för att kunna sänka skatten ytterligare, med 3 kronor för både bensin och diesel. Här väntar vi på svar från kommissionen.

Herr talman! I den extra ändringsbudgeten återfinns också ett viktigt förslag om hur vi ska kompensera för de höga elpriserna under januari och februari detta år. Regeringen föreslår att det betalas ut ett nytt tillfälligt el- och gasstöd för att mildra effekten av att det då var kallt och inte blåste. Det är bra att regeringen har valt en enkel konstruktion. Alla hushåll får

del av stödet, och det börjar betalas ut under andra hälften av juni. Stödet baseras på hushållets månadsförbrukning under januari och februari, och inte ett enda hushåll behöver ansöka om stödet för att få det.

Herr talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag till beslut.
(Applåder)

Anf. 61 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Jag tackar Hans Eklind för anförandet.

Jag sa i mitt anförande att regeringen helt verkar sakna krisinsikt och inte verkar förstå vad det är vi står inför. Nu ser jag att ledamotens parti-ledare, energiminister Ebba Busch, medan den här debatten har pågått har sagt att vi nu är i den värsta energikrisen någonsin. Det var ju bra, tänker man. Då kanske vi kan få se att det kommer några förslag. Som jag sa i mitt anförande finns det alltså de som säger att vi kommer att hamna i ett kroniskt underskott. Det är tal om ransonering, och i EU uppmanar man folk som kan arbeta hemma att göra det.

Döm då om min förvåning när jag i den artikel där energiministern har uttalat sig inte ser ett spår av att man vill göra någonting. Regeringen vill i stället att vi alla ska läsa av läget. Vad är det egentligen för ansvarslös låtgåinställning när vi befinner oss i den största energikrisen någonsin?

Anf. 62 HANS EKLIND (KD) replik:

Herr talman! Påståendet från ledamoten vilar på att den här regeringen inte har gjort och gör saker och ting. Det är ju långt ifrån verkligheten.

Ledamotens parti har suttit i den här kammaren och applåderat en förtidsavveckling av kärnkraften. Vi har förlorat ungefär 6 000 megawatt på grund av er politik. Den här regeringen har under mandatperioden sett till att tillföra 7 000 megawatt nyinstallerad produktionskapacitet. Den har samtidigt förbättrat effektbalansen med 2 000 megawatt.

Vi sitter inte och väntar på kärnkraften, som det ibland kan låta, tvärtom. Den här regeringen har dessutom godkänt mer vindpark till sjöss än vad den förra regeringen gjorde under åtta år.

Vi har en energikris – svar ja. Delar inte ledamoten den analysen vore det intressant att få höra det. Men den här regeringen har agerat och agerar.

I dag vill vi sänka bränsleskatterna. Om jag förstår Miljöpartiets resonemang rätt säger ni nej. Vi har skickat in ett brev till kommissionen om att få sänka bränsleskatterna ytterligare. Om jag förstår Miljöpartiet rätt säger ni nej.

Ovanpå detta är Miljöpartiet ivrig anhängare av transportmålet. Målet var uppe i det förra replikskiftet – och vi fick ärligt talat egentligen inga svar. Men då frågar jag Miljöpartiet.

Transportmålet för 2030 vill Miljöpartiet ha kvar. Hur ska vi nå målet när vi pratar bränslepriser? Ni säger nej till att sänka skatten, men ovanpå det vill ni ha kvar ett transportmål. Hur når vi transportmålet utan att höja priset på bensin och diesel? Det vore intressant om ledamoten valde att kommentera detta, till skillnad från tidigare debattörer.

Anf. 63 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Jag tackar Hans Eklind för frågorna. Det var lite många frågor, och vi diskuterar ett brett område i dag. Låt mig gå in på avvecklingen av kärnkraften.

Vi kan konstatera att den vindkraft som godkänts låg färdig från vår tid i regeringen. Resten är ett sorgebarn. Man har lagt en våt filt över vindkraftsetableringen under den här tiden, och man har tagit bort stöd för solkraftsinvesteringar. Det kan vi ändå vara överens om.

När det handlar om huruvida vi vill sänka skatterna på bensin och diesel eller inte kan ledamoten vara trygg i att han har tolkat Miljöpartiet helt rätt. Vi vill inte se en sänkning, dels därför att vi måste hålla uppe omställningen, dels därför att när andra pratar om ransonering pratar den här regeringen om att folk borde kunna köra precis som vanligt. Det blir otroligt konstigt. Det är en regering som absolut inte ser den fara alla står inför och som kan drabba hela den svenska samhällsekonomin.

Vi vill stötta dem som är i behov av bil. Det finns ingenting i Miljöpartiets politik eller retorik som innebär att människor som bor på landsbygden utan tillgång till kollektivtrafik ska cykla eller använda sig av undermålig kollektivtrafik. Vi vet att folk behöver bilen. Om Hans Eklind hade lyssnat på mitt anförande hade han också hört vilka förslag vi har för att åstadkomma detta.

Precis nu vill man alltså fortsätta att elda på klimatkrisen och användningen av de otroligt knappa resurserna från fossila bränslen. Dessutom fortsätter beroendet, vilket innebär att Putin vinner, att Iran vinner och att världsekonomin snart befinner sig i fritt fall.

Var är krisinsikten?

Anf. 64 HANS EKLIND (KD) replik:

Herr talman! Utan bilen stannar Sverige.

Det är suveränt viktigt att vi alla är eniga om en sak, nämligen att alla svenskar inte lever i Stockholms innerstad med tillgång till buss, tunnelbana, pendeltåg och det ena med det tredje. Jag är från Örebro och vet vad bilen kostar för dem som inte bor inne i Örebro stad. Där funkar det.

Min lillasyster bor i Fjugesta. Hon har flera mil in till staden, är ensamstående och ska skjutsa sina barn. Det kostar oerhörda summor pengar.

Den här regeringen har tryckt ned priset på bensin och diesel. Om ni från den rödgröna röran hade fått fortsätta hade bränslepriserna varit 30–40 kronor. Då stannar stora delar av Sverige. Det har man alltså inte råd med.

Vad gäller klimatpolitiken vill jag säga följande till Miljöpartiets representant. Det behövs mer av sunt förnuft och mindre av symbolpolitik. Det var därför jag ställde frågan om transportmålet. Är det så att vi även i fortsättningen ska ha ett transportmål till 2030? Hur ska vi nå det? Följdfrågan blir: På vilket sätt förändrar målet klimatutvecklingen i världen? Sverige står ju för 1 promille av alla utsläpp.

Jag tog fram några siffror eftersom jag tänkte att någon kanske begär replik. Sverige har alltså lägst utsläpp per person inom EU och har en så gott som fossilfri elproduktion. Utsläppen har minskat med 67 procent sedan 1970-talet. Vi har eliminerat över 90 procent av utsläppen från bostadsuppvärmningen, och vi har världens mest klimatsmarta jordbruk. Vi har världens högsta skatter på koldioxid. Vår privatbilsflotta – aktuell fråga i dag – har ökat med 40 procent sedan 1990 samtidigt som utsläppen

har minskat med 25 procent. Vår svenska skog utgör en kolsänka som gör att det blir nettonoll.

Om vi ska göra något åt klimatet är det internationella åtgärder som behövs, inte svensk symbolpolitik.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 17.)

§ 9 Permanent skattefrihet för förmån av laddel på arbetsplatsen och utvidgad rätt till avdrag för drivmedelsutgifter

Skatteutskottets betänkande 2025/26:SkU23

Permanent skattefrihet för förmån av laddel på arbetsplatsen och utvidgad rätt till avdrag för drivmedelsutgifter (prop. 2025/26:80) föredrogs.

Anf. 65 IDA EKEROTH CLAUSSEN (S):

Fru talman! I dag debatterar vi SkU23 *Permanent skattefrihet för förmån av laddel på arbetsplatsen och utvidgad rätt till avdrag för drivmedelsutgifter*.

I propositionen föreslås det att den tillfälliga skattefriheten för förmån av laddel på arbetsplatsen ska gälla permanent. Förslaget syftar bland annat till att fortsätta att underlätta omställningen till en fossilfri fordonsflotta och gynna arbetsresor med laddbara fordon framför andra mindre hållbara alternativ.

I propositionen föreslås även en utvidgad avdragsrätt för utgifter för drivmedel för tjänsteresor med förmånsbil i vissa fall. Förslaget innebär att skattskyldiga som har en laddhybrid som förmånsbil har rätt till avdrag för utgifter för drivmedel som är förenade med tjänsteresor, även om bilen har laddats med elektricitet som arbetsgivaren tillhandahåller i anslutning till arbetsplatsen. Förslaget syftar till att förenkla regelverket och främja situationen för personer som har en laddhybrid som förmånsbil och utnyttjar eldriften så mycket som möjligt vid tjänsteresor.

Allt detta är positivt, men mer behövs. Omställningen till ett mer miljövänligt fordonsalternativ har gått alldeles för långsamt i Sverige. Detta beror på flera saker, men tydligast är att vi har en regering som har lagt sig platt för ytterhögern och struntar i klimatarbetet.

Vi socialdemokrater vill se ett stöd till elbilsleasing som gör det möjligt för familjer med vanliga inkomster att sänka sina drivmedelskostnader genom elektrifiering. Vi vet att när EU:s nya utsläppssystem ETS 2 införs den 1 januari 2028 väntas priserna på fossila bränslen öka kraftigt. Nu när regeringen har ökat Sveriges beroende av fossila bränslen från oljestater gör det Sverige sämre rustat för världsmarknadens prissvängningar, vilket vi kan se med krisen och kriget i Iran. Vi riskerar dessutom stora böter eftersom vi för första gången på 20 år nu ökar utsläppen.

Vi socialdemokrater vill få fart på elektrifieringen och öka svensk biodrivmedelsproduktion men inte skjuta upp utsläppsminskningar som ändå behöver göras, vilket bara kommer att göra det dyrare i längden. Volvo Cars, en av Sveriges största arbetsgivare, har satsat hårt på att hänga

med i elektrifieringen. Nu har man drabbats negativt av att klimatpolitiken i Sverige och EU har saktat ned.

Vd:n på Volvo Cars, Håkan Samuelsson, säger: Om man tror att framtiden är elektrisk tror inte jag att det är speciellt smart att försöka bromsa den omställningen.

Och för någon vecka sedan varnade AB Volvos vd Martin Lundstedt för att utvecklingsjobb kan flyttas från Europa till Kina om inte försäljningen av ellastbilar ökar snabbare i Europa. Även det är ett bolag som är en av Sveriges största arbetsgivare.

Martin Lundstedt sa: Jag vill inte stå här och hota, för det är inte meningen, utan jag vill snarare säga att vi fortfarande har en möjlighet att vara med i racet. Låt oss ta den nu och kalla samman de olika aktörerna, politiken, näringslivet och kundbasen och skapa rätt förutsättningar.

I Sverige har vi dessa två enormt stora fordonsindustrier att vara stolta över. De har såklart lidit svårt av att regeringen avskaffade styrmedel och inte ersatte dem med nya. Deras hemmamarknad är förstörd jättetuff. Om vi jämför med exempelvis Kina ser vi att drygt 1 procent av alla tunga fordon som säljs i Sverige är eldrivna, medan motsvarande siffra i Kina är 35 procent. Då är det inte konstigt att industrin är orolig över vad som händer.

Vad är regeringens plan för att stötta den här otroligt viktiga industrin, för jobben, tillväxten och klimatet i Sverige? Det finns ju inga förslag.

Fru talman! Om regeringen nu inte vill få till en omställning för klimatets skull kanske man borde göra det för att värna de svenska jobben och en industri vi kan vara stolta över. Jag kommer själv från Mariestad, en kommun som liksom många andra kommuner står inför en stor omställning och stora möjligheter genom den gröna omställningen. Men dessa möjligheter är inte självklara; de kräver politiskt mod och långsiktiga spelregler. Vad händer om investeringarna uteblir? Vad händer om jobben flyttar? Detta är frågor som vi inte har råd att ignorera.

Om vi inte driver på omställningen för klimatets skull, låt oss då göra det för jobben, för industrin och för Sveriges framtid! Framtiden är elektrisk. Frågan är inte om vi ska ställa om utan om vi vågar leda omställningen eller väljer att halka efter. Vi socialdemokrater är tydliga med vad vi vill att Sverige ska göra.

(Applåder)

Anf. 66 KAJSA FREDHOLM (V):

Fru talman! I ljuset av att vi i Sverige på grund av regeringens politik kommer att få svårt att uppnå de klimatmål vi har till 2030 vore det bra att även ha en schablon som omfattar laddning av bil i anslutning till bostaden. Vi i Vänsterpartiet anser i likhet med flera remissinstanser att skattefriheten bör utvidgas så att bostaden inkluderas. Införande av en schablon skulle underlätta för arbetsgivare att erbjuda anställda elbil och åstadkomma kostnadsneutralitet mellan olika val av laddplats.

Med detta yrkar jag bifall till vår reservation.

Anf. 67 ERIK HELLSBORN (SD):

Fru talman! I dag ska vi alltså prata om SkU23 *Permanent skattefrihet för förmån av laddel på arbetsplatsen och utvidgad rätt till avdrag för drivmedelsutgifter*.

Sverigedemokraterna står bakom liggande förslag till beslut om att godkänna aktuell regeringsproposition. Det är ett förslag som är framåtblickande, moraliskt riktigt och praktiskt genomförbart. Det kommer att driva på den gröna omställningen av vår fordonsflotta. Det förenklar regelverket för svenska arbetsgivare och anställda, och det gör oss mindre beroende av olja från diktaturer och skurkstater.

Genom att anställda kan ladda sin elbil eller laddhybrid skattefritt på arbetsplatsen gynnas hållbara arbetsresor framför mindre miljövänliga alternativ. Det minskar utsläppen, sänker kostnaderna för både anställda och företag och skapar starka incitament att välja laddbara fordon. Från regeringssidan ser vi tydligt att detta bidrar till att nå våra klimatmål samtidigt som det är bra för svensk konkurrenskraft och svenska jobb.

Vidare föreslås en utvidgad rätt till avdrag för drivmedelsutgifter vid tjänsteresor med förmånsbil. Särskilt viktig är regeln för laddhybrider. Den som har en laddhybrid som förmånsbil ska kunna dra av drivmedelsutgifter för tjänsteresor även om bilen har laddats med el som arbetsgivaren tillhandahåller på arbetsplatsen. Detta förenklar regelverket rejält. Det tar bort den onödiga straffskatten för den som väljer eldrift, vilket ger förarna incitament att faktiskt använda el i stället för bensin eller diesel när de är ute och kör i tjänsten.

Fru talman! Redan i budgetpropositionen för 2026 aviserade regeringen att man skulle återkomma med dessa förslag. Propositionen bygger på en gedigen utredning och på Skatteverkets hemställan om förenklad beskattning av bilförmån och drivmedelsförmån. Förslaget syftar till att fortsätta underlätta omställningen till en fossilfri fordonsflotta och att gynna arbetsresor med laddbara fordon. Samtidigt skapar det ett enklare och mer rättvist regelverk för den som använder förmånsbil i tjänsten.

Men utöver ekonomiska och klimatpolitiska aspekter finns det också en demokratisk och säkerhetspolitisk aspekt. Mycket av världens olja kommer från diktaturer och skurkstater. Oljeintäkter har sedan 2022 finansierat Rysslands orättfärdiga anfallskrig mot Ukraina. I Iran ser vi hur mullornas diktatur utnyttjar sin militärmakt för att stoppa oljeleveranser och driva upp de globala priserna.

Ingen god demokrat vill tvingas göda diktaturers krigskassor eller riskera att hållas som gisslan under hot om uteblivna oljeleveranser från skurkstater som vill komma undan med allehanda onda gärningar. Att minska vårt oljeberoende till förmån för elektrifiering är därför önskvärt, även om det givetvis måste genomföras med realistiska tidsramar och utan naiva glädjekalkyler.

Fru talman! Sammanfattningsvis handlar detta om att fortsätta på den inslagna vägen mot en mer hållbar och modern skattepolitik för fordonsförmåner. Vi befäster en skattefrihet som fungerar väl i praktiken. Vi utvidgar avdragsrätten så att den gynnar den som väljer eldrift även på tjänsteresor. Vi skapar incitament som främjar klimatomställningen och som underlättar för svenska företag och anställda samt gör Sverige mindre beroende av diktaturer och skurkstater. Det är en balanserad, framåtblickande och praktisk politik.

Anf. 68 IDA EKEROTH CLAUSSEN (S) replik:

Fru talman! Ledamoten Hellsborn nämnde flera gånger i sitt anförande att regeringen gör mycket för att minska användningen av olja från så

kallade skurkstater. Jag skulle vilja fråga: Vad gör regeringen mer för detta, utöver just det här förslaget?

Prot. 2025/26:108
22 april

Anf. 69 ERIK HELLSBORN (SD) replik:

Fru talman! Jag vet inte exakt vad ledamoten fiskar efter, men detta är som sagt en åtgärd som är bra, inte bara för miljön utan även för demokrati och globala mänskliga rättigheter. Vi ska inte göda de här skurkstaternas krigskassar. Vi ska inte kunna hållas som gisslan av dem under hot om uteblivna oljeleveranser.

Jag tycker att regeringen och Sverigedemokraterna i sin utrikespolitik håller en mycket tydlig linje i dessa frågor, men den diskussionen kanske ska hållas i utrikesutskottet snarare än i skatteutskottet.

Anf. 70 IDA EKEROTH CLAUSSEN (S) replik:

Fru talman! Det blev ganska tydligt att regeringen inte har så mycket politik för att minska användningen av olja. Jag tror inte riktigt att detta ligger under utrikesutskottet.

Vi vet ju att Sverige på grund av den politik som regeringen har fört fortsatt är jätteberoende av oljan och har påverkats av bränslepriserna som de ser ut just nu i och med att man inte har sett till att vi har drivit på omställningen i Sverige. Vi ser att elbilsanvändningen inte har ökat till den nivå som vi har velat. Vi socialdemokrater vill att vi ska skydda befolkningen mot framtida prischocker genom en stabil inhemsk produktion av drivmedel.

Jag vill passa på att ställa en fråga till ledamoten, förutom den om vad man nu gör för att vi inte ska behöva använda diktaturstaters olja, vilket vi tyvärr i väldigt hög grad blivit tvungna att göra i Sverige: Hur har regeringen tänkt hantera riskerna med till exempel den ransonering av drivmedel som vi står inför, de stigande matpriserna och de ökade geopolitiska spänningarna?

Anf. 71 ERIK HELLSBORN (SD) replik:

Fru talman! Jag skulle säga att de bästa åtgärderna är de som faktiskt går att genomföra och också blir genomförda. Genom den här propositionen tar vi ett viktigt steg i rätt riktning. Vi gör oss mindre beroende på sikt.

Sedan är detta givetvis inte någon silverkula. Det är inget magiskt piller som löser alla problem. Jag tror att vi är överens om vägen fram: Vi ska bli mindre beroende av olja, och vi ska gå mot elektrifiering. Men vi måste hålla oss inom realistiska ramar.

Vi kan säga att vi ska vara fria från det här beroendet i morgon, men vi kommer inte att vara det. Vi måste genomföra realistiska reformer som går att genomföra för att på sikt göra oss mindre beroende.

Anf. 72 CRISTER CARLSSON (M):

Fru talman! Vi ska nu debattera SkU23, alltså permanent skattefrihet för förmån av laddel på arbetsplatsen och utvidgad rätt till avdrag för drivmedelsutgifter. Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Vi måste ha en ansvarsfull klimatpolitik som fungerar i verkligheten. Omkring en tredjedel av Sveriges utsläpp kommer från inrikes transporter.

*Permanent skattefrihet
för förmån av laddel
på arbetsplatsen och
utvidgad rätt till
avdrag för driv-
medelsutgifter*

Det är en sektor som måste ställas om, men det måste ske på ett sätt som faktiskt fungerar för människor i vardagen.

För Moderaterna är vägen framåt tydlig. Elektrifiering är avgörande. Men det räcker inte med att säga åt människor att byta bil – omställningen måste vara möjlig och rimlig för vanliga hushåll. Vi ska inte genom höjd skatt och ökad reduktionsinblandning sätta bränslepriser på kanske 35–40 kronor. Det är inte hållbart för någon som kommer från exempelvis Dalarna, som jag, där många pendlar flera mil om dagen för att komma till jobbet.

Därför fokuserar vi på styrmedel som gör det mer lönsamt att välja rätt – inte dyrare att göra fel. Regeringen föreslår nu att den tillfälliga skattefriheten för laddning av elbilar på arbetsplatsen blir permanent från den 1 juli 2026. Det gör det enklare för både arbetsgivare och anställda att ställa om.

Det andra förslaget rättar till en konkret orättvisa. Den som har en laddhybrid som förmånsbil och laddar den gratis på jobbet inför en tjänsteresa förlorar i dag hela sin avdragsrätt för drivmedel, trots att resan är en tjänsteresa. Regelverket straffar också den som gör det miljövänliga valet. Detta rättar vi nu till.

Fru talman! Detta är riktade reformer som sänker trösklar och förändrar beteenden där det spelar roll. Tidigare i år infördes också en ny elbilspremie riktad till hushåll med lägre inkomster, särskilt i områden där bilen är en nödvändighet. Genom att stödet betalas ut över tid blir det möjligt för fler att ta steget till elbil.

Kritiker menar att tempot är för lågt. Men att driva upp bränslepriset kraftigt, kanske utan att erbjuda realistiska alternativ, riskerar att slå hårt mot hushåll och företag utan att ge den effekt som behövs. Klimatpolitik måste fungera i verkligheten, inte bara i teorin.

Sverige står för en liten del av världens utsläpp, men det betyder inte att vårt arbete saknar betydelse, tvärtom. Genom att visa att omställning kan kombineras med tillväxt och stabil ekonomi kan vi bidra med lösningar som fler länder kan ta efter. På EU-nivå har Sverige varit med och drivit igenom Fit for 55, ett av världens mest omfattande klimatpaket. Det innebär skarpa krav på att minska utsläppen med 55 procent till 2030. Sverige har dessutom ett än mer ambitiöst mål, nämligen klimatneutralitet till 2045.

Men klimatpolitik handlar inte bara om mål utan om förutsättningar. Elektrifieringen av transportsektorn och industrin kräver stora mängder fossilfri el. Därför bygger regeringens politik nu på att kraftigt öka elproduktionen.

Alla fossilfria kraftslag behövs: vattenkraft, vindkraft, solenergi och kärnkraft. Kärnkraften spelar en viktig roll som stabil och planerbar energikälla. Den möjliggör elektrifiering i stor skala. Till skillnad från vind- och solkraft, som varierar beroende på väder, levererar kärnkraften el dygnet runt, året runt. Forskning visar att stabila kraftsystem utan fossila bränslen kräver en balanserad mix. Här har kärnkraften en unik roll.

Samtidigt är det viktigt att vara ärlig: Ny kärnkraft innebär stora investeringar och långa ledtider. Just därför behövs långsiktiga spelregler som gör det möjligt att fatta beslut i dag för att säkra elförsörjningen i morgon.

Att förlita sig enbart på vindkraft är dock inte hållbart. Negativa aspekter av vindkraft inkluderar påverkan på landskapsbilden, buller,

skuggsken och så vidare. Därför måste man ta stor hänsyn till dem som bor i närheten av vindkraften.

Regeringen arbetar nu för att korta tillståndsprocesser, bygga ut elproduktionen och säkra kompetensförsörjningen. Det är så vi undanröjer de hinder som i dag bromsar omställningen.

Klimatpolitiken måste leverera resultat, inte bara ambitioner. Den måste minska utsläppen och också fungera i människors liv. Det är så vi ställer om Sverige på riktigt.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 17.)

*Slopat krav på introduktionsutbildning
för övningskörning*

§ 10 Uppsägning av sparandeavtal

Skatteutskottets betänkande 2025/26:SkU32
Uppsägning av sparandeavtal (prop. 2025/26:73)
föredrogs.

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 17.)

§ 11 Slopat krav på introduktionsutbildning för övningskörning

Trafikutskottets betänkande 2025/26:TU16
Slopat krav på introduktionsutbildning för övningskörning (prop.
2025/26:127)
föredrogs.

Anf. 73 AYLIN NOURI (S):

Fru talman! Det är bra att ta bort kravet på introduktionsutbildning för dem som övningskör privat och för deras handledare. Den nuvarande introduktionsutbildningen har inte fungerat tillräckligt väl, och att avskaffa kravet är därför rimligt. Men som vi påpekar i vårt särskilda yttrande är det anmärkningsvärt att regeringen inte har beaktat Transportstyrelsens övriga förslag i den rapport som regeringen själv beställt i frågan.

Fru talman! Våren 2023 gav regeringen Transportstyrelsen i uppdrag att se över förarutbildningssystemet. Syftet var att lämna förslag på hur systemet kan utvecklas så att det blir enklare och mer ändamålsenligt, så att fler blivande förare kommer bättre förberedda till förarprov och så att de får bättre stöd för att tillgodogöra sig de kunskaper och färdigheter som krävs för att bli trafiksäkra och risk- och miljömedvetna förare.

Detta är viktiga mål. Därför är det också rimligt att ta bort en utbildning som inte har fungerat som avsett. Men regeringens fokus på förberedelser inför själva förarprovet riskerar samtidigt att bli för snävt. Förarutbildningen ska ju inte bara handla om att de blivande förarna ska klara provet utan också om att forma säkra och ansvarstagande förare i linje med trafiksäkerhetsarbetet och nollvisionen.

Fru talman! Transportstyrelsen konstaterar att den privata övningskörningen behöver skärpas. Myndigheten pekar särskilt på behovet av att höja kunskapsnivån och förmågan hos handledarna. Det skulle stärka kvaliteten i övningskörningen och förbättra förutsättningarna för de blivande förarna. Därför föreslog Transportstyrelsen att dagens introduktionsutbildning skulle avskaffas och ersättas av flera åtgärder, bland annat införandet av en ny handledarutbildning för att stärka handledarnas kunskap och förmåga. Detta är förslag som vi menar att regeringen borde ha beaktat.

Fru talman! Trafiksäkerhet får aldrig behandlas lättvindigt. Därför måste den förändring som nu görs följas upp noggrant. Regeringen bör säkerställa en konsekvent uppföljning av reformen för att kunna bedöma dess effekter på trafiksäkerheten. Det är avgörande att förändringar i förarutbildningssystemet inte leder till att säkerheten och tryggheten på våra vägar urholkas.

(Applåder)

Anf. 74 MALIN ÖSTH (V):

Fru talman! Jag måste säga att jag tycker att regeringen har hanterat det här väldigt ofullständigt. Jag tycker inte att man ska hantera lagstiftning på det här sättet.

För det första konstaterar regeringen att det finns ett problem. För det andra tillsätter man en utredning för att lösa problemet. För det tredje tar man emot utredningen och bereder den i ett och ett halvt år för att sedan göra något helt annat än vad utredningen föreslår. Samtidigt hänvisar man till utredningen och får det att framstå som att man bara följer utredningens rekommendationer. Det blir inte bra. Jag tycker inte att det är en seriös hantering.

För tre år sedan gav regeringen Transportstyrelsen i uppdrag att göra en översyn av förarutbildningssystemet. Utredningen tillsattes med syftet att lösa ett problem, nämligen att allt färre klarar förarprovet.

Majoriteten av dem som genomför förarprov klarar det först efter tre försök. De senaste siffror som jag har hittat är från 2024. 161 000 uppkörningar misslyckades det året. Det är alltså nästan 60 procent av alla uppkörningar som misslyckas. Det är en väldigt hög siffra. Av de 161 000 misslyckade uppkörningarna gjordes 123 000 av privatister. Också det är en hög siffra. Det är alltså mer än 75 procent.

Regeringens analys av varför allt färre klarar förarprovet framgår i utredningsuppdraget, där regeringen konstaterar att blivande förare allt oftare kommer till provtillfället utan att vara tillräckligt förberedda. Och i regeringens pressmeddelande i samband med att man gav Transportstyrelsen i uppdrag att utreda frågan sa infrastrukturministern: Vi vill se körkortsaspiranter som kommer väl förberedda och klarar förarprovet på första försöket.

Det här är alltså bakgrunden till utredningen.

I september 2024 presenterade Transportstyrelsen sin utredning genom att lägga fram sin rapport. Regeringen gick sedan vidare med en lagrådsremiss och nu en proposition där man hänvisar till att Transportstyrelsen i sin rapport föreslår att introduktionsutbildningen ska slopas – och så gör man det. Men det är en väldigt selektiv läsning av en stor rapport. Det som Transportstyrelsen faktiskt säger är att dagens

introduktionsutbildning inte räcker för att förbereda handledarna för deras uppgift, och man föreslår att nuvarande introduktionsutbildning ska ersättas av ett antal andra åtgärder för att höja kunskapsnivån, bland annat en obligatorisk handledarutbildning. Det är vad som står.

Det finns alltså inget stöd i rapporten för att introduktionsutbildningen ska avskaffas som ensam åtgärd. Det är viktigt att ha med sig. Att helt slopa introduktionsutbildningen på det sätt som regeringen nu gör får också kritik av flera remissinstanser. Nationella trafiksäkerhetsförbundet, Statens väg- och transportforskningsinstitut, Sveriges Trafikutbildares Riksförbund, Trafikutbildarnas Riksorganisation och Sveriges Åkeriföretag uttrycker alla att en obligatorisk introduktionsutbildning eller handledarutbildning bör finnas kvar i någon form.

Men regeringen avvisar remissinstansernas synpunkter och hävdar att ett icke-krav genom slopad introduktionsutbildning är trafiksäkert och att det ska leda till färre misslyckade uppkörningar. Regeringens resonemang bygger på att ett slopat krav på introduktionsutbildning ska ge möjlighet till ökad mängdträning och att fler på så sätt kan komma bättre förberedda. Men regeringen verkar inte helt övertygad om sin egen argumentation, för samtidigt gör regeringen också bedömningen att ett slopat krav på introduktionsutbildning kan medföra att den privata övningskörningen blir mer ostrukturerad och att det i sin tur kan leda till att fler kommer sämre förberedda till proven.

Från Vänsterpartiet ser vi regeringens hantering av Transportstyrelsens översyn av förarutbildningssystemet som långtifrån klar. Den är inte färdig. Det är det som gör hanteringen oseriös. Vi säger inte automatiskt ja till samtliga förslag som Transportstyrelsen lägger fram, för detta är ett sammansatt och omfattande förslag. Men vi ser det som angeläget att förslagen ges en seriös och sammanhållen hantering. Den hanteringen finns inte alls nu, därav vårt yrkande i vår följdmotion.

Från Vänsterpartiet står vi också bakom Centerpartiets förslag att utvärdera effekterna av slopad introduktionsutbildning efter en viss tid. Det är väldigt rimligt att göra det. Att från början bygga in en uppföljning för att kunna utvärdera och hantera konsekvenser är ett minimikrav. Där borde det inte finnas någon konflikt. Det borde alla stå bakom.

Avslutningsvis, fru talman! Regeringen hävdar också att slopad introduktionsutbildning ska göra körkortet billigare. Men det är långt ifrån säkert. Det finns en risk att det som en handledare som inte har fått möjlighet att uppdatera sin kunskap lär ut är daterat eller till och med felaktigt. Det kan i sin tur leda till precis det som regeringen säger sig vilja motverka, alltså fler omprov och en högre kostnad. En uppkörning kostar 1 000 kronor. Sedan tillkommer bilhyra. Det brukar kosta 800 kronor. Det är alltså 1 800 kronor per uppkörning. En introduktionsutbildning kostar, som jämförelse, mellan 300 och 350 kronor.

Men med det sagt: Att ta körkort innebär en stor kostnad, och det är ett problem som behöver en lösning. Där är vi också helt överens. Men hade regeringen haft en uppriktig ambition att göra körkortet mer ekonomiskt överkomligt hade man inte avskaffat möjligheten till CSN-lån, vilket man har gjort, utan i stället utökat möjligheten till att gälla fler grupper och fler behörigheter. Det hade gett en verklig effekt.

Jag vill yrka bifall till reservation nummer 2.

Anf. 75 THOMAS MORELL (SD):

Fru talman! Jag noterar att det sitter skolungdomar uppe på läktaren. Det här är en fråga som i allra högsta grad berör er, för ni är blivande körkortsinnehavare. Lyssna noggrant på den här debatten!

Fru talman! Sverigedemokraterna står bakom utskottets förslag i betänkandet och yrkar avslag på alla motioner.

Att ta körkort är ett viktigt steg i livet, och för många är det ett kliv in i vuxenvärlden. Körkortet ger individen rörelsefrihet och betydligt större chanser på arbetsmarknaden. Körkortet är därför en viktig del i varje människas liv.

Efter ett godkänt teoriprov och ett godkänt körprov har man körkortet i sin hand. Jag tror alla minns den glädje man kände när man klarat sin uppkörning och därefter kunde rulla ut på vägarna alldeles på egen hand. För bara några veckor sedan upplevde en familjemedlem den glädjen, och det strålade bokstavligen talat om den nybakade körkortsinnehavaren.

Fru talman! Det är precis som för alla andra nyblivna bilister. Den riktiga utbildningen börjar efter det att man har fått sitt körkort. Det är starten på ett livslångt lärande, ty trafiklagstiftningen och trafikmiljön ändras hela tiden. Att klara sitt körkortsprov är egentligen bara ett första test.

Fru talman! Då kommer vi till den fråga som dagens betänkande handlar om – introduktionsutbildningen. De allra flesta är rörande ense om att den obligatoriska introduktionsutbildningen inte har gett den effekt som det var tänkt.

Inom branschen är man tydlig med att det har funnits brister i både utformning och genomförande av dessa utbildningar. Även i utskottet anser en tydlig majoritet att introduktionsutbildningarna inte har fungerat tillfredsställande. Reservationerna till trots delar partierna bilden av att det inte varit gott nog.

Fru talman! Personligen är jag en stor vän av förarutbildning, och jag har ägnat en stor del av mitt vuxna liv åt just detta. Inom FAK, Frivilliga automobilkåren, och SKBR, Sveriges bilkårers riksförbund, som är den kvinnliga motsvarigheten, vidareutbildar vi förare på olika fordonstyper som kan sättas in vid tillfällen när samhället är påverkat av oförutsedda händelser. Det är fantastiskt kul att följa hur förare utvecklas i sin utbildning för att sedan hantera olika situationer på egen hand.

Med det sagt vill jag betona vikten av en väl fungerande utbildning av våra fordonsförare.

Fru talman! När den obligatoriska introduktionsutbildningen slopas, innebär det då att vi får förare som är sämre förberedda? Inget talar för det, eftersom det även från branschen finns en enighet om de allvarliga brister som funnit i introduktionsutbildningarna.

Det finns heller inget som hindrar trafikskolor att erbjuda föräldrar att genomgå en utbildning för att vara bättre förberedda på att vägleda sina barn. För politiken är det viktigt att man följer utvecklingen och moderniserar lagstiftningen så att man bidrar till att minska antalet döda och allvarligt skadade i trafiken. Ju bättre förberedda våra ungdomar är för livet bakom ratten, desto mindre är risken att de skadas i trafiken.

Antalet som underkänns på förarproven visar med all tydlighet att introduktionsutbildningen inte har varit bra nog. Måhända är jag lite yrkesskadad, men jag noterar ofta när jag själv är ute på vägarna att de som

är ute och kör privat har lite svårt att agera när den elev man har med sig inte gör rätt, och felbeteenden fortsätter därför över tid. Detta är ett tydligt tecken på att introduktionsutbildningen inte har haft den effekt som det var tänkt att den skulle ha.

Trafiklagstiftningen är levande materia, och det finns anledning att se över kraven. Här har politiken en oerhört viktig roll när det gäller att se till att trafiklagstiftningen och även utbildningsinsatser blir korrekta så att de som tar sitt körkort är väl förberedda för den uppgift de har när de kommer ut i trafiken.

Anf. 76 ANDERS KARLSSON (C):

Fru talman! Vi debatterar i dag TU16, om slopad introduktionsutbildning för övningskörning. Det är en ganska smal men viktig del för dem som ska ta körkort.

Jag vill börja med att yrka bifall till reservation 1 om uppföljning av föreslagen lagförändring.

Den här förändringen ska ses i ljuset av att vi inte är nöjda med den introduktionsutbildning av våra handledare som har funnits i 20 år. Den har brister och har fått kritik under lång tid, så en förändring är nödvändig. Vi har lyssnat in olika vägar framåt, och det har landat i ett förslag som vi är överens om.

När man gör en sådan här förändring är det ganska självklart att göra en uppföljning. Oavsett om det blir nej till vår reservation anser jag därför att man bör överväga den i alla fall. När man gör så här stora förändringar måste man göra efterkalkyler.

Det är ett ganska stort ansvar att ta på sig att vara handledare för elever. I det här fallet blev det kanske mer mängdträning än vad det hade varit innan, och det var liksom en av tankegångarna. Men med mer av något är det viktigt att göra rätt, och det är inte självklart att handledaren tar eget initiativ för att utbilda sig själv. Om man lär sig fel saker i olika trafiksituationer, till exempel hur man blinkar i en rondell eller var på vägbanan man ska befinna sig i olika trafiksituationer, kan det bli svårt att lära om när man kommer till trafikskolan och ska köra upp. I ett sådant läge skulle det därför kunna innebära fler lektioner för att rätta till det som man har lärt sig fel under den här perioden. Därför tror jag att man måste göra en översyn av hur det här ser ut.

Att det här är viktigt för de nya körkortstagarna är för att unga i dag är överrepresenterade i olycksstatistiken. Yngre förare är med om 50 procent fler olyckor det första året, och risken är ännu större den första månaden. Detta visar på behovet att göra rätt och få mycket träning men också att göra det på rätt sätt.

Trafikolyckor är även den vanligaste dödsorsaken bland äldre tonåringar, vilket är ytterligare ett skäl till att man måste pränta in riskerna med att vara i trafiken över huvud taget. Olyckorna beror många gånger på misstag, rutinfel och även medvetna felhandlingar.

Vi står bakom det som gäller utbildningen, men vi vill se en bättre översyn och ha med det i förslaget från början. Ska vi ha en säker trafikmiljö för våra ungdomar framåt, fru talman, ser vi uppföljning av den här förändringen som ett viktigt steg.

Anf. 77 STEN BERGHEDEN (M):

Fru talman! I dag presenteras och debatteras en proposition från regeringen där vi tar bort kravet på handledarutbildning eller, som det heter, introduktionsutbildning för övningskörning, vilket innebär att den förälder, släkting eller vän som efter den 1 augusti ska övningsköra med sin dotter, son eller annan person inte behöver gå en utbildning på cirka tre timmar för att få göra detta.

Fru talman! Sedan den 1 januari 2006 har det funnits ett krav på att den som ska övningsköra med någon måste gå en handledarkurs tillsammans med eleven. Kursen är på minst tre timmar och ska förklara hur man blir en bra handledare. Kursen kostar mellan 300 och 600 kronor, vilket gör att kanske inte båda föräldrarna går kursen utan endast en av föräldrarna. Redan där begränsas alltså möjligheterna för vem som kan övningsköra med eleven.

Att lära sig att köra bil eller annat fordon handlar om omdöme, kunskap om trafikregler, att kunna hantera fordonet och att köra på ett bra och tydligt sätt. Det handlar om att träna och få en körvana.

Fru talman! När jag växte upp kunde jag träna bilkörning med både mor och far. Det skedde utan någon teoretisk handledarutbildning och fungerade bra ändå.

Sverige är ett av de länder i EU som har högst kostnader för att ta körkort. Vi ser nu över vad som kan ändras eller bör tas bort för att sänka kostnaderna och också öka viljan att ta körkort.

Fru talman! Handledarutbildningen har varit obligatorisk och tvingande för att få övningsköra. Nu ändras det, men det är fortfarande möjligt för körskolorna att ordna de här kurserna på frivillig basis. Om någon förälder känner extra stor osäkerhet inför att bli handledare för sitt barn kan den läsa den information som kommer att finnas och gärna ta en egen körskolelektion för att fräscha upp sina kunskaper. Men att tvinga alla som vill övningsköra med sina barn att gå en handledarutbildning är orimligt. Därför tar vi nu bort detta krav.

Fru talman! Jag vill också lyfta fram att ungdomar som i dag kör privat och sedan chansar på en uppkörning ofta misslyckas. De borde tänka om och i stället ta några lektioner på en körskola och där bättre lära sig att köra bil innan de beställer tid för uppkörning. Statistiken talar sitt tydliga språk. Endast 35 procent av privatisterna klarar uppkörningen medan hela 63 procent av dem som gått på körskola gör det. Satsa på några körskoletider för att bättre klara av uppkörningen! Det skulle minska belastningen på antalet uppkörningstider om alla vore bättre förberedda innan de beställde uppkörningstid.

Fru talman! Kostnaden för att ta körkort i Sverige är bland de högsta i EU. Det är klart att det hämmar utvecklingen. Några avstår från att ta körkort, vilket självklart inte är bra. Jag vill underlätta så att fler tar körkort. Körkort är en förutsättning för att kunna jobba och bo i hela Sverige.

Fru talman! Kostnaderna och avgifterna för att ta körkort i Sverige behöver ses över. Sverige är ett av de länder i EU där det är dyrast att ta körkort, och det behöver vi ändra på. Att vi nu tar bort handledarutbildningen är ett steg för att minska kostnaderna, men fler steg behöver tas. I flera andra länder i EU har man lägre moms på

körkortsutbildningar. Detta borde även Sverige se över för att sänka kostnaderna för att ta körkort.

Fru talman! Körkortet är viktigt. Det ökar rörligheten, ökar möjligheten att få ett jobb och ger friheten att ta sin egen bil till jobbet, skolan och fritidsaktiviteterna och att åka på bilsemester. Körkortet och bilen ger oss frihet, och självklart ska vi underlätta så att fler tar körkort i Sverige.

Fru talman! Detta är början på att försöka underlätta så att fler tar körkort. Vi kommer att jobba fram fler förslag, och ett av dem som redan är känt är att vi utökar giltigheten för ett godkänt teoriprov från dagens fyra månader till ett år. Detta kommer att underlätta för fler att hinna köra upp och få sitt körkort.

Fru talman! Vi måste öka trycket på Trafikverket att ta fram fler uppkörningstider, inte minst på den tunga sidan, där fler uppkörningstider för buss och lastbil behöver ordnas. Det behövs fler chaufförer, och då måste också Trafikverket anpassa sin verksamhet så att det finns tillgängliga uppkörningstider inom rimlig tid och inom rimligt avstånd.

Det finns många viktiga frågor som vi måste lösa, och det jobbar vi med. Jag yrkar bifall till propositionen och till utskottets förslag i betänkandet och avslag på reservationerna.

Anf. 78 MALIN ÖSTH (V) replik:

Fru talman! Tack till ledamoten för anförandet! Jag skulle vilja ta tillfället i akt att ställa frågor till Sten Bergheden.

Jag försökte framföra i mitt anförande att den här propositionen utgår från en utredning från Transportstyrelsen, som hade i uppdrag att göra en översyn av förarutbildningssystemet. Transportstyrelsen föreslår att introduktionsutbildningen avskaffas, men det är inte det enda man föreslår. Man har en rad förslag för att öka kunskapen hos dem som ska handleda den som övningskör. Där ingår bland annat en obligatorisk handledarutbildning.

Instämmer ledamoten i att regeringen har gjort en selektiv läsning eller tolkning av Transportstyrelsens rapport och sedan valt att enbart slopa introduktionsutbildningen? Hur ser ledamoten på det, kopplat till hela rapporten?

Jag har också en väldigt konkret fråga: Hur kommer regeringen att hantera Transportstyrelsens översyn av förarutbildningssystemet? Vad planerar man att göra med den här omfattande rapporten och de förslag som finns i den?

Anf. 79 STEN BERGHEDEN (M) replik:

Fru talman! Det framgår tydligt av utredningen att Transportstyrelsen inte heller tycker att handledarutbildningen fungerar, vilket vi i politiken självklart har snappat upp. Därmed avskaffas den den 1 augusti.

Hur vi går vidare med övriga förslag och annat kommer vi självklart att titta vidare på. Jag tog upp några saker till som jag nog tycker att vi behöver se över. Kostnadsläget i Sverige när det gäller körkort är exempelvis högt. Finns det någonting mer som kan göras från samhället på körkortssidan ska vi självklart titta på den biten.

I reservationerna tog någon upp frågan om översyn. Det sker ju per automatik att alla regeringar går igenom alla lagar och tittar på om

någoting behöver ändras över tid. Jag utgår från att det ingår i det normala arbetet.

Det jag blir lite mer förvånad över är att både Vänsterpartiet och Socialdemokraterna kritiserar att vi inte har gjort allt det som Transportstyrelsen har föreslagit. Då vill jag bara påminna er vänsterpartister och socialdemokrater om att ni satt i åtta år utan att göra någonting åt saken. Vi har tagit tag i detta, och vi har börjat nu. Vi har förlängt teoriprovet giltighetstid. Vi har tagit bort handledarutbildningen, som dömts ut. Vi får se hur vi går vidare med resten. Det blir ytterligare en politisk avvägning vilka frågor vi går fram med.

Anf. 80 MALIN ÖSTH (V) replik:

Fru talman! Tack till Sten Bergheden för svaret!

Jag vill i all ödmjukhet bara påminna om det jag nämnde i mitt anförande. Vi säger inte per automatik ja till alla Transportstyrelsens förslag, för rapporten är så omfattande. Det vi däremot säger är att förslagen som Transportstyrelsen lägger fram borde hanteras samlat. Det blir inte en seriös hantering när man läser en rapport på många, många sidor och sedan selektivt plockar ut ett förslag och lägger de andra åt sidan.

Det är fortsatt väldigt oklart hur regeringen kommer att hantera övriga förslag. Det som jag har hört regeringsföreträdare säga är att man kommer att hantera dem löpande men inte föreslå några lagändringar, vilket alltså betyder att det är varje enskild handledares ansvar att tillägna sig den kunskap som behövs vid övningskörning med någon som kör bil för första gången. Det kommer inte att finnas något krav på det framåt. Det tycker jag kanske är lite uppseendeväckande.

Jag vill också återkoppla till det Sten Bergheden sa om att det är viktigt att få fram fler uppkörningstider. Men 2024 var det 290 000 uppkörningar i Sverige. Av dessa misslyckades 161 000. Att det är brist på uppkörningstider beror helt enkelt på att många kuggar.

Transportstyrelsen säger i sin rapport att handledare i dag inte har tillräckligt med kunskap för att handleda den som övningskör. Det kan kopplas till kvaliteten på introduktionsutbildningen. Det är också därför man föreslår att introduktionsutbildningen ska ersättas av en mängd andra åtgärder, som regeringen avstår från att plocka upp. Däri ligger vår kritik.

Anf. 81 STEN BERGHEDEN (M) replik:

Fru talman! Jag noterar Vänsterns syn på detta och det ledamoten Malin Östh säger. Den biten har vi självklart tittat på, men vi har landat i att nu plocka bort handledarutbildningen. Det är där vi börjar.

Ledamoten Malin Östh tar också upp bristen på uppkörningstider. Jag hade med det lite i mitt anförande. Bristen kanske inte beror på handledarutbildningen i sig utan på att väldigt många rent ut sagt chansar, sätter upp sig på tider och provar att köra upp. Min rekommendation är att elever går på körskola några timmar för att lära sig lite mer. Det skulle nog underlätta en hel del jämfört med att ägna sig åt att bara köra privat och sedan chansa och också belasta uppkörningssystemet rätt hårt, som man gör i dag. Ett medskick till föräldrar och elever är att det är värdefullt med körskola.

Vi kommer aldrig att kunna utbilda handledare som kör privat på samma sätt som körskollärare runt om i landet som mer professionellt utbildar

elever i att köra bil. Min rekommendation och mitt svar är att man bör ta några tider på körskolan och inte ägna sig åt att bara köra privat och sedan chansa och belasta systemet.

Anf. 82 HELENA GELLERMAN (L):

Fru talman! I dag debatterar vi ett slopat krav på introduktionsutbildning vid övningskörning. Jag vill yrka bifall till utskottets förslag till beslut.

Detta gäller ju körkortsutbildning, men jag vill börja i en annan ände. Sverige är ett avlångt land med städer, tätorter och väldigt mycket landsbygd. Bilen spelade en avgörande roll när vårt land industrialiserades. Med åren har kollektivtrafiken och järnvägen byggts ut alltmer. Bilar, lastbilar och bussar spelar dock fortfarande en mycket viktig roll för individens frihet att åka dit man vill, för människors möjlighet att ta sig till arbetet och för våra företags konkurrenskraft.

När jag var ung var det en självklarhet att ta körkort vid 18 års ålder. Man ville vara fri. Man ville kunna ta bilen och åka dit man ville. Jag övningskörde med mina föräldrar, men framför allt tog jag 17 lektioner på en trafikskola. Det var framför allt när man åkte med en utbildad körskollärare som man lärde sig alla detaljer och allt som man behöver kunna för att köra säkert. Det är oerhört viktigt att de som tar körkort i dag verkligen lär sig att en bil är en tung sak som kan orsaka stor skada om man inte lär sig att hantera den på rätt sätt.

När jag var ung tog man alltså körkort vid 18 års ålder, och så är det fortfarande på väldigt många ställen runt om i landet. Körkort är i många fall en nödvändighet för att man ska kunna ta ett jobb. Samtidigt har den ökade inflyttningen till större städer och den utbyggda kollektivtrafiken gjort att många väljer bort bilen eller tar körkort senare i livet. Följden har blivit att antalet personer som tar körkort har minskat drastiskt. Det har påverkat individers möjlighet att få jobb. Det har också skapat en brist på chaufförer till yrkestrafiken. Ett vanligt körkort är ju inkörsporten till en yrkesutbildning för att kunna köra lastbil eller buss.

Den sjunkande trenden har pågått länge, och redan i början av 2000-talet funderade man på lösningar för att göra körkortsutbildningen mer attraktiv. År 2006 infördes krav på introduktionsutbildning vid privat övningskörning. Man ville ge handledare och elever bättre kunskaper och färdigheter. Man ville också att de skulle få bättre struktur och innehåll i den privata övningskörningen.

Under de senaste åren har vi sett att andelen godkända förarprov har sjunkit dramatiskt. Eleverna har inte varit tillräckligt förberedda när de kommit till förarprovet och har därför blivit underkända. Mot den bakgrunden gav regeringen Transportstyrelsen i uppdrag att göra en översyn av förarutbildningen och föreslå åtgärder för att öka andelen elever som kommer väl förberedda till förarprovet och kan få sitt körkort i handen.

I Transportstyrelsens rapport finns en lång rad bra förslag till förbättringar. Man konstaterar att introduktionsutbildningen inte har levt upp till de förväntningar man hade vid införandet år 2006. Man konstaterar att utbildningen haft liten eller ingen effekt på strukturen och innehållet i övningskörningen. Utbildningen har också visat sig ha bristande kvalitet,

och det har visat sig svårt att anpassa utbildningen till både förare och handledare.

Regeringen förslår därför att kravet på introduktionsutbildning tas bort. Syftet är att underlätta för privatpersoner att övningsköra med flera handledare och få mer mängdträning så att fler kan klara förarprovet och få körkort. Att man får handleda maximalt fem personer under samma period gäller dock även fortsättningsvis. Samtidigt är det, som Transportstyrelsen tar upp i sin rapport, viktigt att ge information till blivande förare och deras handledare. Regeringen arbetar vidare med frågan, men detta behöver inte regleras i lag och finns därför inte med här.

Även om vi tar bort kravet på handledarutbildning är det bra att ta några lektioner så att man är mer redo och vet att man med stor sannolikhet kommer att klara förarprovet. Jag har själv övningskört med mina tre barn, och alla tre har sagt att det har varit jättebra att köra med mig. Det är dock när de har kört med en utbildad körskollärare som de verkligen har lärt sig att köra bil. Det har jag tagit med mig. Som handledare kan man ge mängdträning, men det är oerhört viktigt att åtminstone ta några lektioner med en utbildad körskollärare. Läraren kan rätta till fel som kanske beror på att handledaren tog körkort för länge sedan.

Liberalerna vill att vi i regeringen arbetar vidare med förslagen i Transportstyrelsens rapport. Nu tar vi första steget genom att ta bort en introduktionsutbildning som har visat sig inte ha någon effekt.

Anf. 83 TORSTEN ELOFSSON (KD):

Fru talman! Handledarutbildning, eller introduktionsutbildning för privat övningskörning, blev obligatorisk 2006. Utan att veta antar jag att införandet grundades på tanken att övningskörningen i sig skulle bli säkrare och att detta i förlängningen skulle bidra till ett minskat antal trafikolyckor och därigenom ökad trafiksäkerhet. Resultatet har inte blivit det förväntade, om nu det jag nyss nämnde var målsättningen.

Statistiken visar att unga bilförare fortfarande är de mest skadedrabbade. Antalet personer som omkommer i trafiken har minskat trendmässigt sedan 1990, men sedan 2020 har nivån varit i stort sett oförändrad. Antalet individer som skadas i trafiken har också minskat, men den minskningen har pågått sedan början av 2000-talet.

Om man bläddrar vidare i statistiken ser man att antalet skador och utbetalda skadeersättningar ökar. Det talar för att den obligatoriska utbildningen har haft liten eller ingen effekt och inte har inneburit någon konstaterad förbättring när det gäller övningskörningen, vilket även Transportstyrelsen framhåller.

Efter samtal med personer som genomgått handledarutbildningen är den samlade uppfattningen att utbildningen upplevs som tämligen meningslös. Möjligen kan utbildningen och innehållet i den skilja sig åt mellan olika delar av landet, men det förändrar inte bilden att kravet är av ringa värde för såväl körkortsaspiranten som handledaren. Därigenom framstår det som ett mindre värdefullt instrument för ökad trafiksäkerhet.

Som nämnts här i talarstolen kuggas allt fler på förarproven. Över hälften av förarna underkänns på uppkörningen. Statistik visar att sex av tio kuggar, ofta på grund av bristande utbildning och förberedelse. Det framhålls att detta särskilt gäller dem som övningskör privat. De vanligaste

felen inkluderar dålig planering, bristande samspel i trafiken och felaktig hastighetsanpassning.

Fru talman! Det obligatoriska kravet på handledarutbildning har medfört ökade kostnader samtidigt som det inte har höjt kompetensen hos den som ska klara förarprovet. Kravet har även skapat trösklar med minskade möjligheter till träning för den som vill övningsköra privat.

Nu slopas kravet, och vi öppnar för ökade möjligheter för fler att handleda den som vill övningsköra. Det är ju väl känt att övning ger färdighet, så det vill vi uppmuntra.

Det ökade antalet underkända förarprov tyder på brister i kunskap om kraven för ett godkänt förarprov. Uppenbart finns ett behov av en ökad professionell vägledning, vilket några talare före mig har varit inne på. I vissa länder är det numera inte tillåtet med privat övningskörning, till exempel i Danmark och Tyskland. Som också har nämnts är förarutbildning förenad med kostnader, och ett framtida hinder för privat övningskörning är inte en fråga för dagens debatt utan mer en personlig reflektion. Måhända är det något som bör beaktas i en framtida översyn av övningskörning för B-behörighet.

Fru talman! Med detta sagt är regeringens proposition en välkommen förändring, och jag yrkar därför bifall till utskottets förslag.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 17.)

§ 12 Ett ställföreträdarskap att lita på

Civilutskottets betänkande 2025/26:CU22
Ett ställföreträdarskap att lita på (prop. 2025/26:92)
föredrogs.

Anf. 84 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD):

Fru talman! Nu debatterar vi betänkandet *Ett ställföreträdarskap att lita på*. Det är ett betänkande om något mycket viktigt: att människor som behöver en god man, en förvaltare eller en förordnad förmyndare ska kunna känna trygghet i att systemet fungerar.

Det här är en reform som har varit efterfrågad under mycket lång tid. Låt mig börja med att påminna om varför den har varit efterfrågad. Problematiken uppstod på allvar när Sverige under alldeles för lång tid förde en extrem och ansvarslös migrationspolitik. Detta går långt tillbaka i tiden men nådde sin kulmen när omkring 30 000 ensamkommande barn och ungdomar sökte asyl under 2015. Då sattes kommunerna under mycket hård press, och staten konstaterade själv att tillgången på gode män var otillräcklig. JO har beskrivit hur barn tvingades vänta på god man för att det rådde extrem brist och att det inte var ovanligt att gode män hade uppemot 30–40 uppdrag.

Detta är ett tydligt exempel på vad som händer när politiken väljer att blunda för effekterna av sina beslut och när ett system som bygger på ansvar och förtroende pressas så långt över sin kapacitet att det helt enkelt slutar att fungera.

Nu städar Tidöregeringen upp efter Socialdemokraternas misslyckande, stärker skyddet för den enskilde och gör systemet mer rättssäkert, mer seriöst och mer tillförlitligt. Vi stärker den enskildes ställning. Vi tydliggör vad uppdraget som ställföreträdare innebär. Vi ökar fokus på den enskildes vilja och välbefinnande. Vi förbättrar insynen i hur uppdraget sköts. Vi ger också en statlig myndighet ett tydligare ansvar för vägledning, information, utbildning och föreskrifter. Det är viktiga förändringar som bidrar till bättre kvalitet och bättre ordning. Vi inför också anmälningsplikt vid misstanke om vissa brott. Vi ger överförmyndare beslutanderätt i vissa ärenden som inte är tvistiga, och vi lagreglerar möjligheten att använda anställda ställföreträdare. Sammantaget är detta ett rejält reformpaket. Det är inte symbolpolitik; det är konkreta förbättringar.

Samtidigt är det viktigt att säga att den stora majoriteten gode män och förvaltare gör ett mycket värdefullt arbete. De hjälper människor som annars riskerar att stå ensamma i svåra situationer. De tar ansvar för personer som behöver stöd i kontakten med myndigheter, i ekonomiska frågor och i vardagen. Många gör detta med stort engagemang och med en stark känsla för ansvar. Det arbetet förtjänar både vår respekt och vår uppskattning.

Vi måste kunna visa vår uppskattning för alla dem som lägger tid och arbete på att hjälpa andra samtidigt som vi är ärliga med att systemet inte alltid har fungerat som det borde. Vi har alla hört om fall där personer har samlat på sig mycket stora mängder uppdrag men gjort bristfälliga insatser. Vi har också hört om människor som har byggt upp omfattande verksamheter kring detta och tjänat stora pengar medan de som skulle få hjälp i stället har blivit lidande. Det är inte acceptabelt. När kontrollen brister drabbar det människor som redan befinner sig i en utsatt situation.

Sverigedemokraterna har länge lyft behovet av skärpningar på detta område. Redan när Sverigedemokraterna hade sin första familjerättskonferens i Helsingborg 2016 var just frågan om gode män något som engagerade Sverigedemokraternas kommunpolitiker runt om i Sverige. Då var det nog få som trodde att deras framarbetade förslag om ett nationellt register skulle bli något regeringen gick fram med nästan exakt tio år senare.

Förslaget om ett nationellt register är ett av många förslag som har kommit fram på våra FRK-konferenser, som de kallas internt, och nu står jag till slut här med förslaget från regeringen och ett rungande bifall till det från civilutskottet. Det är nu det sker, på riktigt.

Fru talman! När det gäller reservationerna menar vi att de alla bör avslås. Regeringens linje är mer genomtänkt och mer träffsäker. Vissa av reservationerna går längre än vad som är rimligt i det här skedet medan andra missar helheten eller riskerar att skapa nya problem i stället för att lösa gamla.

Socialdemokraterna vill gärna glömma sin delaktighet i flyktingkaoset som skapade problemen kring gode män genom att lägga fram en symbolpolitik som är mer långtgående än regeringens. Eller vad sägs om att anmäla alla brott, även sådana som inte har fängelsestraff i straffskalan, som Socialdemokraterna uttrycker det i en reservation?

Men vilken typ av brott är det som inte har fängelse i straffskalan? Har ni funderat på det? Jo, de vanligaste brotten som saknar fängelse i

straffskalan är förolämpning samt att det saknas bilbälte, att man håller mobilen i handen under körning, att gående korsar väg på fel sätt, det vill säga går mot röd gubbe, att cykelhjälms saknas på passagerare under 15 år, att låta cykeln eller mopeden dras av annat fordon, så kallad hankning, och att bryta mot olika typer av stopplikt och väjningsplikt. Nu tror jag inte att det är dessa brott Socialdemokraterna egentligen syftar på, men det är faktiskt det de skriver i sin reservation.

Jag är inte hundra procent säker på att vi har hamnat exakt rätt i vår avvägning av vilka brott som ska ha anmälningssplikt. Man kan säkert ha synpunkter på var gränsen ska gå, och det kan behöva ses över i framtiden. Men jag är ganska säker på att Socialdemokraterna har hamnat helt fel. Här behövs inte mer symbolpolitik. Här behövs en lagstiftning som fungerar, på riktigt.

Avslutningsvis yrkar jag bifall till utskottets förslag och avslag på samtliga reservationer.

Anf. 85 LAILA NARAGHI (S):

Fru talman! Gode män och förvaltare ska vara viktiga stöttepelare för de personer i vårt land och vårt samhälle som är i behov av ställföreträdare, men det har framkommit omfattande brister i den reglering som funnits.

Det var den socialdemokratiskt ledda regeringen som 2019 tillsatte utredningen om ett ställföreträdarskap att lita på. Det var en översyn som syftade till att förbättra tillsynen, skapa bättre förutsättningar för att kompetenta personer ska ställa upp som ställföreträdare och stärka enskildas ställning och skydd.

I slutändan handlade utredningen om att de personer i vårt samhälle som är i behov av stöd och av en ställföreträdare ska kunna lita på att de får den hjälp som behövs. Utredningens betänkande presenterades 2021 och remissbehandlades.

Fru talman! Vi socialdemokrater har varit mycket måna om att utredningen ska tas vidare av nuvarande regering utan dröjsmål, så att lagen kan förbättras. Därför har vi tagit upp detta med justitieministern åtskilliga gånger. Vi har ställt skriftliga frågor och interpellationer, skrivit motioner och ordnat möten. Vi har haft möten med kunniga personer och organisationer, runt om i landet, bland annat gode män, förvaltare, överförmyndare, SKR, alltså Sveriges Kommuner och Regioner, och Centrum för rättvisa, som företrätt utsatta och bedragna individer som blivit lidande till följd av lagen.

Tillsammans har vi arbetat för att regeringen ska ta utredningen vidare. Vi har legat på, för att tala klarspråk, i flera år. Det har vi gjort, fru talman, därför att vi vet att det är många som väntat på en ny lag och som behövt att lagen ändras.

Det här blev tydligt i fallet Therese, som *Uppdrag granskning* uppmärksammade häromåret. Det var 2024 som SVT rapporterade om en kvinna som tre år tidigare försvunnit från sitt hem i Värmland. Hennes förvaltare hade bestämt att hon skulle hållas gömd. I *Uppdrag granskning* framgick dock att de som kände kvinnan var övertygade om att beslutet var fel, och hennes föräldrar sökte förtvivlat efter dottern.

Fram tills för några år sedan bodde kvinnan, som har flera funktionsnedsättningar, hemma hos sina föräldrar i Värmland, med hjälp av assistenter och en förvaltare som har företrätt henne och skött hennes

ekonomi. Granskningen beskriver dock att samarbetet mellan föräldrarna, assistenterna och förvaltaren hade kantats av konflikter.

Förvaltaren ansökte om kontaktförbud för föräldrarna, men det avslogs av åklagare som konstaterade att det inte fanns risk för hot och våld mot kvinnan. Då ansökte förvaltaren i stället om skyddad folkbokföring i kvinnans eget namn, hos Skatteverket. Kvinnan flyttades till hemlig adress och försvann från alla offentliga register.

Föräldrarna upplevde att deras dotter hade kidnappats. Flera personer i familjens närhet ställde sig frågande till att kvinnan hölls gömd. Det fanns heller ingen dokumenterad tillsyn som motiverade att hon hölls gömd av förvaltaren. När SVT lyckades spåra kvinnan, som flyttats till en lägenhet 65 mil från sitt hem, uttryckte hon en önskan om att kunna bjuda familj och vänner till sin födelsedag, men det kunde hon inte. Hon sa till SVT: ”Jag har ju ingen telefon.”

Fru talman! Det som framkom i granskningen är oerhört allvarligt. En förvaltare, i detta fall företaget Optio, har tillåtit agera så här mot utsatta individer och dessutom fått betalt av staten för det, från skattepengar! Företaget har via sin vd låtit meddela att de har som policy att inte tala med journalister. Med hjälp av Skatteverket kunde förvaltaren och företaget sopa undan insyn, i ett system som redan dras med bristande tillsyn. Samma företag var även förvaltare åt Arne Gavelin i Västernorrland. Han blev satt under förvalterskap mot sin vilja men fick efter lång kamp rätt mot staten i domstol.

Fru talman! Det har varit tydligt att lagen brustit och att enskilda individer som Therese, Arne och många fler har lidit oerhört till följd av detta. Det rör sig om systemfel. Vi välkomnar därför att propositionen äntligen har kommit till riksdagen så att vi kan få en ny reglering på plats. Till exempel införs nu ett ställföreträdarregister, vilket vi socialdemokrater länge har velat ha.

Fru talman! Även om det är bra att regeringen går vidare med det vi startade har regeringens lagförslag stora brister. Det är en allvarlig brist att regeringen lämnar fri lejd åt privata företag som Optio att fortsätta att utnyttja enskilda individer och få betalt från skattemedel. Detta marknadsmisslyckande, som många lidit till följd av, måste bort, men regeringen väljer att inget göra.

Fru talman! Systemet med gode män och förvaltare bygger på människors ideella engagemang, det vill säga att det finns personer som på sin fritid och mot en relativt låg ersättning ställer upp och tar hand om en annan persons ekonomiska och personliga angelägenheter.

Det finns många ställföreträdare runt om i landet som gör fantastiska insatser för sina huvudmän, sina medmänniskor. Dessa ställföreträdare ska ha vårt erkännande och vår respekt. Vi socialdemokrater delar regeringens bedömning att det ideella engagemanget är en styrka för samhället och viktigt att bevara.

Bland dem som behöver en god man eller förvaltare finns dock personer med ett stort hjälpbehov som får vänta länge på att en ställföreträdare förordnas. Det förekommer även att överförmyndaren inte alls kan hitta en lämplig ställföreträdare för den som behöver hjälp.

Fru talman! Sedan några år tillbaka finns ett antal privata företag som tillhandahåller ställföreträdare. För att möta behovet av ställföreträdare i komplicerade ärenden har vissa kommuner även inrättat en så kallad

förvaltarenhet. Justitieombudsmannen har uppmärksammat att kommunala förvaltarenheter kan fylla en funktion när det hos en överförmyndare råder brist på ställföreträdare som är beredda att åta sig nya och särskilt krävande uppdrag.

Vi socialdemokrater instämmer i regeringens bedömning att anställda ställföreträdare behövs i vissa fall, men vi motsätter oss regeringens förslag att vinstdrivande privata aktörer ska tillåtas tjäna pengar på utsatta individer. Det är inte värdigt att fortsätta så.

Fru talman! Efter att Ställföreträdarutredningens betänkande presenterats skrev professor emerita Eva Blomberg på DN Debatt häromåret om utredningens förslag. Hon skrev bland annat: ”Om jag vore kriminell skulle jag satsa på denna bransch. Cirka 40 miljarder kronor ligger i potten. Dagligen annonseras vilka som kan vara lämpliga offer och inte sällan var de bor. Det borde inte vara så svårt att lura pengar av dem i ett kontrollsystem som enbart bygger på att räkenskaper granskas en gång om året av överbelastade tjänstemän.”

Också andra har pekat på detta problem, bland annat *Uppdrag granskning*, som jag nämnde och som visat hur företaget Optio utnyttjat både Therese i Värmland och Arne i Västernorrland.

Det är fel att företag tillåts fortsätta så här. Det förstör enskildas liv. Samtidigt tjänar företag pengar på det, och det finansieras av våra svenska skattemedel. Det är uppseendeväckande att regeringen ställer sig på de här företagens sida och tycker att det är okej att de fortsätter att tjäna pengar på utsatta individer.

Vi socialdemokrater säger nej till detta. Vårt förslag är i stället att den som på grund av sin anställning åtar sig uppdrag som god man eller förvaltare ska få förordnas som sådan ställföreträdare inom kommunala förvaltarenheter eller annan icke-vinstdrivande organisation, om det finns särskilda skäl. Därför, fru talman, yrkar jag å Socialdemokraternas vägnar bifall till reservation 4.

Fru talman! En annan brist i regeringens förslag är deras slapphet mot kriminalitet. Vi socialdemokrater menar att om överförmyndaren har anledning att anta att en förordnad förmyndare, god man eller förvaltare har begått ett brott – oavsett vilket brott det handlar om och oavsett vem som drabbats – ska överförmyndaren omedelbart anmäla detta till Polismyndigheten eller åklagare. Varför säger SD-regeringen nej till det? Varför denna slapphet mot kriminalitet som drabbar funktionshindrade och samhällets mest utsatta?

Fru talman! Låt mig ge ett exempel. Om en ställföreträdare exempelvis misstänks ha begått barnpornografibrott innebär det en riskfaktor för huvudmannen om denne är ett barn, även om huvudmannen i ett inledande skede inte misstänks vara brottsoffer för gärningen eller brottet inte har skett ”i samband med verksamheten”.

Ett annat exempel, fru talman, är om en ställföreträdare har ägnat sig åt bedrägerier och förskingring. Då finns det också en risk för huvudmannen, och det bör polisanmälans även om misstanken om bedrägeri och förskingring inte gäller huvudmannen. Personer som begått brott ska som regel inte parallellt vara ställföreträdare åt utsatta människor. Självklart måste det polisanmälans, oavsett vad. Varför håller Moderaterna, SD, L och KD inte med om detta?

Fru talman! Regeringens lagförslag brister också avsevärt när det kommer till barnen. För utsatta barn är det viktigt att vuxna som uppmärksammar oro kring barnet anmäler detta till socialtjänsten. För barn med ställföreträdare, eller barn som har föräldrar som har ställföreträdare, kan just överförmyndaren vara den enda som faktiskt har insyn och ser helheten kring ett barn som far illa. Precis som för andra kommunala tjänstemän som kommer i kontakt med barn ska det finnas en anmälningsplikt vid oro, menar vi.

Därutöver, fru talman, anser vi att barn har rätt till insyn i det som gäller dem, i enlighet med barnkonventionen, som är svensk lag. Vi socialdemokrater välkomnar regeringens förslag om ökad insyn för den enskilde i ställföreträdarens verksamhet men menar att barns rättigheter måste tydliggöras.

Vårt förslag är att gode män och förvaltare löpande ska hålla huvudmannen informerad om uppdraget, om det inte finns särskilda skäl mot det. Även förordnade förmyndare ska ha en sådan skyldighet i förhållande till barn som har fyllt 16 år. Förmyndare ska även informera ett yngre barn, om det bedöms vara till barnets bästa.

Att den förordnade ställföreträdaren har fullgjort sin informationsskyldighet ska redovisas i årsberättelsen, menar vi. Om yngre barn inte har informerats ska det i årsberättelsen motiveras varför, så att det blir transparent. Vad är anledningen till att Moderaterna, SD, KD och L säger nej till det?

Fru talman! Regeringen meddelar i propositionen sina planer om vilken myndighet som ska få de uppgifter som uppstår med lagändringarna. Då regeringens redogörelse för vald myndighet upptar ett visst utrymme i propositionen har vi i vår följdmotion framställt vad som saknas.

Kortfattat handlar det om att regeringen avser att utse MFoF. Men regeringens överväganden framstår som bristfälliga då inget nämns om de stora problem som framkommit om myndigheten.

I vår följdmotion tar vi upp det. Sammanfattningsvis rör det sig om att MFoF har uppvisat omfattande brister i fråga om sin rättstillämpning och verksamhet. Det har drabbat många utsatta individer, inklusive många barn.

Det torde därför vara uppenbart att MFoF inte har den kapacitet som krävs för att ta sig an ännu ett ansvarsområde som rör mycket utsatta individer, varav många barn.

Socialdemokraterna ifrågasätter därför regeringens ansats att göra MFoF ansvarig. Det framstår som ett dåligt underbyggt ställningstagande från regeringens sida. Vår förhoppning är att regeringen gör ett omtag och lägger uppgifterna annorstädes.

Fru talman! Avslutningsvis: Det är angeläget att följa upp om och hur lagändringarna får effekt samt om ytterligare lagändringar är motiverade. Erfarenheten visar att lagändringar inom detta område ofta får sina verkliga konsekvenser först i tillämpningen, exempelvis vad gäller rekrytering, arbetsbelastning och rättssäkerhet. Därför bör en kontrollstation om tre till fem år finnas, varför vi har föreslagit detta.

I detta anförande instämde Joakim Järrebring och Markus Kallifatides (båda S).

Anf. 86 JENNIE WERNÄNG (M):

Fru talman! Det har genom åren förekommit några utspel i talarstolen, men även sång har jag hört. Jag ska inte sjunga, fru talman. Men jag vill ändå sända ett tack!

Efter 14 år på olika nivåer slutar jag helt inom politiken efter denna mandatperiod. Därför vill jag säga tack: Tack för ett bra samarbete, tack för en god ton och tack för ett hårt arbete tillsammans.

Till de influencers som säger att just de har det viktigaste jobbet skulle jag vilja säga: Det är här det sker – arbetet med att värna och skydda demokratin, som vi inte får ta för given i dessa tider av oro. Det har varit en förmån att ha fått vara en del av detta arbete i demokratins hjärta.

Fru talman! I dag behandlar vi betänkande 2025/26:CU22. Jag vill yrka bifall till utskottets förslag.

Fru talman! För fyra år sedan lämnade jag mitt uppdrag som ensam överförmyndare. Uppdraget gav mig en väldigt nära inblick i arbetet som görs och som är helt avgörande i många människors vardag.

Jag har sett behoven och sårbarheten och när det vi ibland tar för givet inte längre fungerar. Det kan handla om dödsfall, sjukdomar och ålderdom eller om ensamhet som plötsligt omsluter en människa. Ni kan inte ana vad det gör när någon då ställer sig upp och tar det ansvaret.

Det jag tar med mig från mitt uppdrag som överförmyndare är att det inte handlar om system. Det handlar om ansvar och trygghet i livets allra svåraste stunder.

Det är vårt ansvar här inne att det arbetet fortlöper och att det finns förutsättningar för att man ska våga och vilja vara ställföreträdare. Men det gäller också att trygghet och tillit finns inbyggda i systemet.

Även i mitt jobb som undersköterska i hemtjänsten har jag ägnat många timmars dialog åt gode män, där jag plötsligt varit den som står närmast personen som är i behov av stöd.

Där får man tillsammans lägga ett pussel utifrån den personens liv. Hur har han eller hon levt? Hur har man velat ha det? Vad är viktigast? Hur borde personen ha velat ha det, nu när minnet sviker?

Ett ställföreträdarskap att lita på är titeln på propositionen. Det är en reform för ökad trygghet och självbestämmande. Jag anser att denna proposition har precis de steg som vi behöver ta nu. Det är fler steg som behöver tas, men detta är ett steg på den resan.

I detta anförande instämde David Josefsson (M).

Anf. 87 MARTINA JOHANSSON (C):

Fru talman! De personer som behöver en god man eller förvaltare hör till några av de mest utsatta i vårt samhälle. Det är barn som står utan sina föräldrar och äldre som inte längre klarar av sin vardag. Det kan också vara en person med funktionsnedsättningar som behöver stöd för att kunna leva ett självständigt och värdigt liv.

Att säkerställa att systemet med ställföreträdare är tryggt och rätts-säkert och sätter individens bästa längst fram i rummet är en av våra viktigaste skyldigheter.

Därför är jag och Centerpartiet väldigt glada för det lagförslag som i dag ligger på bordet. Det här är en efterlängtd och nödvändig reform som på flera punkter både moderniserar och stärker regelverket.

Vi välkomnar särskilt de delar som stärker den enskildes ställning och inflytande. Att ställföreträdarens uppdrag blir tydligare, med ett ökat fokus på individens vilja och välbefinnande, är ett viktigt liberalt framsteg. Människor ska inte bara bli föremål för förvaltning, utan de ska vara huvudpersoner i sina egna liv, med rätt till både insyn och delaktighet.

Vi är också mycket positiva till att det nu införs ett nationellt ställföreträdarregister. Det är någonting som Centerpartiet drivit på en längre tid, och att en statlig myndighet får ett ansvar för tillsyn och utbildning.

Det här kommer att öka kvaliteten och likvärdigheten över hela landet. Det kommer att göra det enklare för både kompetenta och engagerade ställföreträdare att utföra sina uppdrag, och det kommer att göra det svårare för olämpliga personer att agera i systemet. Det är bra och nödvändiga reformer som stärker rättssäkerheten.

Fru talman! Vi välkomnar som sagt lagförslaget men önskar att regeringen gått längre när det gäller barns rättigheter att få information och vara delaktiga i sitt eget liv.

I lagen står det att den som fyllt 16 år har rätt att få information från sin förordnade, men jag tycker inte att det är tillräckligt. Även barn under 16 år borde ha den rättigheten.

Det borde kanske inte ens finnas en gräns, utan det borde vara självklart att alla får information om det som berör dem. Det är lika självklart som att man utgår från barnets mognadsgrad.

Jag som förälder har hela tiden på olika sätt inkluderat mina barn i det som berör dem i deras liv, utifrån vad de själva har förmågan att ta emot och fatta beslut om. Det borde vara självklart även om dessa barn har en förordnad.

Fru talman! Barnkonventionen är svensk lag, och barn har rätt att komma till tals och få information om sitt liv. Det är ingenting vi ska ta lätt på, utan vi är skyldiga att se till att det blir så för alla barn.

Det är därför vi vill att regeringen återkommer i just den frågan. Det är som sagt en bra proposition, men kom ihåg: Stärk barnens rättigheter! Jag yrkar bifall till reservation nummer 3.

Anf. 88 LARRY SÖDER (KD):

Fru talman! I dag behandlar vi ett betänkande som behandlar något av det mest grundläggande vi har i ett civiliserat samhälle. Det handlar om att se till att varje människa, oavsett hur sårbar hon är, får ett stöd hon kan lita på.

Även om man är utsatt och sårbar fungerar tyvärr inte alltid systemen. Det är bara att googla och titta på vad som har hänt inom detta område.

Jag hittade en artikel från Expressen den 7 december: God man misstänks ha plundrat 95-årig kvinna. Sveriges Radio den 13 januari: God man lurade dement kvinna på lägenhet – får fängelse. Sveriges Television den 17 juli: Nära en miljon kronor försvunna – förvaltare ska ha lurat flera funktionsnedsatta.

Vi har väldigt goda intentioner, men som tidigare talare har sagt finns det samtidigt människor som vill utnyttja systemet. Det är därför vi måste ha tydliga ramar och se till att det faktiskt är de människor som är utsatta och sårbara som är i centrum när det gäller detta. *Ett ställföreträdarskap*

att lita på tycker jag är ett viktigt steg mot ett mer rättssäkert, människovärdigt och effektivt system för god man och förvaltare.

Som kristdemokrat ser jag varje människa som unik och värdefull. Det gäller inte bara de friska och de starka, utan det gäller i allra högsta grad dem som på grund av psykisk sjukdom, funktionsnedsättning eller annan orsak inte längre kan sköta sina egna angelägenheter. För dessa medborgare är ställföreträdarskapet inte någon byråkratisk formalitet, utan det är en förtroendefråga mellan den som sköter det och den som behöver det.

Det handlar om att någon annan ska få lov att fatta beslut gällande ekonomi, boende, vård och personliga angelägenheter. Dessa beslut påverkar den enskilda människan.

Jag menar att regeringens proposition tar tag i de brister som funnits för länge. Ramarna för uppdraget blir tydligare för den som åtar sig det, och den enskildes vilja ska väga tyngre. Jag tror att det i de samtal som jag har fått kan påvisas att den gode mannen ibland inte tar ansvar för att hitta lösningar för enskilda människors vilja att vara nära kära och släktingar utan faktiskt ibland isolerar den som behöver en god man eller ställföreträdare. Jag tror att det är jättebra att vi har fokus på den enskilde i den här propositionen. Fokus ska ligga på välbefinnande och inte bara på administration.

Det införs ett nationellt ställföreträdarregister som jag tycker är väldigt bra. Det är ett verktyg som både ökar transparensen och gör det enklare för kompetenta gode män och förvaltare att göra ett bra jobb. De måste ju kunna visa en behörighet när de träffar banker och liknande, och det finns otaliga exempel på att gode män inte har kunnat göra det de är utsedda att göra för att de inte har kunnat påvisa att de är gode män.

Hur många är egentligen ställföreträdarna? Man gjorde en undersökning i slutet av 10-talet, och då var det 150 000 gode män och 150 000 förvaltare. När vi har ett register kanske vi får reda på exakt hur många det är, för det är ingen som har koll. Detta är också bra med registret.

Vi stärker den enskildes ställning samtidigt som vi höjer kvaliteten på verksamheten och underlättar för dem som ställer upp som ställföreträdare. Det är inte alltid så lätt att rekrytera eller behålla goda krafter. Många gör detta ideellt och drivs av medmänsklighet och ansvarstagande. En ledamot pratade tidigare om den demokratiska roll man har, och jag anser nog att det är en demokratisk roll som ställföreträdare också har. De tar sitt samhällsansvar på det sättet och hjälper en annan medmänniska. Jag vill påstå att de förtjänar bättre stöd och tydligare regler.

Vi kristdemokrater tror på ett samhälle där ingen lämnas ensam och där familjer och anhöriga så långt det går kan vara med och stödja men där samhället kliver in när det faktiskt behövs på ett sätt som värnar både frihet och trygghet för den enskilde.

Jag tycker att det här betänkandet är ett steg i rätt riktning. Givetvis kan man göra fler saker, och vi kommer säkerligen att upptäcka fler saker vi behöver göra framgent, men då får vi hjälpas åt att hitta dem och ta dem vidare.

Jag yrkar bifall till förslaget i utskottets betänkande.

Anf. 89 AMANDA PALMSTIERNA (MP):

Fru talman! Gode män behövs när människor är särskilt sårbara. Som vi har hört gäller det barn utan föräldrar, äldre och vid sjukdom. Det är därför mycket glädjande att vi i dag debatterar lagändringar som syftar till att stärka den enskilda människans rättigheter och till att skapa bättre möjligheter att rekrytera och behålla kompetenta gode män och förvaltare.

Enligt uppgifter från Riksförbundet frivilliga samhällsarbetare finns det ungefär 128 000 ställföreträdarskap i Sverige i dag, och trenden är ökande – fler behöver ställföreträdare nu än tidigare.

Ställföreträdare kan vara gode män eller förvaltare. I nuläget har inte alla som behöver en ställföreträdare möjlighet att få en sådan på grund av en brist på människor som är villiga att åta sig uppdraget. Anledningar kan vara det administrativa krånglet och bristen på strukturer för att stödja det här uppdraget. Till exempel ingår en ansvarsförsäkring för uppdraget inte i hemförsäkringen och finns inte heller hos kommunen, och det är många som inte känner till detta.

Riksförbundet frivilliga samhällsarbetare och organisationer som företräder dem som behöver ställföreträdare, som till exempel JAG, alltså Jämlikhet Assistans Gemenskap, har länge förespråkade flera åtgärder för att förbättra inom området. Bland annat har de lyft vikten av just ett nationellt ställföreträdarregister.

I en debattartikel från våren 2025 skriver RFS, alltså Riksförbundet frivilliga samhällsarbetare, tillsammans med andra organisationer bland annat att ett nationellt ställföreträdarregister innebär att det kan bli enklare och smidigare för ställföreträdare att visa sin behörighet samt för banker, myndigheter och andra aktörer att kontrollera en ställföreträdares behörighet. De skriver att det måste bli enklare för alla att ha och vara ställföreträdare och att det inte ska behöva råda osäkerhet kring vem som har en ställföreträdare, vem som är ställföreträdare och vad ställföreträdaren är behörig att göra.

Utredningen om gode män och förvaltare kom 2021 och lade fram en rad förslag som inkluderade förändringar av bland annat föräldrabalken och ärvdabalken. Idén med ett nationellt ställföreträdarregister fanns också med i utredningen. Det är mycket glädjande att detta nu kommer att bli verklighet, och vi har haft en stor enighet om det. Direktivet omfattade dock inte allt som hade behövt ses över. Flera andra åtgärder skulle behöva göras.

I remissyttrandet skrev Riksförbundet frivilliga samhällsarbetare också att det krävs en uppdatering av regelverket kring ställföreträdare så att det anpassas bättre till de digitala verktyg som ofta används för att sköta till exempel bankärenden.

Det är alltså bra att idén om ett ställföreträdarregister har tagits vidare, men det kom fram andra bra och relevanta synpunkter under remissrundan, så vi skulle gärna vilja jobba vidare med det här så att det blir ett tryggt, rättssäkert och hållbart system både för dem som behöver ställföreträdare och för dem som är ställföreträdare.

Därmed, fru talman, yrkar jag bifall till reservation 1.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 17.)

Civilutskottets betänkande 2025/26:CU27

Identitetskrav vid lagfart och åtgärder mot kringgåenden av bostadsrättslagen (prop. 2025/26:106)
föredrogs.

Identitetskrav vid lagfart och åtgärder mot kringgåenden av bostadsrättslagen

Anf. 90 ROGER HEDLUND (SD):

Fru talman! Vi debatterar nu ytterligare en åtgärd för att motverka den organiserade brottsligheten i det svenska samhället i dag. Jag är glad att civilutskottet har kunnat bidra så pass mycket som vi har gjort under den här mandatperioden till åtgärder för att motverka brottsligheten i Sverige och att vi nu återigen står här i kammaren för att diskutera ännu ett ärende inom detta område.

Identitetskrav i lagfart och åtgärder mot kringgående av bostadsrättslagen är det som diskuteras, och syftet är att motverka brottsligheten inom fastighetsmarknaden. Det handlar om skärpta krav på identitetsuppgifter vid ansökan om lagfart och inskrivning av tomträtt och nya regler för att motverka kringgående av bostadsrättslagen vid ombildning av hyresfastigheter till bostadsrätt.

Sedan några år tillbaka är det drygt 5 000 personer per år som ansöker om lagfart utan att ange personnummer, samordningsnummer eller organisationsnummer. Det är ett stort antal, och det visar mycket väl varför vi står här i dag och debatterar frågan. Det behövs åtgärder för att motverka detta.

Identitetskrav vid lagfart och åtgärder mot kringgåenden av bostadsrättslagen

Den nya lagstiftningen innebär att man är tvungen att uppge dessa uppgifter när man ansöker om lagfart. Detta blir också juridiskt på så vis att ansökan blir vilande om uppgifterna inte finns med. Det innebär att vi kan ta tag i frågan på riktigt utifrån den nya lagstiftning som föreslås här i kammaren i dag.

Det innebär också att vi får större kontroll över vilka som äger fastigheter, vilket gör att vi kan utöka arbetet mot kriminalitet, exempelvis penningtvätt, i Sverige. Det här innebär en övergång från att det har varit möjligt att ha en fingerad person i en ansökan till att det behöver vara en faktisk person. Det är alltså en påtaglig förändring på detta område, och den möjliggör uppföljning och kontroll av lagfarterna.

Boverket önskar ytterligare förslag på området, men jag delar regeringens åsikt att vi behöver avvakta med att gå vidare. Vi vet inte vad det egentligen skulle innebära för konsekvenser åt det positiva hållet, kontra det negativa, av att ställa krav på att den som lämnar in en ansökan om lagfart identifierar sig. Vi vet att Lantmäteriets handläggningstider är långa och att ytterligare handläggningspåläggning kostar pengar, och vi behöver ha en effektiv verksamhet på området. Med den nya lagstiftningen anser jag att vi går långt för att få bukt med de problem som propositionen syftar till att rätta till.

Att bostadsrättslagen kringgås har varit ett problem som har lyfts vid flera tillfällen. Jag är glad att vi kan vidta åtgärder för att motverka att bostadsrättslagen kringgås vid ombildning av hyresfastigheter till bostadsrätter. Den här lagstiftningen behövs för att trygga hyresgästerna på den svenska bostadsmarknaden.

I dag kan en fastighetsägare också ombilda en hyresfastighet till en ekonomisk förening och sedan registrera om den som en bostadsrättsförening hos Bolagsverket. På så vis kan ombildningen göras bakom ryggen på hyresgästerna. Detta motverkas med den nya lagstiftningen.

Den nya lagstiftningen innebär också att hyresgästerna behöver ha varit folkbokförda på adressen i minst sex månader när en ombildning från hyresrätter till bostadsrätter ska göras, och det krävs att två tredjedelar av hyresgästerna ställer sig bakom förslaget vid en omröstning. Det handlar om att hyresgästerna faktiskt ska bo på adressen och inte agera som en form av ombud för att få igenom beslutet.

Det här innebär att vi ytterligare stärker möjligheten för de hyresgäster som bor i fastigheten att faktiskt vara med och fatta ett korrekt beslut om en eventuell ombildning och att man inte längre kan kringgå bostadsrättslagen på det sätt som vi har sett många fall av i Sverige.

Med detta, herr ålderspresident, yrkar jag bifall till utskottets förslag.

Anf. 91 MARKUS KALLIFATIDES (S):

Herr ålderspresident! Vanligt folk ska kunna lita på att samhället har kontroll över vem som äger fastigheter i Sverige. Det är en grundläggande fråga om trygghet, rättvisa och tillit. Det finns dock brister i den kontrollen i dag. Fastighetsmarknaden har blivit en arena där stora värden kan flyttas, tillgångar döljas och pengar tvättas. När organiserad brottslighet söker sig in i allt fler delar av samhället måste staten ligga steget före.

Regeringen har nu lagt fram förslag som sägs skärpa identitetskontrollen vid lagfart. Det är bra att problemen uppmärksammas, men när det väl kommer till det som verkligen spelar roll här – att säkerställa att identiteten faktiskt är verifierad – stannar regeringen halvvägs.

Vi socialdemokrater ställer oss alltså bakom regeringens förslag till ändringar i jordabalken och bostadsrättslagen. Lagändringarna innebär att kraven på att ange en identitetsbeteckning vid ansökan om lagfart och inskrivning av tomträtt skärps. Ansökan ska i fråga om fysiska personer innehålla uppgifter om förvärvarens person- eller samordningsnummer. I fråga om juridiska personer ska ansökan framöver innehålla uppgifter om förvärvarens organisationsnummer. Vi vill dock gå längre, herr ålderspresident.

Vi socialdemokrater står vidare bakom de skärpta krav på folkbokföring vid ombildning av hyresrätter till bostadsrätter som föreslås i propositionen och att samma regler som gäller vid ombildning av hyresrätter till bostadsrätter ska gälla även när en ekonomisk förening omregistreras som bostadsrättsförening.

De här två förslagen har båda sin grund i den utredning om skärpta kontroller vid fastighetsförvärv som tillsattes av den dåvarande socialdemokratiska regeringen i juni 2022. I betänkandet *Vem äger fastigheten* från 2023 lämnades också förslag på hur en modern och effektiv förhandsprövning av förvärv av hyresfastigheter kan utformas. I likhet med utredningen anser vi att det även behöver införas en ny hyresförvärvslag. Det är en uppgift för regeringen att återkomma till riksdagen med ett sådant förslag.

Herr ålderspresident! Trots synpunkter från remissinstanser avstår alltså regeringen från att gå vidare med förslag om åtgärder för att sökanden ska identifiera sig i ärenden om lagfart och hänvisar till att sådana förslag kräver ytterligare överväganden. Vi socialdemokrater anser att regeringen i stället borde ha fokuserat på att göra just dessa nödvändiga överväganden i syfte att åstadkomma en lagstiftning som motverkar den organiserade brottsligheten.

För att effektivt motverka organiserad brottslighet bör lagfartsärenden alltid innehålla en verifierad identitet och inte enbart uppgifter om person- och samordningsnummer eller organisationsnummer. Vår uppfattning är att krav på faktisk id-kontroll och styrkt identitet bör införas i lag. Regeringen bör återkomma med ett sådant förslag.

Herr ålderspresident! Det är alltid vanligt folk som får betala priset när systemen inte håller. När kriminella tillåts utnyttja svagheter i samhället urholkas tilliten. Seriösa aktörer missgynnas, rättsstaten försvagas och bostadsmarknaden blir mindre trygg och mindre hederlig. Det här handlar ytterst om kontroll och om trygghet. Marknaden ska fungera för hederligt folk, inte för kriminella. Det handlar också om att politiken måste leverera hela vägen, herr ålderspresident, och inte stanna vid en halv reform.

Vi socialdemokrater står givetvis bakom samtliga våra reservationer och särskilda yttranden i det här ärendet, men jag yrkar bifall endast till vår och Centerpartiets gemensamma reservation 1.

I detta anförande instämde Joakim Järrebring (S).

Anf. 92 DAVID JOSEFSSON (M):

Herr ålderspresident! Under alltför många år tillåts den kriminella ekonomin äta sig in i samhällskroppen. Ekobrottsmyndighetens lägesbild av ekonomisk brottslighet för 2025 är skrämmande läsning om hur det går till.

Myndigheten ger där en heltäckande bild av det kriminella ekosystemet – ett ekosystem där organiserad brottslighet i mer eller mindre sofistikerad form tjänar, tvättar och får avsättning för brottsvinster. Lägesbilden är rekommenderad läsning för alla som bättre vill förstå hur krafterna bakom nyhetshändelserna ser ut och fungerar.

Herr ålderspresident! När man läser om skjutningar och sprängningar mellan kriminella gäng är det oftast bara toppen av ett isberg. Under finns ett helt ekosystem av upplägg och aktörer med huvudsyfte att begå brott för att tjäna pengar, bygga makt och i slutänden etablera parallella samhällsstrukturer. Det handlar om alltifrån narkotikaförsäljning till bedrägerier och skattebrott men också om arbetslivskriminalitet, där ett bärande inslag är exploatering och människohandel.

Herr ålderspresident! Den moderatledda regeringen fick väljarnas mandat att få ordning på Sverige, krossa den organiserade brottsligheten och öka vanliga människors trygghet. Det är det vi nu levererar på i form av såväl breda reformer som specifika åtgärder.

Dagens proposition innehåller inte de bredaste reformerna. I stället handlar det om kirurgiska ingrepp för att täppa till och göra det svårare för den kriminella ekonomin och för att öka tryggheten för vanliga, hårt arbetande svenskar.

Herr ålderspresident! Ekobrottsmyndigheten lyfter i sin lägesbild fram att fastigheter och bostadsrätter kan fungera som ett brottsverktyg, ett sätt att tvätta pengar och ett sätt att få legal avsättning för brottsvinster. När de fungerar som brottsverktyg kan där förvaras vapen, narkotika och stöldgods, och där kan framställas narkotika eller exempelvis bedrivas prostitution och människohandel.

När det gäller penningtvätt är fastigheter användbara därför att de bär på stora värden. Och när det gäller avsättning för brottsvinster är fastigheter och bostadsrätter, när pengarna är tvättade, egendom som kan användas för att skapa och upprätthålla inflytande och makt i ett område.

Herr ålderspresident! Så som lagstiftningen sett ut fram till nu har man inte behövt ange någon identitetsbeteckning, det vill säga personnummer, organisationsnummer eller samordningsnummer, när man har ansökt om lagfart på en fastighet hos Lantmäteriet. I Lantmäteriets register finns det därför i praktiken fastigheter utan angiven ägare eller med inkompleta ägaruppgifter.

Nu ändrar vi den lagstiftningen. Syftet är att skapa bättre kontroll över vem som äger en fastighet. Ett skärpt identitetskrav kommer också att bidra till polisens och andra myndigheters möjligheter att förebygga och bekämpa brott.

Parallellt med detta ärende, men i en separat proposition som riksdagen också ska fatta beslut om i dag, inför vi också ett centralt bostadsrättsregister. Ett sådant register har många funktioner och fördelar. En som inte ska undervärderas är just den brottsbekämpande.

Herr ålderspresident! Med dagens proposition skärper vi även reglerna vid ombildningar. Att ombilda hyresrätter till bostadsrätter kan i det lilla vara en stor frihets- och egenmaksreform. Att ombilda har i många fall varit ett verktyg där makt och inflytande flyttas från en i många fall frånvarande fastighetsägare till de boende i huset. De får då både rådighet och ägarskap över den egna bostaden, men inte bara över den egna bostaden. Genom bostadsrättsföreningen får de boende också ägarskap över huset och i förlängningen rådighet och inflytande även i stadsdelen. Det man äger bryr man sig om, herr ålderspresident.

Genom att ombilda till bostadsrätter skapas en mångfald av upplåtelseformer i ett område som tidigare dominerats av hyresrätter. Det ökar både engagemanget och sammanhållningen i området.

Att äga sin bostad skapar också ekonomisk trygghet för individen, oavsett om det är inför pension eller för att kunna starta ett företag.

Herr ålderspresident! Därför blir jag som moderat förbannad när ombildningar kapas av oseriösa aktörer. Det är aktörer som vill tjäna snabba pengar och som ofta haft koppling till organiserad brottslighet. Genom bulvanupplägg tar man över fastigheter och ombildar hyresrätter till bostadsrätter, men på villkor som inte är de boende till gagn.

Herr ålderspresident! Nu införs ett krav på att en bostadshyresgäst ska ha varit folkbokförd på en fastighet under minst sex månader närmast före föreningsstämman för att få vara med och fatta beslut om ombildning från hyresrätt till bostadsrätt. På det sättet stärker vi de boendes rättigheter och försvårar för bulvanombildningar. Detta är ytterligare ett steg för att skärpa arbetet mot den kriminella ekonomin.

Herr ålderspresident! Den moderatledda regeringen har den här mandatperioden konsekvent arbetat för att stärka tryggheten i

bostadsområden och krossa den organiserade brottsligheten. Vi har stärkt resurserna till rättsväsendet, och vi har skärpt straffen. Vi har gjort det lättare att vräka kriminella från hyresrätter. Vi har möjliggjort för vistelseförbud och säkerhetszoner och satsat på kameraövervakning. Och vi har skärpt kommunernas ansvar för det brottsförebyggande arbetet.

Inom kort kommer även en debatt om en sammanhängande lagstiftning om platssamverkan, där olika aktörer gemensamt samverkar för att öka tryggheten.

Regeringen bereder nu också ett förslag om att göra det enklare att neka medlemskap och att vräka kriminella också från bostadsrättsföreningar.

Genom förverkandelagstiftningen har rättsväsendet getts verktyg att ta bostäder och fastigheter som används som brottsverktyg eller som finansierats genom brottsvinster.

Steg för steg arbetar vi för ett tryggare Sverige. Steg för steg får vi ordning på Sverige.

Herr ålderspresident! Med det yrkar jag bifall till utskottets förslag till beslut.

Anf. 93 AMANDA PALMSTIERNA (MP):

Herr ålderspresident! Ledamöter! I dag debatterar vi ett lagförslag som syftar till att ge bättre kontroll över vem som äger en fastighet och att hindra att reglerna kringgås när hyresrätter ombildas till bostadsrätter. Vi stöder regeringens förslag. Men det som vi har kritik mot är det som inte finns med i regeringens lagförslag. I utredningen *Vem äger fastigheten*, som det här lagförslaget utgår från, fanns ett förslag till hyresförvärvslag med. Men det har regeringen valt att inte gå vidare med.

Herr ålderspresident! Jag besökte i går Hyresgästföreningen i Järva, eftersom de ville lyssna till vår bostadspolitik. De frågade mig om just hyresförvärvslagen, för att oseriösa aktörer inte ska kunna lägga händerna på en hyresfastighet. De undrade om det förslaget kommer att komma till riksdagen och beslutas om.

Det är inte konstigt att de frågade; de vet vad de pratar om. I Rinkeby har hyresfastigheter köpts billigt, renoverats så att hyrorna har skjutit i höjden för att sedan säljas till stora vinster. Ni har kanske hört talas om kungen av Rinkeby, som gjorde 1 miljard i vinst 2016.

I dag kan vem som helst ta över fastighetsägaransvaret för en flerfamiljsfastighet utan att det görs någon prövning. Tidigare fanns det en lagstiftning på det området, en lag om förvärv av hyresfastigheter, men den togs bort av en tidigare borgerlig regering 2010.

Nu finns alltså ett färskt utredningsförslag om att återinföra en ny, moderniserad hyresförvärvslag som är anpassad till dagens förhållanden. Men det struntar regeringen i. Man väljer att se bort från detta.

Vi vet att det i dag är mycket svårt att komma åt oseriösa fastighetsägare. Boende vittnar om fastighetsägare som lämnar hyresgäster i fastigheter som är närmast under förfall. Utredningen om skärpta kontroller vid fastighetsförvärv har föreslagit åtgärder för att skärpa kontrollen vid överlåtelser av fastigheter. Syftet är att skydda hyresgäster mot oseriösa överlåtelser av hyresfastigheter och hindra att den svenska fastighetsmarknaden utnyttjas för brottslighet.

Utredningen har föreslagit hur en modern och effektiv förhandsprövning av förvärv av hyresfastigheter kan utformas. Vi anser, i

likhet med utredningen, att det ska införas en hyresförvärvslag som är anpassad till nuvarande förhållanden. Fastighetsförsäljningar kan i dag ske genom till exempel överlåtelser av aktier eller andelar där förvärvaren får ett bestämmande inflytande över bolaget eller föreningen som äger fastigheten.

Fastighetsförsäljningar som sker ska anmälas till kommunen, som inom 25 arbetsdagar ska godkänna förvärvet eller lämna ärendet vidare till hyresnämnden för prövning. Det helt övervägande antalet förvärv av fastigheter kommer att få ett mycket snabbt klartecken, och prövningen kan riktas mot de förvärv där det finns goda skäl att göra en närmare kontroll.

Hyresnämnden ska se på om förvärvaren har förutsättningar och avsikt att förvalta fastigheten på ett godtagbart sätt. De ska se på om den föreslagna förvaltaren har gjort sig skyldig till misskötsel tidigare eller anses vara olämplig att inneha fastigheten och kan påverka människors liv på ett negativt sätt. Det kan till exempel handla om personliga eller ekonomiska förhållanden eller kopplingar till organiserad brottslighet.

Hyresnämnden ska kunna hämta uppgifter från andra statliga myndigheter, som polisen och Skatteverket, och sedan besluta om att antingen ge tillstånd till förvärvet eller avslå ansökan. Om hyresnämnden avslår en ansökan blir förvärvet av fastigheten ogiltigt.

Herr ålderspresident! Vi i Miljöpartiet anser att regeringen ska återkomma med ett lagförslag som är baserat på utredningens ursprungliga förslag men som också tar in relevanta synpunkter från remissvaren. Flera remissinstanser lyfter till exempel oklarheten om hur förvärv genom aktieöverlåtelser ska omfattas av regleringen, eftersom sådana fastighetsaffärer inte genererar ett lagfartsärende. Det behöver tydliggöras hur detta ska hanteras i praktiken. Precis som Boverket anser vi att det behövs en uppföljning av effekter och tillämpning utifrån syftet att hindra oseriösa överlåtelser av hyresfastigheter samtidigt som regleringen inte drabbar seriösa förvärvare negativt.

Herr ålderspresident! Tidöregeringen vill ge bostadsrättsföreningar tydligare möjligheter att neka medlemskap i föreningen om det finns brottslighet i historiken. Men att hela fastigheter kan överlåtas och hamna i händerna på organiserad brottslighet blundar samma regering inför. Återigen sviker Tidöregeringen hyresgästerna. Mitt svar till Hyresgästföreningen i Rinkeby blev tyvärr: Nej, inte den här mandatperioden – Tidöregeringen bryr sig inte om detta. Men mandatperioden är snart slut. Det är dags för en ny regering som gör verklighet av den här hyresförvärvslagen.

Vi i Miljöpartiet anser att alla har rätt till en trygg bostad, oavsett om de bor i villa, bostadsrätt eller hyresrätt. Med det yrkar jag bifall till reservation 2.

Anf. 94 LARRY SÖDER (KD):

Herr ålderspresident! För oss kristdemokrater är förslagen i betänkandet inte bara tekniska lagändringar. De är till för att skydda vanliga människors hem. Det handlar om respekt för varje människas rätt till ett tryggt hem och förmåga att bygga en stabil framtid för sig själv och sin familj.

Vem äger fastigheten? Det kan kännas som en filosofisk fråga, men den är faktiskt berättigad. Det är inte alltid enkelt att svara på den frågan. Man kan höra historier om arvsskiftet som gått i stöpet och där alla blivit arga på varandra för att man egentligen inte vet vem som äger fastigheten. Vi själva gör det komplicerat ibland genom att ingå avtal utan att de registreras någonstans. Det hade varit enkelt om allting registrerades, så att vi visste vem som ägde fastigheten.

Vi kristdemokrater utgår från att varje människa har ett okränkbart värde. Ingen ska behöva leva i osäkerhet om vem som egentligen äger fastigheten bredvid eller om ens egen hyresrätt plötsligt kan omvandlas till något annat genom listiga kringmanövrer. Ett hem är mer än tak och väggar. Det är en plats för omsorg, trygghet och uppväxt, där familjer formas, där barn får sin första känsla av tillit till sin familj och samhället och där människor kan känna att de förvaltar något viktigt för sina nära och kära.

Regeringen föreslår för det första skärpta identitetskrav vid lagfart. Från och med den 1 juli 2026 ska den som söker lagfart alltid uppge sitt personnummer, samordningsnummer eller – för juridiska personer – organisationsnummer. Det ligger i linje med det jag nyss nämnde – vem äger fastigheten?

Jag tycker att det är en fråga om rättssäkerhet och transparens. I ett samhälle ska det inte vara möjligt att dölja vem som egentligen står bakom ett fastighetsköp. Den ökade kontroll som föreslås motverkar penningtvätt, organiserad brottslighet och andra krafter som hotar den enskilda människans trygghet. När vi vet vem som äger vad stärker vi tilliten till samhället och skyddar vanliga familjer från att drabbas av kriminella intressen på bostadsmarknaden. Det är ett sätt att visa respekt för äganderätten, en grundläggande rättighet som vi kristdemokrater värnar om.

För det andra föreslås åtgärder mot kringgående av bostadsrättslagen, vilket det har talats om i debatten. Vi har kunnat läsa om att oseriösa aktörer flyttar in tillfälligt som hyresgäster på papperet för att man snabbt ska ombilda hyresrätter till bostadsrätter och kringgå hyresgästernas skydd. Det underminerar rättvisan och skapar otrygghet för dem som bor där.

Därför har vi nu ett krav. För att en hyresgäst ska räknas med i den kvalificerade majoriteten vid ombildning måste hyresgästen ha varit folkbokförd på fastigheten i minst sex månader. Det kan synas som en liten förändring, men jag tror att den är ganska stor. Samma regel gäller vid omregistrering av föreningar. Det är ett enkelt sätt att ge skydd, och det säkerställer att det är de verkliga hyresgästerna som har inflytande över ombildningen och inte sådana som vill utnyttja systemet.

För oss kristdemokrater handlar bostadspolitik i grunden om att ge människor möjlighet att äga och förvalta sitt eget hem. Ett tryggt boende är en förutsättning för starka familjer och ett samhälle som håller ihop. När vi stoppar oseriösa aktörer och ökar transparensen bidrar vi till ett samhälle där den enskilda människan kan känna sig respekterad och skyddad. Med detta betänkande menar jag att vi tar ett viktigt steg för att värna rättssäkerheten, äganderätten och den personliga tryggheten. Därför yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 17.)

§ 14 Ett register för alla bostadsrätter

Civilutskottets betänkande 2025/26:CU28
Ett register för alla bostadsrätter (prop. 2025/26:112)
föredrogs.

Tjänstgörande ålderspresidenten konstaterade att ingen talare var
anmäld.
(Beslut fattades under § 17.)

§ 15 Riksrevisionens rapport om statens insatser vid hantering av dödsbon

Civilutskottets betänkande 2025/26:CU42
Riksrevisionens rapport om statens insatser vid hantering av dödsbon
(skr. 2025/26:111)
föredrogs.

Anf. 95 LAILA NARAGHI (S):

Herr ålderspresident! Riksrevisionen har granskat om statens insatser i samband med utredning, förvaltning och skifte av dödsbon är tillräckliga och effektiva. Riksrevisionen rekommenderar bland annat regeringen att se över de nuvarande regelverken för just utredning, förvaltning och skifte av dödsbon i deras helhet i syfte att möjliggöra en hantering av dödsbon som är snabb och smidig och samtidigt värnar om de berördas intressen.

Herr ålderspresident! Liksom regeringen instämmer vi i civilutskottet i flera av Riksrevisionens iakttagelser och bedömningar, bland annat att regelverket är gammalt och att det kan vara svårt för den enskilde att sätta sig in i det. Utskottet noterar att regeringen avser att noga följa utvecklingen i de frågor som Riksrevisionen lyfter fram i sin granskning.

Herr ålderspresident! När det gäller en översyn av regelverket konstaterar vi att det i utredningsbetänkandet SOU 2025:91 *Nya regler om arv och testamente – bland annat ett testamentsregister i offentlig regi och ett stärkt skydd för efterlevande sambor* lämnas flera förslag på modernare regler om arv och testamente, liksom språkliga förenklingar och moderniseringar av bland annat bestämmelserna om utredning, förvaltning och skifte av dödsbon.

Just detta, herr ålderspresident, tarvas det att säga lite mer om. Det har här i riksdagen vid flera tillfällen de senaste två decennierna diskuterats huruvida dagens ordning gällande upprättande av testamente är tillfredsställande. Flera ledamöter med olika partibeteckningar har både motionerat i saken och ställt skriftliga frågor till ansvariga statsråd.

Skatteverket redovisade i maj 2008 resultatet av ett utredningsarbete som de gjort. Skatteverket föreslog då att det skulle införas en möjlighet att registrera testamenten i ett officiellt testamentsregister. Men den

dåvarande regeringen, som var moderatledd, valde att inte gå vidare med förslaget.

Herr ålderspresident! Frågan har dock fortsatt att vara aktuell. Riksdagen har också gjort tillkännagivanden. Att inrätta ett statligt testamentsregister kräver naturligtvis noggranna överväganden och lagändringar. Den förra regeringen – S-regeringen – gav i september 2021 Skatteverket i uppdrag att se över frågan och redovisa sin bedömning av hur en sådan tjänst skulle kunna utformas och administreras på ett effektivt sätt. Skatteverket redovisade uppdraget till Justitiedepartementet 2022. Justitieministern angav därefter att Skatteverkets redovisning utgjorde ett bra underlag inför det fortsatta arbetet med att överväga alla de rättsliga frågeställningar som aktualiserats och ta fram författningsförslag. Utifrån riksdagens tillkännagivande om testamentsregister och det arbete vår socialdemokratiskt ledda regering initierade och genomförde är det angeläget att detta följs upp och slutförs av denna regering.

Herr ålderspresident! Detta har vi socialdemokrater skrivit motioner om och ställt frågor om till regeringen eftersom det skulle underlätta hanteringen avsevärt. Särskilt viktigt är det för enskilda individer, som ofta också är i sorg. Detta rör sig ju om några av livets svåraste stunder, då frågor kring testamenten aktualiseras både när de förbereds och tankar om döden finns nära och när de sedan ska följas när någon älskad har gått bort. Då är det viktigt att reglerna och funktionerna kring testamenten är tillfyllest. Här finns stor förbättringspotential, och staten har en uppgift att fylla som ingen annan kan axla. Det är därför viktigt att ett testamentsregister kan komma på plats.

Herr ålderspresident! Vi socialdemokrater yrkar bifall till utskottets förslag, men vi vill alltså ta tillfället i akt och rikta ännu en uppmaning till regeringen att återkomma till riksdagen om frågan om testamentsregister.

Anf. 96 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD):

Herr ålderspresident! Jag vill börja med att välkomna Riksrevisionens granskning av statens insatser vid hantering av dödsbon. Granskningen är mycket viktig och ett bra redskap för fortsatt arbete för mindre krångel och lägre kostnader. När människor förlorar en anhörig ska de inte mötas av onödigt krångel, svårbegripliga regler och sega processer. Staten måste fungera också i livets mest utsatta skeden. Därför är det bra att dessa frågor granskas, belyses och följs upp.

Men, herr ålderspresident, det viktiga i den här debatten är inte bara vad Riksrevisionen pekar på. Det kanske viktigaste är att vi och regeringen inte har nöjt oss med att konstatera problemen. Vi och regeringen har agerat.

Under alltför lång tid har stora delar av regelverket kring dödsbon präglats av gamla strukturer, tung administration och otidsenliga arbetssätt. Det är inte rimligt att människor år 2026 fortfarande ska möta processer som i praktiken tillhör en annan tid. Därför är det välkommet att vi nu driver på för verklig modernisering, enklare regelverk och mindre krångel.

Vi har redan genomfört viktiga och konkreta reformer. Möjligheten till elektronisk inlämning av bouppteckningar och dödsboanmälningar är ett tydligt exempel. Det här är inte bara en kosmetisk förändring; det är en verklig förenkling som gör skillnad för människor i deras vardag. Det

minskar administrationen och stärker effektiviteten i statens hantering. Det är så ansvarsfull reformpolitik ska se ut. Det är praktiska förändringar som faktiskt får systemen att fungera bättre.

Samtidigt pågår ett bredare arbete med att modernisera arvsrätten och reglerna kring dödsbon. Vi har alltså inte bara tagit emot synpunkterna och lagt dem på hög. Vi driver redan ett omfattande reformarbete för att göra regelverket modernare, mer begripligt och bättre anpassat till dagens samhälle. Det är både nödvändigt och efterlängtat.

Det finns en reflex hos vissa partier här i kammaren: Varje granskning ska automatiskt användas som ursäkt för att ropa på fler utredningar, fler myndighetsuppdrag och mer detaljstyrning. Det är det som vi i vårt parti brukar kalla sosseri, och det är något som har lett till ständigt mer krångel och mer kostnader för den enskilde.

Ett seriöst regeringsansvar handlar inte om att lova allt till alla i varje stund, utan det handlar om att göra rätt saker i rätt ordning och på rätt grund. Det är precis det som vi och regeringen gör här. Där Riksrevisionen pekar på tydliga behov av modernisering har regeringen redan gått fram. Där frågor fortfarande behöver beredas vidare gör regeringen det ordentligt. Och där underlag ännu inte visar att ett stort nytt ingrepp behövs har regeringen klokt nog valt att inte hasta fram symbolpolitik. Det är ansvarstagande. Det är en tydlig skillnad mot den politiska kultur där problem alltför ofta har tillåtits växa sig stora innan någon agerat. Här har vi i stället en regering som tar tag i frågorna och driver på för förändring.

Herr ålderspresident! Mot den bakgrunden är utskottets slutsats självklar: Skrivelsen bör läggas till handlingarna. Arbetet är redan igång, åtgärderna har till viss del redan genomförts och fler förbättringar bereds.

Jag ser fram emot att vi tillsammans kommer att införa ett register för testamenten. Det är något som jag har efterfrågat redan under flera tidigare mandatperioder. Jag har debatterat saken med Morgan Johansson, och jag är glad att Socialdemokraterna nu har ändrat sig. Jag uppfattade det nämligen som att Socialdemokraterna då hade det väldigt tydliga ställningstagandet att ett register inte behövdes. Nu uppfattar jag det som att Socialdemokraterna tvärtom har anslutit sig till den linje som Sverigedemokraterna länge drivit, det vill säga att vi behöver ett register. Det behövs givetvis därför att vi inte vet vem som hittar ett testamente eller hur många testamenten som försvinner på grund av att det inte finns ett testamentsregister.

Med det sagt, herr ålderspresident, yrkar jag bifall till utskottets förslag.

Anf. 97 LUDVIG CEIMERTZ (M):

Herr ålderspresident! Vi behandlar i dag regeringens skrivelse med anledning av Riksrevisionens granskning av statens insatser vid hantering av dödsbon.

Detta rör ett område som de flesta människor möter någon gång i livet men samtidigt ofta helt saknar erfarenhet av. När en anhörig går bort ska juridiska och ekonomiska frågor hanteras samtidigt som man befinner sig i en svår situation. Det är just därför det är viktigt att systemen är tydliga, enkla och rättssäkra.

Herr ålderspresident! Riksrevisionens övergripande slutsats är viktig att bära med sig. Den övergripande slutsatsen är att systemen i huvudsak fungerar väl men att det samtidigt finns behov av modernisering. Det

handlar om ett system som fungerar men som i vissa delar är föråldrat och behöver utvecklas.

Herr ålderspresident! Den tydligaste och mest konkreta iakttagelsen i rapporten handlar om digitalisering, för i dag är bouppteckningsförfarandet i grunden fortfarande pappersbaserat. Handlingar skrivs ut, undertecknas och skickas in för att sedan digitaliseras först hos myndigheten. Det är mer omständligt än nödvändigt, tar längre tid än nödvändigt och ökar risken för fel.

Samtidigt lever vi i ett samhälle där människor hanterar stora delar av sina kontakter med myndigheter digitalt. Man deklarerar, som vi gör just nu, man ansöker om föräldrapenning eller vab, man registrerar företag och hanterar bolagsärenden och man hanterar kontakt med domstolar och myndigheter genom e-tjänster. I många fall är det både komplexa och rättsligt viktiga ärenden. Mot den bakgrunden är det såklart orimligt att just bouppteckningar fortfarande i huvudsak ska hanteras på papper.

I denna konkreta iakttagelse har regeringen agerat, och riksdagen har redan beslutat om en proposition med en lagändring som gör det möjligt att från och med i sommar lämna in bouppteckningar elektroniskt. Det är bra, det förenklar och det är en av de mest konkreta delarna i Riksrevisionens granskning.

För den enskilde innebär det att processen blir mer överskådlig och att det blir lättare att göra rätt. För myndigheterna innebär det effektivare handläggning, kortare tider och bättre kvalitet i ärendena. För rättssäkerheten innebär det tydligare spårbarhet, säkrare identifiering och minskad risk för fel.

Herr ålderspresident! Riksrevisionen lyfter också att människor i vissa situationer kan vara sårbara och att det finns risker kopplade till oseriösa aktörer och svårigheter i tvister. Det är viktiga frågor. Samtidigt är det viktigt att se att detta i första hand handlar om att regelverken ska fungera, att myndigheter ska arbeta effektivt och att brott faktiskt ska beivras.

Regeringen anser att de problem som Riksrevisionen pekar på just här till stor del handlar om en brottslighet som behöver bekämpas, bedrägerier som behöver bekämpas och ekonomisk brottslighet som behöver bekämpas av rättsväsendet snarare än av ökad reglering. Det är därför detta är utgångspunkten också i regeringens svar i stället för att införa nya omfattande regleringar utan tydligt stöd för att det är där felet ligger.

Herr ålderspresident! Riksrevisionen pekar också på att regelverken är föråldrade, att samhället har förändrats och att familjebildningar i dag kan se väldigt annorlunda ut jämfört med när reglerna skrevs. Tillgångar kan vara annorlunda fördelade och svårare att hantera.

Mot den bakgrunden pågår också en översyn för att hantera arvsrätten, testamenten och liknande. Utredningen har presenterat sitt förslag, som nu bereds. Det är ett viktigt arbete som syftar till att göra regelverket mer modernt, mer överskådligt och bättre anpassat till dagens samhälle.

Herr ålderspresident! Sammanfattningsvis visar granskningen på behov av utveckling men också på att systemet i grunden fungerar väl. Regeringen har tagit viktiga steg för att modernisera hanteringen, inte minst genom att möjliggöra elektronisk inlämning, som är det mest konkreta, och fortsätter arbetet med att utveckla regelverket där det behövs.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

I detta anförande instämde David Josefsson (M).

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 17.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.11 på förslag av tjänstgörande ålderspresidenten att ajournera sammanträdet till kl. 16.00, då votering skulle äga rum.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 16.00.

§ 16 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 16 april

SoU16 Hälso- och sjukvårdens organisation

Punkt 1 (Hälso- och sjukvårdens organisation och finansiering)

1. utskottet
2. res. 2 (C)
3. res. 3 (MP)

Förberedande votering:

21 för res. 2
13 för res. 3
253 avstod
62 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Per-Arne Håkansson (S) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Huvudvotering:

235 för utskottet

20 för res. 2

32 avstod

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 89 S, 60 SD, 55 M, 14 KD, 11 L, 6 -

För res. 2: 20 C

Avstod: 1 S, 16 V, 13 MP, 2 -

Frånvarande: 16 S, 10 SD, 11 M, 4 C, 6 V, 5 KD, 5 MP, 5 L

Åsa Eriksson (S) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Punkt 2 (Delaktighet och kontinuitet)

1. utskottet

2. res. 5 (V)

Votering:

165 för utskottet

18 för res. 5

104 avstod

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 60 SD, 55 M, 20 C, 14 KD, 11 L, 5 -

För res. 5: 16 V, 2 -

Avstod: 90 S, 13 MP, 1 -

Frånvarande: 16 S, 10 SD, 11 M, 4 C, 6 V, 5 KD, 5 MP, 5 L

Punkt 8 (LOV och etableringsrätt)

1. utskottet

2. res. 12 (S, V, MP)

Votering:

164 för utskottet

122 för res. 12

63 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 60 SD, 55 M, 19 C, 14 KD, 11 L, 5 -

För res. 12: 90 S, 16 V, 13 MP, 3 -

Frånvarande: 16 S, 10 SD, 11 M, 5 C, 6 V, 5 KD, 5 MP, 5 L

Punkt 9 (Privata sjukvårdsförsäkringar)

1. utskottet

2. res. 13 (S, V, MP)

Votering:

165 för utskottet

122 för res. 13

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 60 SD, 55 M, 20 C, 14 KD, 11 L, 5 -

För res. 13: 90 S, 16 V, 13 MP, 3 -

Frånvarande: 16 S, 10 SD, 11 M, 4 C, 6 V, 5 KD, 5 MP, 5 L

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

SoU17 Prioriteringar inom hälso- och sjukvården

Punkt 1 (Vård och behandling av olika sjukdomar och patientgrupper)

1. utskottet

2. res. 2 (V)

Votering:

165 för utskottet

17 för res. 2

104 avstod

63 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 60 SD, 55 M, 20 C, 14 KD, 11 L, 5 -

För res. 2: 15 V, 2 -

Avstod: 90 S, 13 MP, 1 -

Frånvarande: 16 S, 10 SD, 11 M, 4 C, 7 V, 5 KD, 5 MP, 5 L

Punkt 4 (Sällsynta hälsotillstånd)

1. utskottet

2. res. 9 (S, V, MP)

Votering:

165 för utskottet

122 för res. 9

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 60 SD, 55 M, 20 C, 14 KD, 11 L, 5 -

För res. 9: 90 S, 16 V, 13 MP, 3 -

Frånvarande: 16 S, 10 SD, 11 M, 4 C, 6 V, 5 KD, 5 MP, 5 L

Punkt 5 (Strategi för hjärt- och kärlhälsa)

1. utskottet

2. res. 10 (C, MP)

Votering:

252 för utskottet

35 för res. 10

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 90 S, 60 SD, 55 M, 16 V, 14 KD, 11 L, 6 -

För res. 10: 20 C, 13 MP, 2 -

Frånvarande: 16 S, 10 SD, 11 M, 4 C, 6 V, 5 KD, 5 MP, 5 L

Punkt 8 (Konstillhörighetslagstiftningen)

1. utskottet

2. res. 15 (SD, KD)

Votering:

206 för utskottet

81 för res. 15

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 89 S, 54 M, 20 C, 16 V, 13 MP, 11 L, 3 -

För res. 15: 1 S, 60 SD, 1 M, 14 KD, 5 -

Frånvarande: 16 S, 10 SD, 11 M, 4 C, 6 V, 5 KD, 5 MP, 5 L

Punkt 9 (Dödshjälp)

1. utskottet

2. res. 16 (C)

Votering:

252 för utskottet

19 för res. 16

15 avstod

63 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 90 S, 60 SD, 55 M, 16 V, 14 KD, 11 L, 6 -

För res. 16: 19 C

Avstod: 13 MP, 2 -

Frånvarande: 16 S, 10 SD, 11 M, 5 C, 6 V, 5 KD, 5 MP, 5 L

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

UU6 Säkerhetspolitik

Punkt 1 (Säkerhetspolitik)

1. utskottet

2. res. 1 (S)

Votering:

144 för utskottet

91 för res. 1

52 avstod

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 60 SD, 55 M, 14 KD, 11 L, 4 -

För res. 1: 90 S, 1 -

Avstod: 20 C, 16 V, 13 MP, 3 -

Frånvarande: 16 S, 10 SD, 11 M, 4 C, 6 V, 5 KD, 5 MP, 5 L

Punkt 2 (Avtal om försvarssamarbete med Amerikas förenta stater, DCA-avtalet)

1. utskottet

2. res. 5 (V)

Votering:

253 för utskottet

21 för res. 5

12 avstod

63 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 89 S, 59 SD, 55 M, 20 C, 14 KD, 1 MP, 11 L, 4 -

För res. 5: 1 S, 16 V, 4 -

Avstod: 12 MP

Frånvarande: 16 S, 11 SD, 11 M, 4 C, 6 V, 5 KD, 5 MP, 5 L

Gustaf Lantz (S) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats ha röstat nej.

Matheus Enholm (SD) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

Janine Alm Ericson (MP) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Punkt 3

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 4 (Kärnvapen)

1. utskottet

2. res. 8 (V, MP)

Votering:

251 för utskottet

33 för res. 8

3 avstod

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 87 S, 60 SD, 55 M, 20 C, 14 KD, 11 L, 4 -

För res. 8: 16 V, 13 MP, 4 -

Avstod: 3 S

Frånvarande: 16 S, 10 SD, 11 M, 4 C, 6 V, 5 KD, 5 MP, 5 L

Lena Johansson, Anna-Belle Strömberg och Louise Thunström (alla S) anmälde att de avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Punkt 5 (Ickespridningsfördraget, NPT)

1. utskottet

2. res. 11 (C)

Votering:

145 för utskottet

28 för res. 11

114 avstod

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 60 SD, 55 M, 14 KD, 1 MP, 11 L, 4 -

För res. 11: 5 S, 20 C, 2 MP, 1 -

Avstod: 85 S, 16 V, 10 MP, 3 -

Frånvarande: 16 S, 10 SD, 11 M, 4 C, 6 V, 5 KD, 5 MP, 5 L

Mikael Damberg, Kadir Kasirga, Fredrik Olovsson och Sofia Skönnbrink (alla S) samt Leila Ali Elmi och Emma Nohrén (båda MP) anmälde att de avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat nej.

Amanda Lind (MP) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Punkt 6 (FN:s konvention om förbud mot kärnvapen)

1. utskottet

2. res. 12 (V, MP)

Votering:

234 för utskottet

33 för res. 12

20 avstod

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 90 S, 60 SD, 55 M, 14 KD, 11 L, 4 -

För res. 12: 16 V, 13 MP, 4 -

Avstod: 20 C

Frånvarande: 16 S, 10 SD, 11 M, 4 C, 6 V, 5 KD, 5 MP, 5 L

Punkt 7 (Motioner som bereds förenklat)

1. utskottet

2. utskottets förslag med den ändring däri som föranleddes av bifall till mot. 2025/26:3724 yrk. 1, 3, 6 och 7 av Daniel Riazat (-)

Votering:

285 för utskottet

2 för mot.

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 90 S, 60 SD, 55 M, 20 C, 16 V, 14 KD, 13 MP, 11 L, 6 -

För mot.: 2 -

Frånvarande: 16 S, 10 SD, 11 M, 4 C, 6 V, 5 KD, 5 MP, 5 L

NU18 Tillståndsprövning enligt förnybartdirektivet

Punkt 2 (Tidsplan och samordning)

1. utskottet

2. res. 1 (S, C)

Votering:

144 för utskottet

111 för res. 1

32 avstod

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 60 SD, 55 M, 14 KD, 11 L, 4 -

För res. 1: 90 S, 20 C, 1 -

Avstod: 16 V, 13 MP, 3 -

Frånvarande: 16 S, 10 SD, 11 M, 4 C, 6 V, 5 KD, 5 MP, 5 L

Punkt 3 (Kortast möjliga tidsfrister)

1. utskottet

2. res. 3 (S, V, C)

Votering:

159 för utskottet

128 för res. 3

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 1 S, 60 SD, 55 M, 14 KD, 13 MP, 11 L, 5 -

För res. 3: 89 S, 20 C, 16 V, 3 -

Frånvarande: 16 S, 10 SD, 11 M, 4 C, 6 V, 5 KD, 5 MP, 5 L

Punkt 5 (Det kommunala vetot och vindkraft)

1. utskottet

2. res. 5 (S, V, MP)

Votering:

164 för utskottet

121 för res. 5

1 avstod

63 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 60 SD, 54 M, 20 C, 14 KD, 11 L, 5 -

För res. 5: 90 S, 16 V, 13 MP, 2 -

Avstod: 1 -

Frånvarande: 16 S, 10 SD, 12 M, 4 C, 6 V, 5 KD, 5 MP, 5 L

Lars Beckman (M) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

SfU18 Socialförsäkringsfrågor

Punkt 1 (Socialförsäkring och välfärd)

1. utskottet

2. res. 2 (C)

3. res. 3 (MP)

Förberedande votering:

20 för res. 2

13 för res. 3

254 avstod

62 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Huvudvotering:
236 för utskottet
20 för res. 2
31 avstod
62 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 90 S, 60 SD, 55 M, 14 KD, 11 L, 6 -
För res. 2: 20 C
Avstod: 16 V, 13 MP, 2 -
Frånvarande: 16 S, 10 SD, 11 M, 4 C, 6 V, 5 KD, 5 MP, 5 L

Punkt 12 (Förmånsnivåer i sjukpenningen)

1. utskottet
2. res. 20 (V, C, MP)
Votering:
235 för utskottet
52 för res. 20
62 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 89 S, 60 SD, 55 M, 1 C, 14 KD, 11 L, 5 -
För res. 20: 1 S, 19 C, 16 V, 13 MP, 3 -
Frånvarande: 16 S, 10 SD, 11 M, 4 C, 6 V, 5 KD, 5 MP, 5 L
Per-Arne Håkansson (S) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats
ha röstat nej.

Punkt 16 (Sjuklön och karens)

1. utskottet
2. res. 26 (S, V, MP)
Votering:
165 för utskottet
122 för res. 26
62 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 60 SD, 55 M, 20 C, 14 KD, 11 L, 5 -
För res. 26: 90 S, 16 V, 13 MP, 3 -
Frånvarande: 16 S, 10 SD, 11 M, 4 C, 6 V, 5 KD, 5 MP, 5 L

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

§ 17 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

KU32 Tillgänglighetskrav för vissa medier

Kammaren biföll utskottets förslag.

KU33 Insyn i handlingar som inhämtas genom beslag och kopiering vid husrannsakan

Punkt 1

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 2 (Övergångsreglering)

1. utskottet

2. res. (V)

Votering:

268 för utskottet

16 för res.

3 avstod

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 90 S, 60 SD, 55 M, 20 C, 14 KD, 12 MP, 11 L, 6 -

För res.: 16 V

Avstod: 1 MP, 2 -

Frånvarande: 16 S, 10 SD, 11 M, 4 C, 6 V, 5 KD, 5 MP, 5 L

Nils Seye Larsen (MP) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

SfU22 Inhibition av verkställigheten – en ny ordning för vissa utlännningar vid tillfälliga verkställighetshinder

Punkt 1 (Regeringens lagförslag)

1. utskottet

2. res. 1 (V, MP)

Votering:

255 för utskottet

32 för res. 1

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 90 S, 60 SD, 55 M, 20 C, 14 KD, 11 L, 5 -

För res. 1: 16 V, 13 MP, 3 -

Frånvarande: 16 S, 10 SD, 11 M, 4 C, 6 V, 5 KD, 5 MP, 5 L

Punkt 2 (Översyn)

1. utskottet

2. res. 2 (V, MP)

Votering:

256 för utskottet

29 för res. 2

2 avstod

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 90 S, 60 SD, 55 M, 20 C, 14 KD, 11 L, 6 -
För res. 2: 16 V, 13 MP
Avstod: 2 -
Frånvarande: 16 S, 10 SD, 11 M, 4 C, 6 V, 5 KD, 5 MP, 5 L

Punkt 3

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 4 (Uppföljning)

1. utskottet
2. res. 4 (C)
Votering:
265 för utskottet
19 för res. 4
3 avstod
62 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 90 S, 60 SD, 55 M, 1 C, 16 V, 14 KD, 12 MP, 11 L, 6 -
För res. 4: 19 C
Avstod: 1 MP, 2 -
Frånvarande: 16 S, 10 SD, 11 M, 4 C, 6 V, 5 KD, 5 MP, 5 L
Leila Ali Elmi (MP) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

SfU20 Ett slopat krav på anmälan före ansökan om föräldrapenning

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU48 Extra ändringsbudget för 2026 – Sänkt skatt på drivmedel samt el- och gasprisstöd

Kammaren biföll utskottets förslag att ärendet fick avgöras trots att det varit tillgängligt kortare tid än två vardagar före den dag då det skulle behandlas.

Punkt 1 (Extra ändringsbudget för 2026 – Sänkt skatt på drivmedel samt el- och gasprisstöd)

1. utskottet
2. res. 1 (V, MP)
Votering:
255 för utskottet
32 för res. 1
62 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 90 S, 60 SD, 55 M, 20 C, 14 KD, 11 L, 5 -
För res. 1: 16 V, 13 MP, 3 -
Frånvarande: 16 S, 10 SD, 11 M, 4 C, 6 V, 5 KD, 5 MP, 5 L

Punkt 2 (Utformning av elstöd)

1. utskottet
2. res. 2 (S, V)

Votering:

178 för utskottet

109 för res. 2

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 60 SD, 55 M, 20 C, 14 KD, 13 MP, 11 L, 5 -

För res. 2: 90 S, 16 V, 3 -

Frånvarande: 16 S, 10 SD, 11 M, 4 C, 6 V, 5 KD, 5 MP, 5 L

Punkt 3

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 4 (Stöd till hushållen)

1. utskottet
2. res. 4 (V, MP)

Votering:

255 för utskottet

32 för res. 4

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 90 S, 60 SD, 55 M, 20 C, 14 KD, 11 L, 5 -

För res. 4: 16 V, 13 MP, 3 -

Frånvarande: 16 S, 10 SD, 11 M, 4 C, 6 V, 5 KD, 5 MP, 5 L

SkU23 Permanent skattefrihet för förmån av laddel på arbetsplatsen och utvidgad rätt till avdrag för drivmedelsutgifter

Punkt 1

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 2 (Schablon som omfattar laddning av bil i anslutning till bostaden m.m.)

1. utskottet
2. res. (V)

Votering:

269 för utskottet

18 för res.

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 90 S, 60 SD, 55 M, 20 C, 14 KD, 13 MP, 11 L, 6 -

För res.: 16 V, 2 -

Frånvarande: 16 S, 10 SD, 11 M, 4 C, 6 V, 5 KD, 5 MP, 5 L

SkU32 Uppsägning av sparandeavtal

Kammaren biföll utskottets förslag.

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 2 (Uppföljning av lagändringarna)

1. utskottet

2. res. 1 (V, C, MP)

Votering:

236 för utskottet

49 för res. 1

2 avstod

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 90 S, 60 SD, 55 M, 14 KD, 11 L, 6 -

För res. 1: 20 C, 16 V, 13 MP

Avstod: 2 -

Frånvarande: 16 S, 10 SD, 11 M, 4 C, 6 V, 5 KD, 5 MP, 5 L

Punkt 3 (Översyn av förarutbildningen)

1. utskottet

2. res. 2 (V, MP)

Votering:

257 för utskottet

28 för res. 2

2 avstod

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 90 S, 60 SD, 55 M, 20 C, 14 KD, 1 MP, 11 L, 6 -

För res. 2: 16 V, 12 MP

Avstod: 2 -

Frånvarande: 16 S, 10 SD, 11 M, 4 C, 6 V, 5 KD, 5 MP, 5 L

Amanda Lind (MP) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

CU22 Ett ställföreträdarskap att lita på

Punkt 2 (Ställföreträdarutredningens förslag)

1. utskottet

2. res. 1 (S, V, C, MP)

Votering:

145 för utskottet

142 för res. 1

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 60 SD, 55 M, 14 KD, 11 L, 5 -

För res. 1: 90 S, 20 C, 16 V, 13 MP, 3 -

Frånvarande: 16 S, 10 SD, 11 M, 4 C, 6 V, 5 KD, 5 MP, 5 L

Punkt 4 (Förordnade förmyndares informationsskyldighet)

1. utskottet

2. res. 3 (S, C)

Votering:

174 för utskottet

113 för res. 3

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 60 SD, 55 M, 16 V, 14 KD, 13 MP, 11 L, 5 -

För res. 3: 90 S, 20 C, 3 -

Frånvarande: 16 S, 10 SD, 11 M, 4 C, 6 V, 5 KD, 5 MP, 5 L

Punkt 5 (Anställda ställföreträdare)

1. utskottet

2. res. 4 (S)

Votering:

194 för utskottet

93 för res. 4

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 60 SD, 55 M, 20 C, 16 V, 14 KD, 13 MP, 11 L, 5 -

För res. 4: 90 S, 3 -

Frånvarande: 16 S, 10 SD, 11 M, 4 C, 6 V, 5 KD, 5 MP, 5 L

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

CU27 Identitetskrav vid lagfart och åtgärder mot kringgåenden av bostadsrättslagen

Punkt 1

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 2 (Lagstiftningens framtida utformning)

1. utskottet

2. res. 1 (S, C)

Votering:

174 för utskottet

113 för res. 1

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 60 SD, 55 M, 16 V, 14 KD, 13 MP, 11 L, 5 -

För res. 1: 90 S, 20 C, 3 -

Frånvarande: 16 S, 10 SD, 11 M, 4 C, 6 V, 5 KD, 5 MP, 5 L

Punkt 3 (En ny hyresförvärvslag)

1. utskottet

2. res. 2 (S, MP)

Votering:

181 för utskottet

106 för res. 2

62 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 60 SD, 55 M, 20 C, 16 V, 14 KD, 11 L, 5 -

För res. 2: 90 S, 13 MP, 3 -

Frånvarande: 16 S, 10 SD, 11 M, 4 C, 6 V, 5 KD, 5 MP, 5 L

CU28 Ett register för alla bostadsrätter

Kammaren biföll utskottets förslag.

CU42 Riksrevisionens rapport om statens insatser vid hantering av dödsbon

Kammaren biföll utskottets förslag.

Meddelande om inställd votering

Förste vice talmannen meddelade att voteringen torsdagen den 23 april skulle utgå.

§ 18 Bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:

Motioner

med anledning av prop. 2025/26:214 Lagändringar för ett stärkt nationellt cybersäkerhetscenter

2025/26:4093 av Niels Paarup-Petersen och Mikael Larsson (båda C)

med anledning av prop. 2025/26:229 En ny mottagandelag

2025/26:4076 av Tony Haddou m.fl. (V)

2025/26:4080 av Ida Karkiainen m.fl. (S)

2025/26:4087 av Annika Hirvonen m.fl. (MP)

2025/26:4089 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C)

EU-dokument

COM(2026) 16 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om digitala nätverk, om ändring av förordning (EU) 2015/2120, direktiv 2002/58/EG och beslut nr 676/2002/EG och om upphävande av förordning (EU) 2018/1971, direktiv (EU) 2018/1972 och beslut nr 243/2012/EU (förordningen om digitala nätverk)

§ 19 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 21 april

2025/26:440 Utbildningen för företagsläkare

av *Johanna Haraldsson* (S)

till arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister

Johan Britz (L)

2025/26:441 Rättssäkerheten inom rättsväsendet

av *Elsa Widding* (-)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2025/26:442 Uttalanden om ätstörningsvården i Region Stockholm

av *Markus Kallifatides* (S)

till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

§ 20 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 21 april

2025/26:730 Utbetalningar till vindkraftskommuner

av *Linus Lakso* (MP)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2025/26:731 Sveriges agerande för att skydda sina medborgare i Gazaflottiljen

av *Denis Begic* (S)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergård (M)

2025/26:732 Planerad nedläggning av Skatteverkets kontor i Vetlanda

av *Johanna Haraldsson* (S)

till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

§ 21 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 21 april

2025/26:705 Ökad stängning av statliga vägar på grund av tjälnedställningar i Norr- och Västerbotten

av *Helena Lindahl* (C)

till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson (KD)

2025/26:706 Ny myndighet för miljöprövning

av *Gunilla Carlsson* (S)

till arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister

Johan Britz (L)

2025/26:712 Demokratikrav för thailändskt OECD-medlemskap

av *Olle Thorell* (S)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2025/26:711 Krav på demokrati för frihandel med Thailand

av *Olle Thorell* (S)

till bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa (M)

Prot. 2025/26:108

22 april

§ 22 Kammaren åtskildes kl. 16.39.

Sammanträdet leddes

av förste vice talmannen från dess början till och med § 8 anf. 34 (delvis),

av talmannen därefter till och med § 8 anf. 64 (delvis),

av andre vice talmannen därefter till och med § 13 anf. 90 (delvis),

av tjänstgörande ålderspresidenten Lars Mejern Larsson därefter till
ajourneringen kl. 15.11 och

av förste vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

LINDA UTTERBERG

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Justering av protokoll.....	1
§ 2 Ärenden för hänvisning till utskott	1
§ 3 Ärenden för bordläggning.....	1
§ 4 Tillgänglighetskrav för vissa medier.....	1
Konstitutionsutskottets betänkande 2025/26:KU32	1
Anf. 1 PER-ARNE HÅKANSSON (S).....	1
Anf. 2 SUSANNE NORDSTRÖM (M)	4
Anf. 3 JESSICA WETTERLING (V)	4
(Beslut fattades under § 17.).....	5
§ 5 Insyn i handlingar som inhämtas genom beslag och	
kopiering vid husrannsakan.....	6
Konstitutionsutskottets betänkande 2025/26:KU33	6
Anf. 4 ULRİK NILSSON (M).....	6
Anf. 5 JESSICA WETTERLING (V)	6
(Beslut fattades under § 17.).....	7
§ 6 Inhibition av verkställigheten – en ny ordning för vissa	
utlännningar vid tillfälliga verkställighetshinder.....	8
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2025/26:SfU22	8
Anf. 6 OLA MÖLLER (S)	8
Anf. 7 MAGNUS RESARE (M) replik.....	8
Anf. 8 OLA MÖLLER (S) replik	8
Anf. 9 MAGNUS RESARE (M) replik.....	8
Anf. 10 OLA MÖLLER (S) replik	8
Anf. 11 TONY HADDOU (V).....	9
Anf. 12 LUDVIG ASPLING (SD).....	10
Anf. 13 MAGNUS RESARE (M).....	13
Anf. 14 TONY HADDOU (V) replik.....	16
Anf. 15 MAGNUS RESARE (M) replik.....	16
Anf. 16 TONY HADDOU (V) replik.....	17
Anf. 17 MAGNUS RESARE (M) replik.....	17
Anf. 18 ANNIKA HIRVONEN (MP) replik	18
Anf. 19 MAGNUS RESARE (M) replik.....	18
Anf. 20 ANNIKA HIRVONEN (MP) replik	19
Anf. 21 MAGNUS RESARE (M) replik.....	19
Anf. 22 ANNIKA HIRVONEN (MP).....	20
Anf. 23 LUDVIG ASPLING (SD) replik.....	21
Anf. 24 ANNIKA HIRVONEN (MP) replik	22
Anf. 25 LUDVIG ASPLING (SD) replik.....	22
Anf. 26 ANNIKA HIRVONEN (MP) replik	23
Anf. 27 INGEMAR KIHLESTRÖM (KD)	23
Anf. 28 PATRIK KARLSON (L)	25
Anf. 29 MADELEINE ATLAS (C)	27
(Beslut fattades under § 17.).....	27
§ 7 Ett slopat krav på anmälan före ansökan om	
föräldrapenning.....	27
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2025/26:SfU20	27
Anf. 30 SANNE LENNSTRÖM (S)	27

Anf. 31 DANIEL PERSSON (SD).....	28
Anf. 32 ULRIKA HEINDORFF (M)	29
Anf. 33 CAMILLA RINALDO MILLER (KD)	30
(Beslut fattades under § 17.).....	31
§ 8 Extra ändringsbudget för 2026 – Sänkt skatt på drivmedel samt el- och gasprisstöd.....	31
Finansutskottets betänkande 2025/26:FiU48	31
Anf. 34 EDWARD RIEDL (M)	31
Anf. 35 JANINE ALM ERICSON (MP) replik	33
Anf. 36 EDWARD RIEDL (M) replik	33
Anf. 37 JANINE ALM ERICSON (MP) replik	34
Anf. 38 EDWARD RIEDL (M) replik	34
Anf. 39 MARTIN ÅDAHL (C) replik	35
Anf. 40 EDWARD RIEDL (M) replik	35
Anf. 41 MARTIN ÅDAHL (C) replik	36
Anf. 42 EDWARD RIEDL (M) replik	36
Anf. 43 EVA LINDH (S)	37
Anf. 44 DENNIS DIOUKAREV (SD).....	39
Anf. 45 MARTIN ÅDAHL (C) replik	41
Anf. 46 DENNIS DIOUKAREV (SD) replik	41
Anf. 47 MARTIN ÅDAHL (C) replik	42
Anf. 48 DENNIS DIOUKAREV (SD) replik	42
Anf. 49 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	43
Anf. 50 MARTIN ÅDAHL (C).....	45
Anf. 51 HANS EKLIND (KD) replik	47
Anf. 52 MARTIN ÅDAHL (C) replik	47
Anf. 53 HANS EKLIND (KD) replik	48
Anf. 54 MARTIN ÅDAHL (C) replik	48
Anf. 55 EDWARD RIEDL (M) replik	49
Anf. 56 MARTIN ÅDAHL (C) replik	50
Anf. 57 EDWARD RIEDL (M) replik	50
Anf. 58 MARTIN ÅDAHL (C) replik	51
Anf. 59 JANINE ALM ERICSON (MP)	52
Anf. 60 HANS EKLIND (KD).....	54
Anf. 61 JANINE ALM ERICSON (MP) replik	56
Anf. 62 HANS EKLIND (KD) replik	56
Anf. 63 JANINE ALM ERICSON (MP) replik	56
Anf. 64 HANS EKLIND (KD) replik	57
(Beslut fattades under § 17.).....	57
§ 9 Permanent skattefrihet för förmån av laddel på arbetsplatsen och utvidgad rätt till avdrag för drivmedelsutgifter	58
Skatteutskottets betänkande 2025/26:SkU23	58
Anf. 65 IDA EKEROTH CLAUSSEN (S)	58
Anf. 66 KAJSA FREDHOLM (V).....	59
Anf. 67 ERIK HELLSBORN (SD)	59
Anf. 68 IDA EKEROTH CLAUSSEN (S) replik.....	60
Anf. 69 ERIK HELLSBORN (SD) replik.....	60
Anf. 70 IDA EKEROTH CLAUSSEN (S) replik.....	61
Anf. 71 ERIK HELLSBORN (SD) replik.....	61

Anf. 72 CRISTER CARLSSON (M)	61
(Beslut fattades under § 17.).....	62
§ 10 Uppsägning av sparandeavtal.....	63
Skatteutskottets betänkande 2025/26:SkU32	63
(Beslut fattades under § 17.).....	63
§ 11 Slopade krav på introduktionsutbildning för	
 övningskörning	63
Trafikutskottets betänkande 2025/26:TU16	63
Anf. 73 AYLIN NOURI (S).....	63
Anf. 74 MALIN ÖSTH (V).....	64
Anf. 75 THOMAS MORELL (SD).....	65
Anf. 76 ANDERS KARLSSON (C)	66
Anf. 77 STEN BERGHEDEN (M)	67
Anf. 78 MALIN ÖSTH (V) replik	69
Anf. 79 STEN BERGHEDEN (M) replik	69
Anf. 80 MALIN ÖSTH (V) replik	69
Anf. 81 STEN BERGHEDEN (M) replik	70
Anf. 82 HELENA GELLERMAN (L)	70
Anf. 83 TORSTEN ELOFSSON (KD)	72
(Beslut fattades under § 17.).....	72
§ 12 Ett ställföreträdarskap att lita på.....	73
Civilutskottets betänkande 2025/26:CU22	73
Anf. 84 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD)	73
Anf. 85 LAILA NARAGHI (S).....	74
Anf. 86 JENNIE WERNÄNG (M).....	78
Anf. 87 MARTINA JOHANSSON (C).....	79
Anf. 88 LARRY SÖDER (KD).....	80
Anf. 89 AMANDA PALMSTIERNA (MP)	81
(Beslut fattades under § 17.).....	82
§ 13 Identitetskrav vid lagfart och åtgärder mot	
 kringgående av bostadsrättslagen	82
Civilutskottets betänkande 2025/26:CU27	82
Anf. 90 ROGER HEDLUND (SD)	82
Anf. 91 MARKUS KALLIFATIDES (S)	83
Anf. 92 DAVID JOSEFSSON (M)	84
Anf. 93 AMANDA PALMSTIERNA (MP)	86
Anf. 94 LARRY SÖDER (KD).....	88
(Beslut fattades under § 17.).....	89
§ 14 Ett register för alla bostadsrätter.....	89
Civilutskottets betänkande 2025/26:CU28	89
(Beslut fattades under § 17.).....	89
§ 15 Riksrevisionens rapport om statens insatser vid	
 hantering av dödsbon.....	89
Civilutskottets betänkande 2025/26:CU42	89
Anf. 95 LAILA NARAGHI (S).....	89
Anf. 96 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD)	90
Anf. 97 LUDVIG CEIMERTZ (M)	92
(Beslut fattades under § 17.).....	93
Ajournering	93
Återupptaget sammanträde	93

§ 16 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 16 april.....	93
SoU16 Hälso- och sjukvårdens organisation.....	93
SoU17 Prioriteringar inom hälso- och sjukvården	95
UU6 Säkerhetspolitik	96
NU18 Tillståndsprövning enligt förnybartdirektivet.....	98
SfU18 Socialförsäkringsfrågor	99
§ 17 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens	
sammanträde	101
KU32 Tillgänglighetskrav för vissa medier	101
KU33 Insyn i handlingar som inhämtas genom beslag och	
kopiering vid husrannsakan	101
SfU22 Inhibition av verkställigheten – en ny ordning för	
vissa utlännningar vid tillfälliga verkställighetshinder.....	101
SfU20 Ett slopat krav på anmälan före ansökan om	
föräldrapenning.....	102
FiU48 Extra ändringsbudget för 2026 – Sänkt skatt på	
drivmedel samt el- och gasprisstöd	102
SkU23 Permanent skattefrihet för förmån av laddel på	
arbetsplatsen och utvidgad rätt till avdrag för	
drivmedelsutgifter.....	103
SkU32 Uppsägning av sparandeavtal	103
TU16 Slopat krav på introduktionsutbildning för	
övningskörning	104
CU22 Ett ställföreträdarskap att lita på	104
CU27 Identitetskrav vid lagfart och åtgärder mot	
kringgåenden av bostadsrättslagen	105
CU28 Ett register för alla bostadsrätter	106
CU42 Riksrevisionens rapport om statens insatser vid	
hantering av dödsbon.....	106
Meddelande om inställd votering	106
§ 18 Bordläggning	106
§ 19 Anmälan om interpellationer.....	107
§ 20 Anmälan om frågor för skriftliga svar	107
§ 21 Anmälan om skriftliga svar på frågor	107
§ 22 Kammaren åtskildes kl. 16.39.....	108